

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแรงและยั่งยืน
เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ กรณีศึกษาจังหวัดสุรินทร์

โดย

นายสมบัติ สมบูรณ์เทอดธนา
ประธานหอการค้าจังหวัดสุรินทร์

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2560 – 2561

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแรงและยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ กรณีศึกษา จังหวัดสุรินทร์

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

ผู้วิจัย นายสมบัติ สมบูรณ์เทอดธนา

หลักสูตร

วปอ.

รุ่นที่ 60

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการบริหารประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นกว่าเดิม โดยประเทศไทยในปัจจุบันถือว่าสถานะเศรษฐกิจเป็นไปด้วยย่ำแย่ การพัฒนาเศรษฐกิจจึงถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อประชากรชาวไทยที่จะทำให้ประชากรในหลายภาคนั้นมีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีการกระจายรายได้ สร้างมาตรฐานสินค้าส่งออก และทำให้เกิดสมดุลในภาคเศรษฐกิจ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจไทยในตอนนี้กำลังอยู่ในระดับสูงโดยเฉพาะภาคเกษตรกรรม การส่งออกข้าวในตอนนี้ได้กลายเป็นรายได้ที่มีความสำคัญต่อประเทศ ในด้านการพัฒนาเรื่องการส่งออก ประเทศไทยจึงได้เปรียบมากกว่าประเทศในเรื่องแรงงาน และที่สำคัญประเทศไทยเป็นประเทศที่มีต้นทุนการผลิตต่ำจึงได้เปรียบกว่าชาติอื่นอยู่เยอะในด้านการแข่งขันทางตลาดเกษตรกรรมอยู่มาก ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ที่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม มีฐานะยากจนโดยเฉพาะพื้นที่ทางภาคอีสานตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด ยโสธร ศรีสะเกษ และจังหวัดสุรินทร์ โดยประชากรร้อยละกว่า 80% ทำการเพาะปลูกข้าวนาปี ซึ่งที่ผ่านมารัฐบาลแต่ละยุค ได้นำเงินจำนวนมากมาประกันราคาข้าวหรือมีการรับจำนำข้าว ซึ่งทำให้รัฐบาลเสียเงินเป็นจำนวน มหาศาล เพื่อใช้ช่วยพยุงราคาสินค้าเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ดีขึ้น และคิดว่าจะทำให้เศรษฐกิจของท้องถิ่นดีขึ้น แต่การดำเนินการที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นการประกันราคาข้าวหรือการจำนำข้าว ก็ส่งผลเสียอย่างมากกับทางรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทางรัฐบาลจะต้องนำเงินจำนวนมากมาใช้ชดเชยให้กับเกษตรกร อีกทั้งยังทำร้ายเกษตรกรในทางอ้อม ทำให้เกษตรกรไม่คำนึงถึงคุณภาพของข้าว คำนึงถึงเพียงแค่ปริมาณ และรอรับเงินชดเชยผลต่างจากรัฐบาล ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์แล้วแนวทางดังกล่าวไม่ได้มีการเสริมสร้างเศรษฐกิจและความมั่นคงให้กับท้องถิ่นอย่างแท้จริง ซึ่งแนวทางที่ถูกต้องคือต้องผลักดันเกษตรกร ให้คำนึงถึงคุณภาพ และการพัฒนารูปแบบการทำนา ให้คำนึงถึงการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพข้าว ให้ตรงกับความต้องการของตลาดหรือผู้บริโภค อีกทั้ง ยังสามารถให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นในด้านอื่นๆ ของจังหวัด โดยคำนึงถึงถึงจุดเด่นและภูมิประเทศของจังหวัด ให้สามารถดึงดูดนำเม็ดเงินก้อนใหม่ๆ ให้เข้าไปในจังหวัด ให้เพิ่มมากขึ้นในหลายๆ มิติ อาทิเช่น ด้านการท่องเที่ยว ด้านการค้าขายชายแดน ด้านการสร้างผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น การพัฒนาตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น อื่นๆ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาด้านเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียว

Abstract

Title Method to Develop Local Economy to be Strong and Sustainable to Enhance the Stability of the Country Case Study in Surin Province

Field of Subject Economy

Researcher Mr. Sombut Somboonterdtana **Course** NDC. **Class** 60

Economic development of the country is an important part of the country's management to increasingly progress. At the present Thailand is considered to be a country who has smooth economy. Economic development is an important factor for the Thai population to increase incomes, income distribution export standardization and balance in the economy.

The economic development of Thailand is now at a high level, especially in the agricultural sector. Rice export became a key source of incomes for the country. Thailand is more advantageous in terms of labor. Thailand is a country with low production costs. This is the reason that it has a lot of advantages compared to other countries in terms of competition in agricultural markets. Mostly the citizen who are farmers is poor, especially people in lower Northeast which is Buriram, Roi Ed, Yasothon, Sisaket and Surin.

Over 80% of the population cultivates rice. Every government in the past brought a lot of money to insure rice prices or to get a pledge of rice. This made the governments lost much money to help support the price of agricultural products to improve incomes. However, as the results, it still negatively affect the governments. The government had to spend a lot of money to compensate farmers. This also indirectly attacked farmers. Farmers did not pay attention to the quality of the rice, but only the quantities. The farmers only waited for the compensation for the governments. The result showed that this method did not provide a real boost to local economies and security. The right method is to encourage farmers to consider quality more. And to develop farming, there should be considering the cost reduction, increasing productivity and improving the quality of rice. To meet the needs of the market or consumers, and to be able to develop the local economy in other areas of the province Taking into account the highlights and terrain of the province. Can attract new money. In the province paying attention to increase in many aspects such as tourism, the border trade, local production, export development for local products to distribute to other regions without the need to rely only on agriculture.

คำนำ

รายงานการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแรงและยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ กรณีศึกษา จังหวัดสุรินทร์” นี้ เป็นการศึกษาดำเนินงานในรูปแบบเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแรงและยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง โดยจะนำผลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงให้เข้ากับสภาพเศรษฐกิจในจังหวัดสุรินทร์ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศในด้านต่างๆ อาทิ เศรษฐกิจสังคม สภาวะแวดล้อม และอื่นๆ เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม และช่วยให้ชาวบ้านในชุมชนมีชีวิตที่ดีและเข้มแข็งยั่งยืน ซึ่งในปัจจุบันเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์พบว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก โดยจากการที่ประกอบเกษตรกรรมอย่างเดียวแต่ในปัจจุบัน ได้นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่เข้ามาใช้ควบคู่กับการผลิตการเกษตรกรรม รวมไปถึงภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ จึงทำให้มีการพัฒนาในผลิตภัณฑ์สินค้าต่างๆ ภายในจังหวัดทันสมัยและเป็นมาตรฐานสากล และเกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ โดยใช้วัตถุดิบภายในจังหวัด จึงเป็นเหตุทำให้จังหวัดสุรินทร์ต้องพัฒนาปรับตัวให้เข้ากับตลาดสมัยใหม่ รวมไปถึงด้านต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดรายได้ภายในจังหวัดสุรินทร์เอง ทำให้เกิดการหาตลาดสินค้าใหม่ๆ เพื่อมาตอบสนองกับผลิตภัณฑ์สินค้าของจังหวัดให้ขายได้ ทำให้ชุมชนในจังหวัดสุรินทร์มีรายได้ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้ทางจังหวัดต้องเข้าสู่การแข่งขันทางการตลาดกับจังหวัดอื่นๆ รวมไปถึงระดับนานาชาติ จังหวัดสุรินทร์จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการตลาดและด้านอื่นๆ เพื่อให้มีความพร้อมรับมือการแข่งขันของตลาดทั้งภายในและภายนอกของจังหวัด เพื่อให้เกิดรายได้ของจังหวัดอย่างยั่งยืนและแข็งแรง เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ ต่อไป

(สมบัติ สมบูรณ์เทอดธนา)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่น 60

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัย	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
คำจำกัดความ	7
บทที่ 2 แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดการประยุกต์และหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	9
แนวคิดการจัดการตนเองและการมีส่วนร่วมของชุมชน	16
ยุทธศาสตร์และแผนการพัฒนาเศรษฐกิจต่างๆ	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
กรอบแนวคิดของการวิจัย	44
สรุป	45
บทที่ 3 สถานการณ์และแนวโน้มที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นของจังหวัดสุรินทร์	46
สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์	46
ปัจจัยที่มีผลกับเศรษฐกิจของจังหวัด	49
แนวโน้มและการคาดการณ์เศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์	50
สารบัญ (ต่อ)	
สรุป	61

บทที่ 4	การกำหนดวิเคราะห์รูปแบบและแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแรงและยั่งยืน	62
	ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นของจังหวัดสุรินทร์	62
	การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมและศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ	63
	การวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์	66
	รูปแบบและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น	76
	สรุป	79
บทที่ 5	สรุปและข้อเสนอแนะ	80
	สรุป	80
	ข้อเสนอแนะ	81
บรรณานุกรม		86
ภาคผนวก		88
	ผนวก ก แบบสัมภาษณ์	89
	ผนวก ข รายงานสำนักงานคลังจังหวัดสุรินทร์	90
ประวัติย่อผู้วิจัย		114

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3 - 1 ตารางสรุปเศรษฐกิจจังหวัดสุรินทร์ ปี 2561	48
3 - 2 ตารางเป้าหมายการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ พ.ศ.2561	57
3 - 3 ตารางผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561	57

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
2 - 1	ระดับของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	15
2 - 2	การพัฒนาที่สมดุล SEP for SDGs	31
2 - 3	การเชื่อมโยงกับประชาคมโลก	31
2 - 4	ระหว่าง SEP และ SDGs ใน Thailand 4.0	32
3 - 1	ประมาณการอัตราการขยายตัวของปริมาณผลิตข้าว	51
3 - 2	ประมาณการอัตราการขยายตัวของปริมาณผลผลิตสุกร	51
3 - 3	ประมาณการจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม	52
3 - 4	ประมาณการอัตราการขยายตัวของปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรม	52
3 - 5	ประมาณการยอดจำหน่ายของห้างสรรพสินค้า	53
3 - 6	ประมาณการจำนวนรถยนต์ส่วนบุคคลจดทะเบียนใหม่	54
3 - 7	ประมาณการจำนวนรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่	54
3 - 8	ประมาณการสินเชื่อเพื่อการลงทุน	55
3 - 9	ประมาณการอัตราการขยายตัวของรายจ่ายประจำ	56
3 - 10	ประมาณการอัตราการขยายตัวของรายจ่ายลงทุน	56
3 - 11	กราฟผลการเบิกจ่ายงบประมาณลงทุน	58
3 - 12	กราฟผลการเบิกจ่ายงบประมาณภาพรวม	58
3 - 13	ประมาณการราคาข้าว	59
3 - 14	ประมาณการราคาสุกร	60
3 - 15	ประมาณการอัตราเงินเฟ้อ	60
3 - 16	ประมาณการจ้างงาน	61

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันเศรษฐกิจโลกมีการเจริญเติบโตต่ำกว่าศักยภาพที่ควรจะเป็นภายหลังจากที่ต้องเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจหลายครั้ง มีปัญหาในเชิงโครงสร้างที่ยังอ่อนแอในหลายภาคส่วนของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการคลังไม่ยั่งยืนและปัญหาหนี้สาธารณะของกลุ่มสหภาพยุโรป ความเสี่ยงจากการที่สหราชอาณาจักรออกจากสหภาพยุโรป ปัญหาเศรษฐกิจจีนชะลอตัว และการฟื้นตัวของเศรษฐกิจญี่ปุ่นที่ล่าช้า ในขณะที่มีข้อจำกัดจากโครงสร้างประชากรสูงอายุซึ่งภาวะความชบเซาของเศรษฐกิจโลกส่งผลให้การแข่งขันในตลาดโลกรุนแรงขึ้นมีการใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีในการกีดกันการค้า และที่สำคัญคือการเพิ่มผลิตภาพการผลิตด้วยการใช้นวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและแก้ปัญหาอุปสรรคด้านทรัพยากรและกำลังคน ในขณะเดียวกัน การรวมตัวทางการค้าและการลงทุนเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและสร้างรายได้ก็มีความเข้มข้นขึ้น ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจและการเงินโลกยังมีแนวโน้มที่จะผันผวนได้ง่ายจากการปรับทิศทางนโยบายการเงินของประเทศสำคัญๆ อาทิ สหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น รวมทั้งมีความเสี่ยงในด้านฐานะการคลังหากการปฏิรูปโครงสร้าง เศรษฐกิจในประเทศเศรษฐกิจหลักไม่ประสบผลสำเร็จ นอกจากนั้นราคาสินค้าในตลาดโลกยังไม่มีแนวโน้มที่จะปรับตัว เข้าสู่ระดับสูงสุดที่เคยเกิดขึ้นในช่วงปี 2554 – 2555 ได้เนื่องจากเศรษฐกิจโลกขยายตัวช้า และกำลังการผลิตในประเทศสำคัญๆ เพิ่มขึ้น แต่ในกลุ่มสินค้าขึ้นปฏุมภูมิที่จำเป็นราคามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในระยะ 10– 20 ปีข้างหน้าเพราะจำนวนประชากรโลกเพิ่มขึ้นในขณะที่มีข้อจำกัดด้านที่ดินทำกิน และทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ ดังนั้นภายใต้สถานการณ์ที่ตลาดโลกขยายตัวช้าแต่ประเทศต่าง ๆ ขยายกำลังการผลิตเพื่อยกระดับศักยภาพการผลิต การแข่งขันในตลาดโลกจะมีความรุนแรงขึ้น ขณะเดียวกันการลดลงของประชากรไทยในระยะ 10-15 ปี ข้างหน้านี้ จะทำให้ขนาดของตลาดในประเทศขยายตัวช้าลง เงื่อนไขดังกล่าวเป็นความเสี่ยงสำหรับอนาคตของเศรษฐกิจไทย ในระยะยาวหากประเทศไทยไม่เร่งปรับโครงสร้างเพื่อแก้ปัญหาจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้สัมฤทธิ์ผล

สำหรับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมภายในประเทศไทยนั้น ผลของการพัฒนาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันทำให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่สูงขึ้นตามลำดับโดยถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลางมาตั้งแต่ปี 2531 และได้ขยับสูงขึ้นมาอยู่ในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลางตั้งแต่ปี 2553 โดยมีรายได้ต่อหัวเท่ากับ 4,957 ดอลลาร์ สรอ. (157,088 บาท) และล่าสุดรายได้ประชาชาติต่อหัวเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 6,000 ดอลลาร์ ต่อปี (ประมาณ 212,980 บาท คิดจากอัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย 35.30 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ) โดยที่ฐานการผลิตและบริการ มีความหลากหลายมากขึ้น มีลักษณะโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศกึ่งอุตสาหกรรม ฐานการส่งออก

โดยเฉพาะ การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมใหญ่ขึ้นตามลำดับหลายสาขาการผลิตและบริการสามารถแข่งขัน และมีส่วนแบ่งในตลาดโลก มากขึ้นและเป็นฐานรายได้เงินตราต่างประเทศ ที่สำคัญ อาทิ กลุ่มยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมอาหารสินค้าเกษตร การท่องเที่ยวและบริการด้านสุขภาพประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศของไทยกับนานาชาติทั้งในรูปของทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อเป็นกลไกและช่องทางในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองมากขึ้นตามลำดับและนับว่ามีความก้าวหน้าไปมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้กรอบแผนงานการพัฒนาเศรษฐกิจ 3 ฝ่าย (The Indonesia Malaysia Thailand Growth Triangle : IMTGT) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (Greater Mekong Subregion : GMS) และสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations : ASEAN) ในสาขาต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความเชื่อมโยง (Connectivity) ระหว่างกันและการผลักดันให้เกิดการพัฒนาเป็นแนวระเปียงเศรษฐกิจร่วมกันนั้น มีความคืบหน้าเป็นรูปธรรมมากขึ้น อันจะเป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ประชาชนในพื้นที่และเกิดการพัฒนาระดับพื้นที่ต่างๆ ที่กว้างขวางขึ้น กล่าวได้ว่าในช่วงหลายปีที่ผ่านมาประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการค้าและการลงทุนรวมทั้งการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นเชิงรุกชัดเจนขึ้น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบแนวทางการสร้างความเชื่อมโยงภายในประเทศไทยเองเพื่อกระจายโอกาสของการพัฒนา ความเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคและในภูมิภาคเอเชียเพื่อการเชื่อมต่อห่วงโซ่อุปทานจะส่งผลให้ประเทศไทยได้จุดแข็งในเรื่องตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศมากขึ้น โดยได้กำหนดตำแหน่งในเชิงยุทธศาสตร์ให้เป็นประเทศไทยเป็น Gateway of Asia ที่เด่นชัดมากขึ้น ในขณะเดียวกันประเทศไทยก็ได้ให้ความสำคัญและเข้าไปมีส่วนร่วมในการผลักดัน ขับเคลื่อนการพัฒนาความร่วมมือภายใต้กรอบความร่วมมือพหุภาคีสำคัญอื่นๆ อาทิ RCEP กลุ่มเอเชียแปซิฟิก (Asia-Pacific Economic Cooperation: APEC) ซึ่งเป็นกรอบความร่วมมือที่มีความสำคัญในการยกระดับมาตรฐานต่างๆ

ในขณะที่การบริหารเศรษฐกิจมหภาคของประเทศก็มีการปรับเปลี่ยนไปในหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงรูปแบบนโยบายการเงินที่มีการปรับให้สอดคล้องกับลักษณะโครงสร้างและพฤติกรรมทางเศรษฐกิจมากขึ้นมีการกำกับดูแลวินัยทางการเงินการคลังที่กำหนดกรอบของความยั่งยืนทางการคลังเป็นแนวปฏิบัติที่ดีขึ้นและฐานะการคลังมีความมั่นคงมากขึ้น นอกจากนี้ ฐานะเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง เอื้ออำนวยให้สามารถบริหารความเสี่ยงและดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนได้อย่างคล่องตัวและมีความยืดหยุ่นได้มากขึ้น ในขณะเดียวกันการปรับปรุงในเรื่องกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ได้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบมากขึ้นโดยมุ่งเน้นให้กฎระเบียบมีความทันสมัย ชัดเจน ลดความซ้ำซ้อนและขัดแย้งกันเองของกฎหมายต่างๆ รวมทั้งมีการบังคับใช้ ที่มีประสิทธิผลและเป็นธรรมต่อกลุ่มต่างๆ ในสังคม สามารถคุ้มครองผู้บริโภคและประชาชนจากการถูกเอารัดเอาเปรียบได้ดีขึ้นช่วยสร้างบรรยากาศการแข่งขันในตลาด และสนับสนุนให้การดำเนินธุรกิจในประเทศไทย มีความสะดวกคล่องตัวมากขึ้นอย่างไรก็ตาม โครงสร้างทางเศรษฐกิจยังอ่อนแอหลายด้านและจะเป็นข้อจำกัดสำหรับการพัฒนาให้มีความยั่งยืนไปได้ ในระยะยาวโดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้ภาวะความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงบริบทโลกโครงสร้างการผลิต ของประเทศไทยได้ปรับเปลี่ยนจากฐานเกษตรกรรมไปสู่อุตสาหกรรมที่เน้นการผลิตเพื่อส่งออก

การลงทุน จากต่างประเทศจึงเป็นแรงขับเคลื่อนหลักที่อาศัยความได้เปรียบด้านปริมาณแรงงานที่เพียงพอและค่าแรงต่ำ รวมทั้งมาตรการจูงใจทางภาษีดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศฐานการผลิตอุตสาหกรรมที่พัฒนาต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน จึงต้องพึ่งพิงเทคโนโลยีจากต่างประเทศเป็นหลัก โดยที่การถ่ายทอดเทคโนโลยีไม่ประสบความสำเร็จส่วนหนึ่งเป็นเพราะการพัฒนากำลังคนเพื่อดูดซับเทคโนโลยีและองค์ความรู้ไม่มีความพร้อมการขยายฐานอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมจึงอาศัยความได้เปรียบด้านแรงงานค่าแรงต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรและความหละหลวมหรือช่องโหว่ด้านกฎระเบียบรวมทั้งมาตรฐานต่าง ๆ เป็นปัจจัยหลักในการผลิตและการบริการ ต้นทุนต่ำการแข่งขันของประเทศไทยในตลาดโลกจึงอาศัยการแข่งขันด้านราคาเป็นอำนาจต่อรองหลัก เพื่อสร้างรายได้จากการส่งออกในขณะที่เศรษฐกิจภายในประเทศยังขาดความเข้มแข็ง และส่วนใหญ่กว่าครึ่งหนึ่งเป็นเศรษฐกิจนอกระบบขณะที่ภาคการเกษตรซึ่งเป็นฐานการทำมาหากินของประชาชนกลุ่มใหญ่ของประเทศมีผลิตภาพการผลิตต่ำ การนำเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพยังมีน้อยสินค้าเกษตรที่ส่งออกจึงมีมูลค่าต่ำ การแปรรูปหรือพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่ามีน้อยและยังต้องยกระดับมาตรฐานด้านความปลอดภัยขณะที่ผลผลิตการเกษตรต้องขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศเป็นหลักการแก้ปัญหาภาคเกษตรมักดำเนินการด้วยมาตรการระยะสั้นและบิดเบือนกลไกตลาด เมื่อประกอบกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศที่ผันผวนรุนแรงขึ้นและประเทศไทยยังขาดระบบการบริหารจัดการน้ำ ประเทศไทยจึงเผชิญกับความท้าทายในการที่จะสร้างฐานเศรษฐกิจชีวภาพ (bio-bases) และการรักษาไว้ซึ่งฐานการเป็นผู้ส่งออกอาหารที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานความปลอดภัยที่สำคัญของโลก รวมถึงมีความเสี่ยงในเรื่องความมั่นคงด้านอาหารภายในประเทศเองทั้งในเรื่อง การมีปริมาณที่เพียงพอและการมีระดับราคาที่เหมาะสมที่ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้สำหรับภาคบริการซึ่งเป็นฐานรายได้ที่มีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับ สำหรับประเทศไทยนั้นยังอาศัยฐานบริการดั้งเดิมเป็นหลักโดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวซึ่งสาขาการท่องเที่ยวเองก็ยังมีแนวโน้มในเชิงปริมาณ แต่ขาดคุณภาพ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมลงขณะที่ยังขาดการกำหนดกลยุทธ์ และเป้าหมายที่ชัดเจน ในการพัฒนาบริการใหม่ๆ ที่จะป็นฐานรายได้ใหม่ๆ ที่จะมีความสำคัญมากขึ้น สำหรับประเทศไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียนและท่ามกลางแรงกดดันรอบด้านที่ประเทศไทยจะต้องปรับโครงสร้างฐาน การผลิตไปสู่ฐานบริการมากขึ้น การเตรียมกำลังคนสำหรับสนับสนุนบริการใหม่ๆ ยังขาดความพร้อม รวมถึงยังต้องยกระดับมาตรฐานการบริการให้เป็นแบรนด์ที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายฐานบริการใหม่ๆ ที่สำคัญสำหรับอนาคตประเทศไทย ได้แก่การเป็นศูนย์กลางบริการด้านสุขภาพ การให้บริการการศึกษานานาชาติ การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงการเป็นศูนย์ประชุมนานาชาติ การเป็นผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์การเป็นที่ตั้งของบริษัทแม่หรือศูนย์ปฏิบัติการ ประจำภูมิภาค และบริการด้านการเงิน เป็นต้น จุดอ่อนเชิงโครงสร้างในด้านต่างๆ ดังกล่าวส่วนหนึ่งสะท้อนถึงความอ่อนด้อยของคุณภาพคนการขาดการลงทุน เพื่อการวิจัยและพัฒนาในระดับที่เหมาะสมจึงส่งผลให้การพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยี และนวัตกรรม ตลอดจนการพัฒนาประสิทธิภาพภาครัฐเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business : EoDB) ยังมีความล่าช้าและเป็นข้อจำกัดสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ และสำหรับการเพิ่มคุณภาพสินค้าและบริการรวมทั้ง การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตและการบริหารจัดการยังอยู่ในระดับต่ำ

จึงทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงในตลาดโลก ซึ่งความต้องการสินค้า กลุ่มคุณภาพและรูปแบบสูงใจเพิ่มขึ้นเร็วกว่า จึงเป็นข้อจำกัดในการพัฒนากลุ่มอุตสาหกรรมฐานรายได้เดิม 5 กลุ่ม (Old S Curve) และฐานรายได้ใหม่ 5 กลุ่ม (New S Curve) สร้าง New Engine of Growth ของเศรษฐกิจเพื่อให้ สามารถผลักดันให้ประเทศหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางได้ ในขณะที่หลายกลุ่มประเทศมีความสามารถ ในการเข้ามาแข่งขันในตลาดกลางและล่างมากขึ้น

โดยเศรษฐกิจและภาคอุตสาหกรรมของไทยได้พัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ในช่วงระยะเวลาสี่สิบปีที่ผ่านมา หลายภาคอุตสาหกรรมได้กลายเป็นอุตสาหกรรมหลักและสินค้าส่งออกสำคัญของไทย สืบเนื่องจากมาตรการส่งเสริมการลงทุนของภาครัฐ จึงทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลทำให้เป็นส่วนสำคัญในการบริหารประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นกว่าเดิม โดยประเทศไทยในปัจจุบันถือว่าสถานะเศรษฐกิจเป็นไปด้วยราบรื่น การพัฒนาเศรษฐกิจจึงถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อประชากรชาวไทยที่จะทำให้ประชากรในหลายภาคนั้นมีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีการกระจายรายได้ สร้างมาตรฐานสินค้าส่งออก และทำให้เกิดสมดุลในภาคเศรษฐกิจ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจไทยในตอนนี้กำลังอยู่ในระดับสูงโดยเฉพาะภาคเกษตรกรรมการส่งออกข้าวในตอนนี้ได้กลายเป็นรายได้ที่มีความสำคัญต่อประเทศ ในด้านการพัฒนาเรื่องการส่งออก ประเทศไทยจึงได้เปรียบมากกว่าประเทศในเรื่องแรงงาน และที่สำคัญประเทศไทยเป็นประเทศที่มีต้นทุนการผลิตต่ำจึงได้เปรียบกว่าชาติอื่นอยู่เยอะในด้านการแข่งขันทางตลาดเกษตรกรรมอยู่มาก ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ที่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม มีฐานะยากจนโดยเฉพาะพื้นที่ทางภาคอีสานตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด ยโสธร ศรีสะเกษ และจังหวัดสุรินทร์ โดยประชากร ร้อยละกว่า 80% ทำการเพาะปลูกข้าววนาปี ซึ่งที่ผ่านมารัฐบาลแต่ละยุค ได้นำเงินจำนวนมากมาประกันราคาข้าวหรือมีการรับจำนำข้าว ซึ่งทำให้รัฐบาลเสียเงินเป็นจำนวนมหาศาล เพื่อใช้ช่วยพยุงราคาสินค้าเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ดีขึ้น และคิดว่าจะทำให้เศรษฐกิจของท้องถิ่นดีขึ้น แต่การดำเนินการที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นการประกันราคาข้าวหรือการจำนำข้าว ก็ส่งผลเสียอย่างมากกับทางรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทางรัฐบาลจะต้องนำเงินจำนวนมากมาใช้ชดเชยให้กับเกษตรกร อีกทั้งยังทำร้ายเกษตรกรในทางอ้อมทำให้เกษตรกรไม่คำนึงถึงคุณภาพของข้าว คำนึงถึงเพียงแค่ปริมาณ และรอรับเงินชดเชยผลต่างจากรัฐบาล ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์แล้วแนวทางดังกล่าวไม่ได้มีการเสริมสร้างเศรษฐกิจและความมั่นคงให้กับท้องถิ่นอย่างแท้จริง ซึ่งแนวทางที่ถูกต้องคือต้องผลักดัน เกษตรกร ให้คำนึงถึงคุณภาพ และการพัฒนารูปแบบการทำนา ให้คำนึงถึงการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพข้าว ให้ตรงกับความต้องการของตลาดหรือผู้บริโภค อีกทั้ง ยังสามารถให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นในด้านอื่นๆ ของจังหวัด โดยคำนึงถึงถึงจุดเด่นและภูมิประเทศของจังหวัด ให้สามารถดึงดูดนำเม็ดเงินก้อนใหม่ๆ ให้เข้าไปในจังหวัด ให้เพิ่มมากขึ้นในหลายๆ มิติ อาทิเช่น ด้านการท่องเที่ยว ด้านการค้าขายชายแดน ด้านการสร้างผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น การพัฒนาตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น อื่นๆ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาด้านเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียว

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศไทยก็ต้องเผชิญกับความท้าทายหลายๆ ด้านและอย่างต่อเนื่อง ความผันผวนของเศรษฐกิจโลกและการเปิดเสรีการค้า

การลงทุนในกรอบต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community-AEC) รวมถึงต้นทุนปัจจัยการผลิตหลายประการของไทยที่ได้เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญ หากจะรักษาความสามารถในการแข่งขันไว้ นโยบายภาครัฐต้องปรับเปลี่ยนให้ทันต่อสถานการณ์และสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาขีดความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของภาคเอกชน ซึ่งจะส่งผลทำให้มีประสิทธิภาพและศักยภาพในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ

โดยสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจของสังคมไทยในปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อประชาชนในทุกระดับของสังคมไทย ที่ต้องเผชิญกับความผันผวนทางเศรษฐกิจ ค่าครองชีพที่สูงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มคนที่มีรายได้มีความไม่แน่นอน กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กลุ่มแรงงาน เป็นต้น ต่างก็ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ก่อให้เกิดความยากลำบากในการดำเนินชีวิตและการดำรงชีพ อีกทั้งวิกฤติทางเศรษฐกิจที่ประเทศไทยได้ประสบมาอย่างต่อเนื่องนั้น ยังมีผลกระทบทำให้เกิดปัญหาทางอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาความยากจน และปัญหาอื่นๆ ประกอบกับกระแสโลกาภิวัตน์ที่หลั่งไหลเข้ามาจากนานาประเทศทำให้สังคมไทยขาดจิตสำนึกในเรื่องของความพอดีและพอเพียง ขาดความตระหนักถึงความเป็นคนไทย ขาดความระมัดระวังการใช้จ่าย จึงทำให้เป็นสังคมวัตถุนิยม เน้นการตอบสนองความต้องการทางด้านวัตถุ และเงิน เป็นหลัก การดำรงชีวิตประจำวันมีค่าครองชีพที่สูงขึ้นความเห็นแก่ตัวจึงมากขึ้นในสังคม การรวมกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกันน้อยลง หวังพึ่งพิงผู้อื่นจนลืมนักพัฒนาตนเอง ทำให้ขาดหลักการพึ่งตนเอง การพัฒนาในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องส่งเสริมการพัฒนาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานให้กับสังคมไทย การส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจ ในหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจังและปฏิบัติได้ผลจริง เป็นสังคมที่สามารถพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนในที่สุด

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะศึกษาแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแรงและยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศใช้จังหวัดสุรินทร์ เป็นกรณีศึกษา เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมกับจังหวัดและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจของจังหวัดในดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นของจังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบเศรษฐกิจในการประยุกต์ใช้กับท้องถิ่นของจังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นให้แข็งแรงและยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยจะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแรงเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ โดยนำข้อมูลเศรษฐกิจในทุกมิติของจังหวัดสุรินทร์มาวิเคราะห์เพื่อนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์ให้แข็งแรงและยั่งยืน รวมทั้งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และรวมถึงนโยบายมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับเรื่องนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะให้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากข้อมูลทฤษฎี หนังสือนิตยสาร และเอกสารทางวิชาการ รายงาน เอกสารคู่มือ แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลเศรษฐกิจ สถิติเศรษฐกิจ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เอกสารโครงการ/แผนงานการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงอุปสรรคและปัญหาในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์
2. ทำให้ได้แนวทางรูปแบบในการพัฒนาเศรษฐกิจให้เหมาะสมกับจังหวัด
3. สามารถนำข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นของจังหวัดสุรินทร์

คำจำกัดความ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้น เกี่ยวกับการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแรงเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ กรณีศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยได้กำหนดคำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

การประยุกต์แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	หมายถึง	การพัฒนาแนวทางในการจัดการ การดำรงชีวิต ความเป็นอยู่ในชุมชนโดยการน้อมนำแนวคิดการพัฒนาแนวทางในการจัดการ การดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนโดยการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ บนพื้นฐานของความพอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกันในตนเอง และตั้งอยู่บนพื้นฐานของเงื่อนไขความรู้และคุณธรรมเพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองได้และไม่เบียดเบียนกัน
--	---------	--

การจัดการตนเองอย่างยั่งยืน	หมายถึง	ชุมชนท้องถิ่นมีการจัดการและการตัดสินใจ จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ของชุมชน บนฐานคิดที่ คนในชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ อย่างเสมอภาคเท่าเทียม อยู่บนพื้นฐานของ ความเป็นเจ้าของทรัพยากร เพื่อให้เกิดความ ตระหนักและสำนึกถึงความสำคัญของทรัพยากร ต่างๆในชุมชน จนกระทั่งเกิดความยั่งยืนในการ จัดการทรัพยากรในชุมชน นำไปสู่ความผาสุก มั่งคั่ง มั่นคง
การพัฒนา	หมายถึง	การคิดค้น และการประมวลข้อเสนอเกี่ยวกับ องค์ประกอบที่เป็นระบบย่อยของโครงสร้าง การบริหารจัดการท้องถิ่น โดยมีหน้าที่ของ ระบบย่อยอันจะนำไปสู่ความสมดุลของการ นำไปปฏิบัติ
รูปแบบการบริหารจัดการ ท้องถิ่นที่ดี	หมายถึง	ระบบและกลไกที่มีการประสานความร่วมมือ ทั้งจากภายในและภายนอกองค์การในการ ตรวจสอบ กำกับดูแล และการประเมินคุณภาพ โดยมีมาตรฐาน ดัชนีและเกณฑ์เป็นตัววัด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการและการบริการ ประชาชน เพื่อให้เป็นไปตามหลักการ การบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี
การประเมินรูปแบบ	หมายถึง	การควบคุมการบริหารราชการที่เป็นกลไกที่ถูก ออกแบบและพัฒนาขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ใน การเสริมสร้างให้เกิดความรับผิดชอบในการ ดำเนินงานขององค์กร
การบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดี	หมายถึง	การบริหารจัดการของบ้านเมืองที่เกิดจาก ความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาค ประชาชน โดยทำงานภายใต้หลักความเป็นธรรม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อ ตรวจสอบได้ มี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล รวมไปถึงการ เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชนเข้ามามีส่วน ร่วมในกิจกรรมของภาครัฐ ทั้งนี้หากการ บริหารงานผิดพลาดหรือไร้ประสิทธิภาพ รัฐบาล จะต้องแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้น

เพื่อปรับปรุงระบบการทำงานที่จะนำไปสู่การ
พัฒนาประเทศที่ยั่งยืนต่อไป

บทที่ 2

แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแกร่งและยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ กรณีศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- แนวความคิดการประยุกต์และหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- แนวความคิดการจัดการตนเองและการมีส่วนร่วมของชุมชน
- ยุทธศาสตร์และแผนการพัฒนาเศรษฐกิจต่าง ๆ
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- กรอบแนวคิดของการวิจัย
- สรุป

แนวความคิดการประยุกต์และหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงมี บทบาทต่อการกำหนดอุดมการณ์การพัฒนาของประเทศ โดยปัญญาชนในสังคมไทยหลายท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็น อย่างเช่น ศ.นพ.ประเวศ วะสี, ศ.เสนห จามริก, ศ.อภิชัย พันธเสน, และศ.ฉัตรทิพย์ นาถสุภา โดยเชื่อมโยงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับวัฒนธรรมชุมชน ซึ่งเคยถูกเสนอมาก่อนหน้าโดยองค์กรพัฒนาเอกชนจำนวนหนึ่งนับตั้งแต่พุทธทศวรรษ 2520 และได้ช่วยให้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในสังคมไทย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในทางเศรษฐกิจและสาขาอื่นๆ มารวมกันประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัสเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และได้จัดทำเป็นบทความเรื่อง "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" และได้นำความกราบบังคลทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2542 โดยทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทานและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำบทความที่ทรงแก้ไขแล้วไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้พัฒนาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะให้พสกนิกรชาวไทยได้เข้าถึงทางสายกลางของชีวิตและเพื่อคงไว้ซึ่งทฤษฎี ของการพัฒนาที่ยั่งยืน ทฤษฎีนี้เป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตซึ่งอยู่ระหว่าง สังคมระดับท้องถิ่นและตลอดระดับสากล จุดเด่นของแนวปรัชญานี้คือ แนวทางที่สมดุล โดยชาติสามารถทันสมัย และก้าวสู่ความเป็นสากลได้โดยปราศจากการต่อต้านกระแสโลกาภิวัตน์และการอยู่รวมกันของคนในสังคม

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมี ความสำคัญในช่วงปี พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศไทย ต้องประสบปัญหาภาวะทางเศรษฐกิจและต้องการรักษาความมั่นคงและเสถียรภาพ เพื่อที่จะยืนหยัดในการไม่พึ่งพาผู้อื่น และพัฒนานโยบายที่สำคัญเพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมี พระราชดำริว่า มันไม่ได้มีความจำเป็นที่เราจะกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ พระองค์ได้ทรงอธิบายว่า ความพอเพียงและการพึ่งตนเอง คือ ทางสายกลางที่จะป้องกันการเปลี่ยนแปลงความไม่มั่นคงของประเทศได้ เศรษฐกิจพอเพียงเชื่อว่าสามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสังคมของชุมชนให้ดีขึ้นโดยมี ปัจจัย 2 อย่างคือปัจจัยที่ 1 การผลิตจะต้องมีความสัมพันธ์กันระหว่างปริมาณผลผลิตและการบริ โภค และปัจจัยที่ 2 ชุมชนจะต้องมี ความสามารถในการจัดการทรัพยากรของตนเอง ซึ่งผลที่เกิดขึ้นคือ

1. เศรษฐกิจพอเพียงสามารถที่จะคงไว้ซึ่งขนาดของประชากรที่ได้สัดส่วน
2. ใช้นวัตกรรม ได้อย่างเหมาะสม

วรเดช จันทรศร (2554: 16) อธิบายสรุป เศรษฐกิจพอเพียง ไว้ว่า การดำรงชีวิตอยู่บนทางสายกลางตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งสอนให้รู้จักมองให้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง มีความพึงพอใจในตนเอง ในสถานภาพที่เป็นอยู่อย่างมีความสุข ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เบียดเบียนสังคม ไม่เบียดเบียนธรรมชาติ คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ใช้น้ำรู้ตัวอย่างรอบคอบ ใช้คุณธรรมในการวางแผนดำเนินชีวิต การตัดสินใจ และการกระทำ ทั้งนี้ราษฎรอวโสประเทศ วัชรี (2550 : 4-6) ได้อธิบายไว้อย่างน่าสนใจว่า เศรษฐกิจพอเพียง ไม่ได้แปลว่าไม่เกี่ยวข้องกับใคร ไม่ค้าขาย ไม่ส่งออก ไม่ผลิตเพื่อคนอื่น ไม่ทำเศรษฐกิจมหภาค สิ่งเหล่านี้หลายคนอาจคิดเอาเอง พูดเอาเอง และกลัวไปเองทั้งนั้น ซึ่งคำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” หมายถึงพอเพียงในอย่างน้อย 7 ประการด้วยกัน ได้แก่

1. พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
2. จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้ คนที่ไม่พอจะรักคนอื่นไม่เป็น และทำลายมาก
3. สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมทำให้ยังชีพและทำ มาหากินได้ เช่น การเกษตรผสมผสาน ซึ่งได้ทั้งอาหารได้ทั้งสิ่งแวดล้อมและได้ทั้งเงิน
4. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็งจะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม
5. ปัญญาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติและปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง
6. อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของกลุ่มคนที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ดังนั้นเศรษฐกิจจึงควรสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจากฐานทางวัฒนธรรมจึงจะมั่นคง เช่น เศรษฐกิจของจังหวัดตราด ขณะนี้ไม่กระทบกระเทือนจากฟองสบู่แตก ไม่มีคนตกงาน เพราะอยู่บนพื้นฐานของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เอื้อต่ออาชีพการทำสวนผลไม้ ทำการประมง และการท่องเที่ยว
7. มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่ขুবวบ เดี่ยวจนเดี่ยวรวยแบบกะทันหัน เดี่ยวตกงานไม่มีกินไม่มีใช้ ถ้าเป็นแบบนี้ประสาหมนุษย์คงทนไม่ไหวต่อความผันผวนที่เร็วเกิน จึงสุขภาพจิตเสีย เครียด เพี้ยน รุนแรง ฆ่าตัวตาย ตัดยา เศรษฐกิจพอเพียงที่มั่นคงจึงทำให้สุขภาพจิตดี เมื่อทุกอย่าง

พอเพียงก็เกิดความสุข ความสุขคือความเป็นปกติและยั่งยืน ซึ่งเราอาจเรียกเศรษฐกิจพอเพียงในชื่ออื่นๆ เช่น เศรษฐกิจพื้นฐาน เศรษฐกิจสมดุล เศรษฐกิจบูรณาการ หรือเศรษฐกิจศีลธรรม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้พระราชทานความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง (สมบัติ กุสุมาวดี, 2551: 86 – 88) ว่าเป็นปรัชญาซึ่งถึงการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ในการดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ทั้งนี้ได้มีความพยายามของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการอธิบายความหมายเพิ่มเติมขององค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ไม่สุด โด่งเกินไป ขณะเดียวกันความพอดีนั้นก็จะต้องเป็นไปในลักษณะที่ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นเช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ รู้ว่าสิ่งใดควรจ่ายออกไปและสิ่งใดควรรักษาไว้ โดยใช้การประมาณ ทั้งประมาณตนและประมาณสถานการณ์ ประมาณตนให้รู้วาตนเองต้องการอะไร มีความจำเป็นสำหรับตนมากแค่ไหน และในสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ต้องทำอะไรถึงจะพอเพียงกับตนเอง ซึ่งการประมาณตนเองและสถานการณ์ เพื่อวิเคราะห์หาความพอดีของตานั้น ที่ว่าไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไปอยู่ที่ระดับใด หลายครั้งจากกระแสพระราชดำรัส กล่าวถึงสถานการณ์รอบด้านในสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจถึงระดับความพอดีของบุคคล องค์กร หรือสังคม เพราะฉะนั้นถ้าหากถามว่าความพอประมาณคือพอประมาณขนาดไหน ก็ต้องใช้การประมาณปัจจัยต่างๆ รอบด้านทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสิ่งแวดล้อมเป็นเหตุผลไทรบาทถึง “ความพอประมาณ” ในระดับพอประมาณนั้นๆ

2. ความมีเหตุผล หมายถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไป อย่างมีเหตุผล โดยใช้ความเปนกลางเที่ยงตรงปราศจากอคติ เพราะการวิเคราะห์วิจารณ์ใดๆ ที่ได้ชื่อ ว่ามีเหตุผลแลวนั้น สำคัญอย่างยิ่งต้องใช้ความเปนกลาง ความไม่มีอคติ แลจะสามารถพิจารณาเหตุผลได้รอบด้าน และมีการตัดสินใจอย่างรอบคอบที่สุด ความมีเหตุผล ความเปนกลาง การปราศจากอคตินั้น จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมีภูมิคุ้มกันที่ดีคอยถ่วงน้ำหนัก ไม่ให้เอียงไปทางด้านใดด้านหนึ่ง ทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมถึงความเสี่ยงที่จะมีขึ้น

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล เตรียมความพร้อมในทุกๆ ด้าน

เราจะเห็นถึงการคล่องเกี่ยวกันอยู่ของทั้งสามห่วง กล่าวคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลก็เป็นส่วนหนึ่งที่สร้างให้เกิดภูมิคุ้มกัน ในขณะที่เดียวกันการมีภูมิคุ้มกันที่ดีก็เป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้ความพอประมาณ สามารถประมาณได้อย่างเหมาะสม เพราะไม่ประมาณมีการเตรียมพร้อมตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงต่างๆ อยู่เสมอ เช่นเดียวกับการมีภูมิคุ้มกันที่ดี อย่างเช่น ความมีสติรู้และความสงบภายในใจอยู่เสมอ ก็ทำให้เกิดพุทธิปัญญา วิจารณ์ญาณ ในการพิจารณาปัจจัยต่างๆ เพื่อตัดสินระดับความพอเพียงได้ หลายครั้งที่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชดำรัสถึงความสามัคคี ให้อึดเหนี่ยวไว้ในยามสังคมนี้อาจมีความเปลี่ยนแปลง ความสามัคคี คือ ภูมิคุ้มกันหนึ่งที่จะช่วยให้รับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น นอกจากนี้การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องมีเงื่อนไข 2 เงื่อนไข คือ อาศัยความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

4. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ การเรียนรู้อย่างรอบด้าน คือ การเรียนรู้ตั้งแต่รู้เข้าใจและประยุกต์หรือบูรณาการ ไซรู คือ รูในหลักวิชาตามที่ได้ศึกษามาเป็นอย่างดี จากนั้นจึงนำมาพิจารณาให้เกิดการเข้าใจ กลายเป็นความรู้ของตนเอง และนำไปปฏิบัติประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ การปฏิบัติใช้ความรู้จนเกิดผล ก็เป็นการเรียนรู้หนึ่ง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และจะเกิดเป็นองค์ความรู้ จึงถือว่าเป็นความรู้ที่สำคัญยิ่งเพราะเป็นความรู้ที่เกิดจากเมื่อใช้การเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ก็ได้ความรู้จากการใช้นั้น ๆ

5. ในสวนของเงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วยความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตและคุณธรรมต่างๆ ที่ช่วยกำกับการดำเนินชีวิตให้อยู่ในครรลองที่เหมาะสม ไม่วางเป็นความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความรับผิดชอบ ความเสียสละ เป็นต้น

สรุปจุดเน้นของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สมบัติ กุสุมาวาลี, 2551: 88 – 90) มีดังนี้

1. เน้นให้คนเข้าใจหลักพื้นฐานทางสังคมว่า “ความเปลี่ยนแปลง” คือ ความจริงแท้ทางสังคม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงถือว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นอนิจจังลักษณะของสังคม ดังนั้น คนในสังคมจึงต้องรู้จักมองโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเป็นอย่างดี เป็นระบบ ต้องไม่มองโลกอย่างหยุดนิ่งตายตัว ต้องเข้าใจว่าทุกอย่างล้วนอยู่ภายใต้พลังพลวัตการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีไตรภพของเหตุและผลที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

2. เน้นการสร้างความพร้อมรองรับกับการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือเมื่อมองโลกในเชิงพลวัตแล้ว คนก็จะต้องหันกลับมาถามทบทวนตนเองว่าเตรียมพร้อมตนเอง ครอบครวั ชุมชนองค์กร และประเทศชาติ ให้สามารถรองรับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงได้อย่างไร หากพิจารณาจากคำนิยามข้างต้น จะเห็นว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่ไม่ได้ปฏิเสธกระแสโลกาภิวัตน์ แต่ประเด็นสำคัญกลับอยู่ที่ว่าจะปรับตัวเปลี่ยนแปลงให้เท่าทันและมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสเหล่านั้นอย่างไร

3. เน้นการสร้างสมดุล มั่นคง และความยั่งยืนระยะยาว กล่าวคือ ในการที่จะปรับตัวให้พร้อมรองรับกับการเปลี่ยนแปลงได้ หลักสำคัญในการเตรียมความพร้อมนี้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะไม่มองเพียงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า หรือการเอาตัวรอดในระยะสั้นๆ หรือการแก้ปัญหาให้แต่ตัวเองเอาตัวรอดได้ แต่ไปสร้างความเสียหายให้กับภาคส่วนอื่น หลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงจะเน้นเรื่องของการมองการณ์ไกล การเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งและการมีชีวิตที่ดีร่วมกันในระยะยาว

4. เน้นความพอดี พอประมาณ รู้จักตัวเอง รู้จักบริบท ในการที่จะทำให้สังคม ชุมชน องค์กรมีความสมดุลยั่งยืนระยะยาว คนในสังคมจะต้อง “รู้เรา รู้เขา” คือ รู้จักตนเอง รู้จักรากเหง้า ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา ความสามารถ จุดแข็ง จุดอ่อนของตนเอง และรู้จักวิเคราะห์ บริบท/สภาพแวดล้อมแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งรู้จักทำความเข้าใจสังคม/ชุมชน/องค์กร ในส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และเมื่อพิจารณา “ตัวเราและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง” อย่างรอบด้านแล้ว หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะเน้นให้เราได้รู้จัก “ความพอประมาณ” และ “ความพอดี” กล่าวคือ รู้จักประมาณและประเมินตนเองว่า “ความพอดี พอเหมาะ พอสมควร” สำหรับ สังคม/ชุมชน/องค์กรของเราควรจะเป็นเช่นไร จุดใด สิ่งที่เราควรหลีกเลี่ยง คือ การทำอะไรที่สุดโต่งทั้งในทางบวกและทางลบ เช่น การทำอะไรที่เกินความสามารถเกินศักยภาพและขีดจำกัดทางสังคม หรือการทำอะไรที่ต่ำกว่าความสามารถ ศักยภาพและความเป็จริงของตนเอง เป็นต้น

5. เน้นการมีความรู้ และความมีคุณธรรม คนที่จะรู้จักตนเอง รู้จักสภาพแวดล้อมและรู้จักการประมาณตนเองนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้และมีธรรมะอยู่ในจิตใจ เงื่อนไขสำคัญที่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยึดถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ คือ การที่คนในสังคม/ชุมชน/องค์กร จะต้องใช้ชีวิตและทำงานอยู่บนพื้นฐานของความรู้ การมีสติปัญญา และการหมั่นเรียนรู้ แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มากกว่าการไขแต่อารมณ์ ความรู้สึกและอคติเดิม ๆ ในการตัดสินใจ รวมทั้งคนในสังคม/ชุมชน/องค์กรจะต้องมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานของจิตใจ เช่น มีความพากเพียร อุทิศหะมีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต มีสัมมาอาชีวะ มีธรรมะในจิตใจ มีความสามัคคี เป็นต้น

6. เน้นการพึ่งตนเอง การพึ่งพิงอิงกัน และความรับผิดชอบตอส่วนรวม เป้าประสงค์สำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ก็คือ ทำให้คน ครอบครัว ชุมชน องค์กร สังคม สามารถที่จะยืนหยัดบนขาของตนเอง แม่ “การพึ่งตนเองได้” คือ หัวใจสำคัญ แต่การ พึ่งตนเองได้ มิได้หมายความว่าความว่าจะใช้ชีวิตแบบปัจเจกชนนิยม ตัวใครตัวมัน ตัดขาดความสัมพันธ์จากโลกภายนอก หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริม “การพึ่งตนเองแบบยั่งยืน” กล่าวคือ การสร้างความสัมพันธ์ร่วมมือช่วยเหลือ แบ่งปัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกับผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ส่งเสริมให้คนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน (Self – interest) เป็นที่ตั้ง แต่ให้คุณค่าอย่างยิ่งกับการสร้างวิสัยทัศน์และค่านิยมของคนใหญ่จ้กรับผิดชอบและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม (Collective – interest) เพราะประโยชน์ส่วนรวม คือ สิ่งที่จะสร้างความสงบสันติ และความผาสุกของทุกคนในสังคมระยะยาว

แก่นเกษตร 44 ฉบับพิเศษ 1 : (2559) จากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 ที่เกิดขึ้น ได้ก่อให้เกิดผลกระทบด้านเศรษฐกิจต่อประชาชนเกือบทุกระดับของสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด วิกฤตการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อภาคเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพสำคัญของประเทศไทย เกษตรกรต้องมีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น จากการที่ปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้นรวมทั้งปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ เช่น ภัยธรรมชาติ การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ทำให้ผลผลิตเสียหาย ผลผลิตมีราคาต่ำ ทำให้เกษตรกรมีรายได้น้อย ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตต้องกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนทั้งในระบบและนอกระบบ ส่งผลให้เกษตรกรมีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้น รัฐบาลจึงมีนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาของประชาชนในภาคเกษตรกรรม ตามแนว

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 – 2559) ที่มีจุดมุ่งหมายในการแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่ในประเทศ เพื่อให้เกิดการพัฒนายั่งยืนเกิดความอยู่ดีมีสุข โดยการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ ซึ่งจะเน้นการพัฒนาที่มีคนเป็นศูนย์กลาง เน้นพึ่งพาตนเอง ลดการพึ่งพาปัจจัยจากภายนอก และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้การเปลี่ยนแปลง

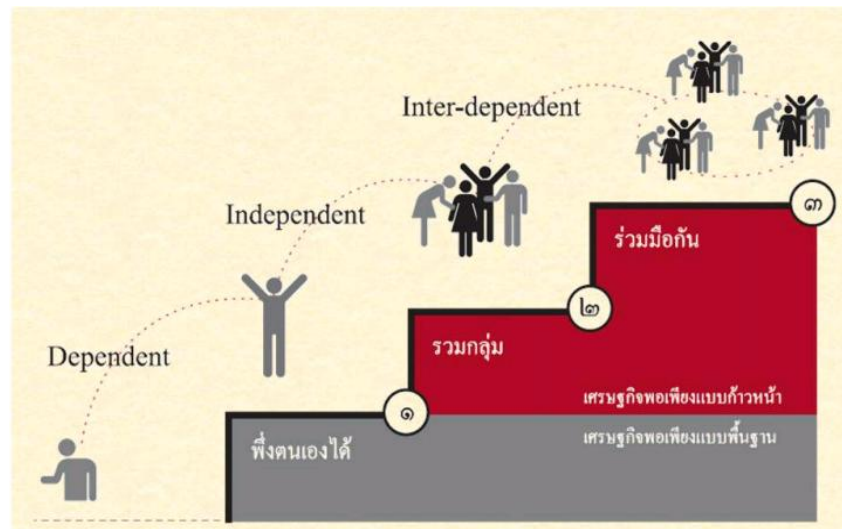
อภิชัย พันธเสน (2539) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ยึดหลักทางสายกลาง ที่ชี้แนะทางการดำรงอยู่และปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวไปจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอเพียง และมีความพร้อมที่จะจัดการต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ รอบคอบ และระมัดระวัง ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน เศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เป็นเพียงการประหยัด แต่เป็นการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลและยั่งยืน เพื่อให้สามารถอยู่ได้แม้ในโลก โลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันสูง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ทรงปรับปรุงพระราชทาน เป็นที่มาของนิยาม “3 ห่วง 2 เงื่อนไข” ที่คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำมาใช้ในการรณรงค์เผยแพร่ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านช่องทางต่างๆ อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วย “พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน” บนเงื่อนไข “ความรู้ และคุณธรรม”

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจัดได้ว่าเป็น “ข้อเสนอในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามแนวทางของพุทธธรรมอย่างแท้จริง” ทั้งนี้เนื่องจากในพระราชดำรัสหนึ่งได้ให้คำอธิบายถึง เศรษฐกิจพอเพียงว่า “คือความพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภมาก และต้องไม่เบียดเบียนผู้อื่น”

พิพัฒน์ ยอดพฤติการ (2550: 83–91) อธิบายถึงระดับของปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงดังนี้ เศรษฐกิจพอเพียงในระดับที่เลี้ยงตนเองบนพื้นฐานของความประหยัดและการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เรียกว่า เศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน เศรษฐกิจพอเพียงในระดับที่มีการรวมตัวกัน เพื่อร่วมกันดำเนินงาน มีการสร้างเครือข่ายโดยประสานความร่วมมือกับภายนอกเรียกว่า เศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ดังนั้น เศรษฐกิจพอเพียงสามารถจำแนกได้เป็น 3 ระดับดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2-1 ระดับของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. เศรษฐกิจพอเพียงระดับที่หนึ่ง (Dependent) เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐานที่เน้นความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว มีลักษณะที่สามารถพึ่งพาตนเองสามารถสนองความต้องการขั้นพื้นฐานได้ เช่น ความต้องการในปัจจุบันของตนเองและครอบครัวมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีกลมเกลียวและมีความพอเพียงในการดำเนินชีวิตด้วยการประหยัดการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง จนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขทั้งทางด้านร่างกายและด้านจิตใจ

2. เศรษฐกิจพอเพียงระดับที่สอง (Independent) เป็นเศรษฐกิจพอเพียง แบบก้าวหน้าที่เน้นความพอเพียงในระดับกลุ่มหรือองค์กร คือ เมื่อบุคคลหรือครอบครัวมีความพอเพียงในระดับที่หนึ่งแล้ว ก็จะรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์เพื่อร่วมกันดำเนินงานในด้านต่างๆ ทั้งด้านการผลิตการตลาด ความเป็นอยู่ สวัสดิการ การศึกษา สังคมและศาสนา โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยราชการ มูลนิธิและเอกชน

3. เศรษฐกิจพอเพียงระดับที่สาม (Inter-dependent) เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้าที่เน้นความพอเพียงในระดับเครือข่าย คือ เมื่อกลุ่มหรือองค์กรมีความพอเพียงในระดับที่สองแล้วก็จะร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อสร้างเครือข่าย มีการติดต่อร่วมมือกับธนาคารและบริษัทต่างๆ ทั้งในด้านการลงทุน ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการจำหน่าย ด้านการบริหารจัดการเพื่อการขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งในด้านสวัสดิการการศึกษา ด้านสังคมและศาสนาให้ได้รับประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่าย

การจำแนกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาที่เริ่มต้นจากหลักของการพึ่งตนเอง โดยเปลี่ยนจากการพึ่งพาตนเองไม่ได้หรือต้องคอยอาศัยผู้อื่นอยู่ตลอดเวลาเป็นการพัฒนาตนเองให้มีความเข้มแข็งเป็นอิสระแล้วจึงค่อยๆ พัฒนาขึ้นมาเป็นการแลกเปลี่ยน การรวมกลุ่มช่วยเหลือกัน จนนำไปสู่การพึ่งพิงช่วยเหลือกัน และสงเคราะห์เกื้อกูลร่วมมือกัน

แนวความคิดจัดการตนเองและการมีส่วนร่วมของชุมชน

สุภาพคนไทย (2557 : 92) ในช่วงเวลาตั้งแต่ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 จนถึงปัจจุบัน พลวัตของนโยบายด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมทั้งกระแสโลก มีผลต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งโดยตรงและโดยอ้อม โดยเฉพาะกระบวนการทัศน์และโครงการพัฒนา ทั้งของรัฐและของหน่วยงานองค์กรอื่นๆ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมานั้นมีความเชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าของชุมชนท้องถิ่นไทยอย่างแยกไม่ออก การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่ในปัจจุบัน ก็อาจนับได้ว่าเป็นคลื่นลูกล่าสุดในกระแสวิวัฒนาการนี้

การศึกษาเศรษฐกิจหมู่บ้านไทยในอดีตตั้งแต่ก่อนเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองชี้ให้เห็นว่า ชุมชนท้องถิ่นส่วนมากมีความเป็นอิสระและค่อนข้างเบ็ดเสร็จในตัวเอง โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจเท่านั้นแต่ในด้านสังคม สุขภาพ ศาสนา และการปกครองดูแลเองด้วย แต่ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่าชุมชนท้องถิ่นในประวัติศาสตร์เป็นสังคมที่โดดเดี่ยวและเป็นอิสระจากอำนาจรัฐ แต่หมายความว่าชุมชนท้องถิ่นในอดีตอยู่ห่างไกลจากอิทธิพลของอำนาจรัฐ ทำให้อำนาจรัฐไม่มีผลโดยตรงต่อวิถีชีวิตของผู้คนมากนัก ชุมชนท้องถิ่นต้องพึ่งตนเองในทุกด้าน ส่วนการติดต่อกับชุมชนท้องถิ่นอื่นนั้น เกิดขึ้นเป็นปกติธรรมดาอยู่แล้ว โดยเฉพาะการติดต่อแลกเปลี่ยนผลผลิตแบบถ้อยทีถ้อยอาศัยและเป็นเครือข่ายกันในท้องถิ่น เงินและตลาดมีบทบาทน้อยหรือแทบไม่มีบทบาทเลย ระบบเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นในอดีตจึงเป็นแบบเบ็ดเสร็จ แม้ว่าในเวลาต่อมาทุนนิยมจะเริ่มคืบคลานเข้าไป แต่จนถึงช่วงที่เกิดการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองใน พ.ศ.2475 และแม้ในช่วง 1-2 ทศวรรษหลังจากนั้น ชุมชนชนบทไทยส่วนใหญ่ก็ยังไม่ได้ถูกดึงเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจและสังคมของโลกสมัยใหม่อย่างเต็มตัว

หลังสงครามโลกครั้งที่สองสถานการณ์เปลี่ยนไปในด้านหนึ่ง ความสูญเสียอันเกิดจากสงครามทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องฟื้นฟูประเทศ และในการฟื้นฟูนั้นรัฐในฐานะเป็นองค์อธิปัตย์ก็อ้างความชอบธรรมที่จะเป็นผู้จัดการ อย่างน้อยก็ในด้านนโยบายและการสนับสนุนอื่นๆ ผ่านกลไกของรัฐในหลายระดับ อีกด้านหนึ่ง สถานการณ์สงครามที่ปรากฏชัดในช่วงหลังสงคราม ทำให้ประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผู้นำค่ายเสรีนิยม พยายามขยายอิทธิพลเข้าไปในภูมิภาคต่างๆ ของโลก รวมถึงภูมิภาคเชียอาคเนย์ที่ไทยก็เป็นส่วนหนึ่งด้วย เพื่อยืนยันกับอิทธิพลของค่ายคอมมิวนิสต์ สิ่งที่สำคัญมากอย่างหนึ่งในยุคสงครามเย็นคือการช่วงชิงมวลชน เครื่องมือของรัฐในเรื่องนี้คือการพัฒนา ดังนั้นนโยบายและโครงการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อท้องถิ่นชนบทจึงเกิดขึ้นจำนวนมาก และดำเนินต่อมาอย่างเข้มข้นตั้งแต่ช่วงต้นทศวรรษ 2500 เป็นต้นมา

การพัฒนาภายใต้อุดมการณ์ช่วงชิงมวลชนในยุคสงครามเย็นนี้ ส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาที่รัฐเป็นผู้ริเริ่มในการออกแบบและจัดการให้ โดยชุมชนท้องถิ่นเป็นฝ่ายรับเพราะรัฐอ้างความชอบธรรมที่มีอำนาจเหนือชุมชนท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็เห็นว่าหากไม่ทำให้ชุมชนท้องถิ่นดีขึ้น รัฐก็จะสูญเสียความชอบธรรมและเพลิงพลั่วต่อฝ่ายตรงข้าม รูปธรรมของการพัฒนาในช่วงนี้สะท้อนให้เห็นได้ชัดจากการตั้งหน่วยงานระดับกรมขึ้นในกระทรวงมหาดไทยในช่วงหลัง พ.ศ.2500 เพื่อรองรับกิจการด้านนี้โดยเฉพาะคือ กรมการพัฒนาชุมชน และสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท

สมคิด บางโม (2542 : 61) มีความเห็นว่า การจัดการ หมายถึง ศิลปะในการใช้คน เงิน

วัสดุ อุปกรณ์ ขององค์การ และนอกองค์ การเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพจากความหมายดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการจัดการองค์การมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. การจัดการเป็นศิลปะในการใช้คนทำงาน
2. การจัดการต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐาน คือ คน เงิน และวัสดุ อุปกรณ์
3. การจัดการเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล

การจัดการมิใช่เป็นการทำเพื่อให้งานเสร็จสิ้นไป แต่เพียงอย่างเดียวในภาวะปัจจุบัน ซึ่งวิทยาการก้าวหน้าการจัดการจึงจำเป็นต้องใช้ หลักวิชาการเข้ามาช่วยมิใช่ประสบการณ์ แต่เพียงอย่างเดียว การศึกษาวิชาการจัดการมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับงานย่อมจะเกิดคุณค่าหลายประการ คือ

1. คุณค่าในด้านการประหยัด หมายถึง จะทำให้การใช้จ่ายเงินทุนเกิดประโยชน์สูงสุด ได้กำไรหรือผลตอบแทนสูงสุด ประหยัดทั้งคน เงิน วัสดุ สิ่งของ และเวลา
2. คุณค่าในด้านประสิทธิผล การทำงานให้ลุล่วงไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ หรือที่คาดหวังไว้ เรียกว่าการจัดการนั้นมีประสิทธิภาพ แต่ผลสำเร็จของงานดังกล่าวนี้ อาจไม่ประหยัดหรือไม่มีประสิทธิภาพได้ หากไม่ใช้หลักวิชาการเข้ามาช่วยในการจัดการ

3. คุณค่าในด้านประสิทธิภาพ หมายถึง การทำงานได้ สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ และให้ได้รับประโยชน์สูงสุดโดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด

4. คุณค่าด้านความเป็นธรรมาภิบาลจัดการงานหากปฏิบัติ ตามความพอใจของผู้จัดการ โดยมีได้ยึดหลักเกณฑ์ และทฤษฎีต่างๆ เป็นหลักย่อมจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้น โดยมีได้ตั้งใจทำให้ขวัญในการทำงานของคนในหน่วยงานไม่มี ซึ่งจะส่งผลไปถึงคุณภาพของงานที่ปฏิบัติด้วย

5. คุณค่าในเกียรติยศชื่อเสียงผู้จัดการที่ดีมีประสิทธิภาพในทุกสาขางานและในทุกระดับ ย่อมจะเป็นผู้ได้รับการยกย่องสรรเสริญตรงข้ามกับผู้จัดการที่บริหารงานตามใจตนเอง ปราศจากหลักเกณฑ์เล่นพวกพ้อง ดังนั้น การศึกษาวิชาการบริหารและการจัดการจะช่วยให้มี ความเข้าใจลึกซึ้งมองเห็นลู่ทางที่จะบริหารงานให้ลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของสังคม

จากความหมายของการจัดการสรุปได้ว่าการจัดการจำเป็นต้องมี ทรัพยากรอันเป็นปัจจัยพื้นฐานทางการจัดการ โดยทั่วไปถือว่าทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการมี อยู่ 4 ประการ ซึ่งรู้จักกันในนามของ 4 M ได้ แก่ คน (Man) เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมขององค์การนั้นๆ เงิน (Money) ใช้สำหรับเป็นค่าจ้างและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ วัสดุสิ่งของ (Materials) อุปกรณ์เครื่องใช้ เครื่องมือต่างๆ รวมทั้งอาคารสถานที่ และการบริหารจัดการ (Management)

ธงชัย สันติ วงษ์ (2543) กล่าวไว้ว่า “การบริหาร” (administration) มี รากศัพท์มาจาก ภาษาละติน “administratiae” หมายถึง ช่วยเหลือ (assist) หรืออำนวยความสะดวก (direct) การบริหารมีความสัมพันธ์หรือมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “minister” ซึ่งหมายถึง การรับใช้หรือผู้รับใช้ หรือผู้รับใช้รัฐ คือ รัฐมนตรี สำหรับความหมายดั้งเดิมของคำว่า administer หมายถึง การติดตามดูแลสิ่งต่างๆ ส่วน “การจัดการ” (management) นิยมใช้ในภาคเอกชนหรือภาครัฐกิจซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อ มุ่งแสวงหากำไร (profits) หรือกำไรสูงสุด (maximum profits) สำหรับผลประโยชน์ที่จะตกแก่สาธารณะ ถือเป็นวัตถุประสงค์หรือเป็นผลพลอยได้ (by product) การบริหาร บางครั้งเรียกว่า การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานใดๆ ของหน่วยงานของรัฐ และ/หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ถ้าเป็นหน่วยงานภาคเอกชน หมายถึงของหน่วยงาน และ/หรือ บุคคล) ที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของและหน่วย

งาน โดยครอบคลุมเรื่องต่างๆ เช่น 1. การบริหารนโยบาย (policy) 2. การบริหารอำนาจหน้าที่ (authority) 3. การบริหารคุณธรรม (morality) 4. การบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม (society) 5. การวางแผน (planning) 6. การจัดองค์การ (organizing) 7. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (staffing) 8. การอำนวยความสะดวก (directing) 9. การประสานงาน (coordinating) 10. การรายงาน (reporting) และ 11. การงบประมาณ (budgeting) เช่นนี้ เป็นการนำ “กระบวนการบริหาร” หรือ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” ที่เรียกว่า แฟ้มส - โปสคอร์บ (PAMS - POSDCORB) แต่ละตัวมาเป็นแนวทางในการให้ความหมาย อาจให้ความหมายได้อีกว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานใดๆ ของหน่วยงานของรัฐ และ/หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับ คน สิ่งของและหน่วยงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่างๆ เช่น 1. การบริหารคน (man) 2. การบริหารเงิน (money) 3. การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (material) 4. การบริหารงานทั่วไป (management) 5. การบริหารการให้บริการประชาชน (market) 6. การบริหารคุณธรรม (morality) 7. การบริหารข้อมูลข่าวสาร (message) 8. การบริหารเวลา (minute) 9. การบริหารการวัดผล (measurement) เป็น “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” ที่เรียกว่า 9M นอกจากนี้แล้วยังอาจนำปัจจัยอื่นมาใช้เป็นแนวทางในการให้ความหมายได้อีก เป็นต้นว่า 4M ซึ่งประกอบด้วย การบริหารคน (man) การบริหารเงิน (money) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (material) และการบริหารงานทั่วไป (management) และ 5 P ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด ประสานงาน และประชาสัมพันธ์

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2543 : 69-72) ได้ให้ความหมายการพึ่งตนเอง (self-reliance) หมายถึง ความสามารถในการดำรงตนอยู่ได้อย่างอิสระมั่นคงสมบูรณ์ การพึ่งตนเองได้ มีได้ทั้งระดับปัจเจกชนและชุมชน คำว่า “ปัจเจกชนพึ่งตนเอง” หมายถึง การที่บุคคลสามารถดำรงอยู่ได้อย่างอิสระ เช่น สามารถแยกตัวออกมาตางหากจากพ่อแม่ มีความมั่นคงในชีวิต ตัดสินใจเรื่อง สำคัญๆ ได้ หรือสามารถขอคำแนะนำของผู้อื่นมาประกอบการตัดสินใจของตน แนวคิดการพึ่งตนเองของชุมชนชนบท 5 ด้านคือ

1. การพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยี (technological self-reliance) หมายถึงการมีปริมาณและคุณภาพของเทคโนโลยี ทางวัตถุ เช่น เครื่องมือ เครื่องจักรกล และเทคโนโลยีทางสังคม เช่น การวางโครงการ การจัดการมนุษย์สัมพันธ์ เป็นการรู้จักใช้อย่างมีประสิทธิภาพ การบำรุงรักษาให้คงสภาพดีอยู่เสมอ เพื่อใช้งานเทคโนโลยี ซึ่งหมายรวมถึงของสมัยใหม่และของดั้งเดิมของท้องถิ่นที่เรียกว่า “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” (folk-wisdom) ด้วย

2. การพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ (economic self-reliance) หมายถึง ความสามารถในการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจที่มีความมั่นคงสมบูรณ์พูนสุขพอสมควรและให้เกิดความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน จุดสมดุลอยู่สูงพอสมควรถึงขั้นสมบูรณ์พูนสุขดังกล่าว

3. การพึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาติ (natural resource self-reliance) ซึ่งหมายถึงสิ่งใดๆ ที่มีอยู่โดยธรรมชาติ ในชุมชนหรือสามารถหาได้จากธรรมชาติ มีความสามารถในการใช้ประโยชน์ และรักษาธรรมชาติให้ดำรงอยู่ไม่เสื่อมสลายไป

4. การพึ่งตนเองได้ทางจิตใจ (psychological self-reliance) หมายถึง การที่ สภาพจิตใจที่ กล้าแข็งพร้อมที่จะต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคในการหาเลี้ยงชีพ การพัฒนาชีวิตให้เจริญก้าวหน้า

ยิ่งขึ้นในการปกครองตนเอง ในการป้องกันกิลเลสตัดมหา ไมโทโลจ โกรธ หลง หรืออยากได้ อยากมี จนเกินความสามารถของตนเอง

5. การพึ่งตนเองได้ทางสังคม (social self-reliance) หมายถึง สภาวะการณ์ที่กลุ่มคนกลุ่มหนึ่งมีความเป็นปกติแน่นอน มีผู้นำที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำกลุ่มคนเหล่านี้ปฏิบัติหน้าที่หรืออาจขอความช่วยเหลือจากภายนอกได้ เป็นกลุ่มที่มีความรู้ ความสามารถระดับหนึ่ง ติดต่อกันสัมพันธ์กันด้วยดีสม่ำเสมอ

การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานั้น มิใช่จะเป็นเพียงการสร้างสภาพภูมิใจในการที่ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม และสร้างความสามัคคีในชุมชนเท่านั้นแต่จะเป็นส่วนช่วยให้โครงการพัฒนาของรัฐมีความหมายประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และสอดคล้องตามความต้องการของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นกลไกที่ช่วยให้ชุมชนสามารถดูแลและควบคุมการพัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ชุมชนต้องการ

วันชัย วัฒนศัพท์ (2546) การทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กร หรือระดับประเทศนั้นล้วนมีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทัศน์ปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น ยินยอมปฏิบัติตาม (compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ

Keith (1972) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การเกี่ยวข้องทางจิตใจ และอารมณ์ (Mental and Emotion Involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าว เป็นเหตุเร้าใจให้กระทำให้บรรลุจุด มุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

Erwin (1976,36) “การมีส่วนร่วมของประชาชน” คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิดร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ความชำนาญร่วมกับการใช้วิทยาการ ที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

Cohen and Uphoff (1977) ได้จัดลำดับการมีส่วนร่วมออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน ประกอบด้วย การได้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเสนอแนะ การประชุมชี้แจง การระดมความคิด ตลอดจนกำหนดกิจกรรมและวางแผนปฏิบัติ 2) การมีส่วนร่วมในกาตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจและตัดสินใจปฏิบัติ 3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วยทรัพยากรการบริหาร และการประสานความร่วมมือ 4) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การได้รับผลการดำเนินการไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล และ 5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประกอบด้วย การออกแบบและวิธีการประเมินผล การได้รับบทบาทในการประเมินผล การได้รับรู้รายงานการประเมินผล

World Health Organization (1981) ได้เสนอว่ารูปแบบที่แท้จริงหรือสมบูรณ์นั้นจะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน ในส่วนนี้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามประเมินผลและประการสำคัญ คือ การตัดสินใจ 2) การดำเนินกิจกรรม ในส่วนนี้ประชาชนจะต้องมี

ส่วนร่วมในการจัดการและบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรรควบคุมการเงิน และการบริหาร 3) การใช้ประโยชน์ เป็นส่วนที่ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรม มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในส่วนนี้ประชาชนต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่ เท่ากัน ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคมหรือวัตถุก็ได้

White (1982) ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมประกอบไปด้วย 3 มิติ มิติที่หนึ่ง คือการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจว่าจะทำอะไรควรทำและทำอย่างไร มิติที่สอง มีส่วนร่วมเสียสละเวลาในการพัฒนา การ ลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ และมิติที่สาม มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการ ดำเนินงาน ทั้งยังได้เพิ่มเติมอีกว่า สาระสำคัญของการมีส่วนร่วมในประการที่ 4 ที่ควรนำมาพิจารณา คือการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานที่ทำไป

ยุทธศาสตร์และแผนการพัฒนาเศรษฐกิจต่างๆ

แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ ประจําชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ทั้งนี้ วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะต้องสนองตอบต่อผลประโยชน์ แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดํารงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุก รูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคม ท่ามกลางพหุสังคม และการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความ อยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงาน และอาหารความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะ แวดล้อมระหว่างประเทศและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงใน ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี โดยที่ความมั่นคงเป็นรากฐานของทั้ง 3 ประการที่จะทําให้เกิดความมั่งคั่งและยั่งยืนได้

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้ง ภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และ การเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็น ศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การ บริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็งครอบครัวมีความอบอุ่นประชาชนมีความ มั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต ความมั่นคงของอาหารพลังงานและ น้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน มีการออมสำหรับวัยเกษียณ

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความ ยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุข ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน

(Inclusive Growth) มีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ใต้เส้นความยากจน เศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็งขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่างๆทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคตเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่งการผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการ ใช้ การรักษาและการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals : SDGs) ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคมมีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาในระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

ทั้งประชาชน เอกชน ประชาสังคม ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติและบรรลุนิเวศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือคติพจน์ประจำชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อให้ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขัน มีรายได้สูงอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วคนไทยมีความสุข อยู่ดี กินดี สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ 20 ปีต่อจากนี้ไปจะประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง (2) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน (4) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม (5) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (6) ยุทธศาสตร์ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

1. ยุทธศาสตร์ด้านความ มั่นคง การกำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงมีเป้าหมายเพื่อสร้างความมั่นคงในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน และความมั่นคงของมนุษย์จากภัยคุกคามทั้งที่เป็นภัยคุกคามแบบ ดั้งเดิมละภัยคุกคามรูปแบบใหม่ให้เกิดความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติความมั่นคงทางการทหารการมั่นคงแนวชายแดนและเกิดความมั่นคงปลอดภัยจากภัยคุกคามและภัยพิบัติในรูปแบบใหม่ๆ อาทิ ภัยคุกคามจากการโจมตีทางไซเบอร์ อาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย และ โรคอุบัติใหม่ต่างๆรวมทั้งการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร น้ำ และพลังงาน ภายใต้การวิเคราะห์

สภาพแวดล้อมและแนวโน้มด้านความมั่นคงทั้ง 3 ระดับ คือ ความมั่นคงระดับโลก ได้แก่ การขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจ ในภูมิภาคต่างๆ ของโลกเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ การกำหนดระเบียบ/กติการะหว่างประเทศ เพื่อรักษาสันติภาพ สิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชนให้ต้องปฏิบัติปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาความมั่นคงทางไซเบอร์และความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงผันผวนของสภาพภูมิอากาศ ต่อความมั่นคง ด้านอาหาร แหล่งน้ำ และพลังงาน ความมั่นคงในภูมิภาค ประกอบด้วย ความร่วมมือระดับภูมิภาคเพื่อสร้างพลังทางเศรษฐกิจและรักษาความมั่นคงร่วมกัน ความขัดแย้งทางดินแดน เนื่องจากความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนและอาณาเขตทางทะเลระหว่างกันและปัญหาภัยถิ่นฐานของประชากรระหว่างกันและจากประเทศอื่นๆ เข้าสู่ประเทศไทย และความมั่นคงภายในประเทศมีแนวโน้มที่ยังดำรงอยู่ ได้แก่ ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเด็นความขัดแย้งของคนในชาติ ปัญหายาเสพติด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมืองของประเทศในระยะ 20 ปีข้างหน้า ดังนั้นยุทธศาสตร์นี้ จึงให้มุ่งเน้นทั้งการรักษาความสงบภายในประเทศโดยการเสริมสร้างความมั่นคง ของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยการเสริมสร้างสันติสุขและพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของประชาชน โดยยึดหลักแนวทาง “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” รวมทั้งการบริหารจัดการและการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและกลไกพื้นฐานด้านความมั่นคง รวมถึงพัฒนา กลไกการพัฒนาความมั่นคง ขจัดกาทุจริตและประพฤติมิชอบ การสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ กระจายอำนาจและสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรม ในขณะที่เดียวกันก็มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพในการป้องกันประเทศพร้อมรับมือกับภัยคุกคาม ทั้งทางทหารและภัยคุกคามอื่นๆ ทั้งจากการสร้างขีดความสามารถภายในและการสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ นอกจากนี้ การบูรณาการความร่วมมือกับต่างประเทศที่เอื้อให้เกิดความมั่นคงในทุกด้านและป้องกันภัยคุกคามจากอาชญากรรมข้ามชาติในทุกรูปแบบก็เป็นแนวทาง ที่มีความสำคัญมากขึ้นภายใต้ภูมิทัศน์โลกไร้พรมแดนและการเปลี่ยนแปลงด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่เป็นเครือข่าย ซับซ้อนขึ้นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการวางระบบบริหารจัดการความเสี่ยงจากการโจมตีทางไซเบอร์ และการบริหารจัดการภัยพิบัติและภัยในรูปแบบใหม่ๆ ที่ต้องบูรณาการความร่วมมือให้เกิดผล ขณะเดียวกันก็ต้องกำหนดยุทธศาสตร์ที่จะรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและทางทะเล ทั้งนี้ การบริหารจัดการความมั่นคงในทุกด้านทุกระดับจะต้องให้สอดคล้องกันแผนงานพัฒนา อื่นๆ และการสนับสนุนการดำเนินการเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร น้ำและพลังงาน

2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน หัวใจสำคัญของความสามารถในการแข่งขันของประเทศ คือ เพิ่มผลิตภาพการผลิต (Productivity) โดยใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและพัฒนาและนวัตกรรมในทุกสาขา ของภาคการผลิตและบริการที่เป็นฐานรายได้เดิมและที่ยอดเป็นฐานรายได้ใหม่ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญจะเกิดขึ้นทั้งในด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) และการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการจากความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Value creation) ผู้ประกอบการไทยจะต้อง “ผลิตได้ขายเป็น” และมีความสามารถที่จะ “รู้จักและเข้าใจแนวโน้มตลาด” เพื่อสร้างคุณค่าของสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภค และก้าวเข้าสู่

การเป็นผู้นำในตลาดสินค้าและบริการที่สำคัญของภูมิภาคของโลกได้ ยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจึงประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาภาคการผลิตและบริการ ซึ่งมุ่งเน้นที่การพัฒนาเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตตลอดห่วงโซ่มูลค่า เพื่อก้าวกระโดดไปสู่การเป็นฐานการผลิตและบริการที่โดดเด่นในด้านเศรษฐกิจฐานชีวภาพ โดยยกระดับสู่เกษตรสมัยใหม่ที่เป็นพื้นฐานสำคัญและเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตร อาหาร พลังงานและวัสดุชีวภาพด้วยนวัตกรรม ยกย่องศักยภาพภาคอุตสาหกรรม ให้แข่งขันได้บนฐานเทคโนโลยีขั้นก้าวหน้า พัฒนาความหลากหลาย คุณภาพ และสร้างเอกลักษณ์การท่องเที่ยวไทย และพัฒนาธุรกิจบริการที่มีศักยภาพใหม่ๆ ที่สร้างรายได้สูงในขณะเดียวกันการพัฒนาสังคมผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Society) เพื่อสร้าง ผู้ประกอบการทางธุรกิจที่พิจารณาโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ ด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ขับเคลื่อนให้ธุรกิจ (From Entrepreneur to Technopreneur) สู่การเป็น “ผู้ผลิตได้ ขายเป็น” ก็มีความสำคัญต่อการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตและการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของภาคการผลิตและบริการไทยตลอดห่วงโซ่มูลค่า โดยต้องมุ่งพัฒนาทั้งด้านศักยภาพของผู้ประกอบการ และปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญ การพัฒนาในแนวทางสำคัญดังกล่าวข้างต้นจะสัมฤทธิ์ได้ก็ต่อเมื่อมีการพัฒนาปัจจัยสนับสนุน การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันรองรับอย่างเหมาะสม ทั้งการลงทุน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมตลอดห่วงโซ่มูลค่า เพื่อก้าวข้ามกับดักจากผู้ซื้อเทคโนโลยี ไปสู่การเป็นผู้ผลิต และขายเทคโนโลยีโดยเน้นการวิจัยและพัฒนา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นพื้นฐานเพื่อสร้างองค์ความรู้ ความคิด และเทคโนโลยีต้นน้ำ สู่การพัฒนาเทคโนโลยีต้นแบบ และเพื่อวางรากฐานความเข้มข้นในการต่อยอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศ และนำไปใช้ประโยชน์ทั้งเชิงพาณิชย์ สังคม และชุมชน รวมถึงการพัฒนาและวิจัย แบบวิศวกรรมย้อนกลับเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออุตสาหกรรมอนาคต ที่ยังต้องอาศัยเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ขณะเดียวกันก็ต้องการวางรากฐานที่แข็งแกร่งเพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในด้านเสถียรภาพและสมรรถนะทางเศรษฐกิจมหภาคโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงกลไกภาครัฐ ในการบริหารเศรษฐกิจ การคลัง และงบประมาณของประเทศ ให้สามารถสนับสนุนการนำยุทธศาสตร์ การพัฒนาไปสู่การจัดสรรงบประมาณและการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดประสานและเกิดบูรณาการควบคู่ไปกับการดำเนินยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา การดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาภายใต้กรอบ CLMVT และส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย รวมทั้ง การพัฒนาพื้นที่พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ภาคและเมือง เพื่อให้ประเทศไทยสามารถใช้จุดแข็งจุดเด่น ของแต่ละพื้นที่ และชุมชนเพื่อเสริมหนุนการพัฒนาเศรษฐกิจในภาพรวมได้ อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุน การกระจายความมั่งคั่งไปสู่ภูมิภาคต่างๆ ในประเทศ ช่วยลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน รวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น ให้สามารถพึ่งตนเอง ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน มีคุณธรรม และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาด้านอื่นๆ ในพื้นที่

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการนำพาประเทศไปสู่การเป็น ประเทศพัฒนาแล้วซึ่งเป็น

เป้าหมายในอีก 20 ปี ข้างหน้า โดย คนไทยในอนาคต ต้องเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความพร้อมทั้ง กาย ใจ สติปัญญา สามารถเรียนรู้ ได้ตลอดชีวิต มีทักษะในศตวรรษที่ 21 สู่การเป็นคนไทย ที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด และผู้ประกอบการ บนฐานของการรู้คุณค่า ความเป็นไทย มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย ความรับผิดชอบต่อสังคม และมีสุขภาวะที่ดี ซึ่งการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนาเพื่อรองรับบริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยต้องมุ่งเน้นการพัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วง ชีวิต ควบคู่กับการปฏิรูปที่สำคัญทั้งในส่วนของการปรับเปลี่ยนค่านิยมและ วัฒนธรรม เพื่อให้คนมีความดีอยู่ใน ‘วิถี’ การดำเนินชีวิตและมีจิตสำนึกร่วมในการสร้างสังคมที่น่าอยู่ และมีการปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม ในทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงใน ศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบ ระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการ พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถกำกับกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง ได้อย่างต่อเนื่องแม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว รวมถึงพัฒนาส่งเสริมและรักษากลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศให้มีจำนวนเพียงพอ ที่จะผลักดันการเติบโตบนฐานเทคโนโลยีและ นวัตกรรมและการปฏิรูประบบเสริมสร้างความ รอบรู้และจิตสำนึกทางสุขภาพ เพื่อให้คนไทยมี ศักยภาพในการจัดการสุขภาวะที่ดีได้ด้วยตนเอง พร้อมกับการสร้างครอบครัวที่เข้มแข็งอบอุ่นซึ่งเป็นการวางรากฐานการส่งต่อเด็กที่มีคุณภาพสู่การพัฒนาในช่วงอายุถัดไป โดยการส่งเสริมการเกิดที่มี คุณภาพ การสร้างครอบครัวที่เหมาะสมกับคนรุ่นใหม่ การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ สร้าง ครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็ง

4. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคมการที่ ประเทศไทยจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ประเทศไทยจะต้องเป็นประเทศที่ทุกคน มีโอกาสและความ เสมอภาคในทุกด้าน หรือการเป็น “สังคมแห่งโอกาส” ทั้งในมิติของการเข้าถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทรัพยากร กระบวนการยุติธรรม และบริการสาธารณะ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็น หลักประกันทางสังคมที่ ลดความเสี่ยงของบุคคลที่จะตกลงสู่ภาวะความยากจน โดยเฉพาะกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ ต่ำที่สุดและผู้ด้อยโอกาสที่ต้องได้รับ การพัฒนาศักยภาพและโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรและ บริการดังกล่าว อันจะส่งผลให้ทุกคน สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองและมีส่วนร่วมในการพัฒนา ประเทศภายใต้ศักยภาพสูงสุดที่ตนเองมี รวมถึงการสร้างสังคมที่เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนสถานะของ ผู้คนในสังคมผ่านการสร้างสังคมแห่ง โอกาสควบคู่ไปกับการสร้างสมรรถนะทางสังคม สิ่งสำคัญที่จะ ก่อให้เกิดสังคมแห่งโอกาสจำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างทางสังคม เพื่อยกระดับคุณภาพสังคมใน ทุกๆ ด้านไปพร้อมกันโดยไม่ทอดทิ้งใครไว้เบื้องหลัง ประกอบด้วย การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และสังคมให้กับคนทุกกลุ่มในสังคมซึ่งเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานของแต่ละบุคคลให้ได้รับการ ตอบสนอง โดยการมีหลักประกันทางสังคม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง กลุ่มผู้มีรายได้น้อยและผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้ง การเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่ม ผู้พิการและมีการ กระจายทรัพยากรให้ทุกคนสามารถ เข้าถึงอย่างเป็นธรรมควบคู่กับการ สร้างโอกาส ที่เป็นธรรมโดยไม่แบ่งแยก และคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยเฉพาะ การส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรม ในฐานะของสมาชิกในสังคมที่ทุกคนสามารถเข้าถึง และเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน และความสัมพันธ์ทางสังคมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ

สร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางสังคมอย่างทั่วถึง และมีการบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังต้องมีการเสริมสร้างพลังทางสังคมที่เป็นการเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และเปิดช่องทางให้มีการใช้และพัฒนาศักยภาพดังกล่าวอย่างเต็มประสิทธิภาพ ขณะที่โครงสร้างเชิงสถาบันของรัฐต้องเปิดกว้างและสนับสนุนการมีบทบาทของประชาชนและชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างศักยภาพให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่ได้ด้วยตนเอง การส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและการมีบทบาทที่สำคัญในสังคม รวมถึงส่งเสริมความเสมอภาคทางสิทธิขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต เสริมสร้างให้ประชาชนมีภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบทางสังคม รวมถึงการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม ที่สังคมยอมรับความแตกต่างและเคารพซึ่งกันและกัน มีความไว้วางใจกัน มีค่านิยมร่วมกัน และสามารถก่อให้เกิดเป็นเครือข่ายสังคม โดยการสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม การส่งเสริมค่านิยม ความเสมอภาค ระหว่างกลุ่มคนในสังคม

5. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันประเทศไทยต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกใช้ไป อย่างขาดประสิทธิภาพ จึงอยู่สภาพที่ร่อยหรอเสื่อมโทรม รวมทั้งสภาพแวดล้อมมีคุณภาพต่ำสูง ทั้งปัญหาคุณภาพน้ำ อากาศ และขยะของเสียเหลือทิ้งที่กำจัดไม่ทัน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลทั้งต่อต้นทุนการผลิตสินค้าบริการและสร้างผลเสียต่อคุณภาพชีวิตประชาชน ขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดความเสี่ยงจากความขัดแย้งจากการแย่งชิงทรัพยากรที่สำคัญ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกที่มีความผันผวนและฤดูกาลผิดปกติไปได้ส่งผลให้เกิดความตระหนักกันมากขึ้นในการที่ผู้คนจะสามารถอยู่ร่วมกันอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ความเสี่ยงและความท้าทายจากสภาพแวดล้อมและภัยพิบัติ ได้นำไปสู่ข้อตกลงในระดับโลกที่สำคัญ ทั้งในเรื่องการบรรลุซึ่งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจก และการใช้มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมมาเป็นข้อกำหนดที่ส่งผลต่อการแข่งขันทางการค้าในตลาดโลก ดังนั้นยุทธศาสตร์การสร้างความสำเร็จเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จึงมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การบริโภคที่ยั่งยืนและการผลิตที่ยั่งยืน การดำเนินการที่สำคัญคือต้องเร่งวางระบบการอนุรักษ์ พื้นฟูและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ บริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ โดยการวางระบบบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการให้มีประสิทธิภาพใน 25 ลุ่มน้ำ ทั้งด้าน อุปสงค์และอุปทาน เน้นการปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ รวมทั้งยกระดับความสามารถในการป้องกันผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติและปรับตัวไปสู่รูปแบบของการผลิตและการบริโภคที่ปล่อยคาร์บอนต่ำและเป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยพัฒนาการผลิตให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิง นิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยการจัดการขยะสารพิษและของเสียอันตราย อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในทุกภาคเศรษฐกิจเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยมุ่งเน้นการลดสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลและเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนในภาคการผลิตไฟฟ้าเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน ส่งเสริมการผลิตและใช้พลังงานสะอาด ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายสำคัญที่ต้องบรรลุคือ ลดการปล่อย ก๊าซเรือนกระจกให้ได้ร้อยละ 20- 25 ภายในปี 2573 ทั้งนี้เพื่อวางรากฐานและสนับสนุนให้ประเทศ มีการเติบโตทาง

เศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน โดยตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ (128 ล้านไร่) และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคเศรษฐกิจ

6. ยุทธศาสตร์ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ การที่ประเทศไทยจะบรรลุเป้าหมายอนาคตในระยะยาวที่กำหนดไว้ นั้น การบริหารราชการแผ่นดินจะต้องปรับเปลี่ยนขนานใหญ่ให้สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนา อย่างมีบูรณาการและมีความต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อตอบโจทย์การแก้ปัญหาหลักๆ ของประเทศและสนับสนุนการพัฒนาในด้านต่างๆ ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ภาครัฐจะต้องจัดระบบองค์กรให้ลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและกระตือรือร้น (Open and connected government) โดยใช้ดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ (Zero face to face) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ การให้บริการแก่ภาคประชาชนและ ภาคธุรกิจเอกชนและสามารถดำเนินงานร่วมกับภาคการเมืองบนพื้นฐานของความรับผิดชอบ ความโปร่งใส ปราศจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ สามารถตรวจสอบได้ และมีความเป็นธรรมในการให้บริการสาธารณะ รวมทั้งจะต้องเป็นระบบที่สามารถจูงใจและดึงดูดให้คนดี คนเก่ง เข้ามาร่วมพลังการทำงานที่มีความมุ่งมั่นและแรงบันดาลใจใน การที่จะร่วมกันพลิกโฉมประเทศไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ การปรับสมดุลภาครัฐมีแนวยุทธศาสตร์ที่สำคัญประกอบด้วย การวางระบบบริหารงานภาครัฐแบบบูรณาการ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องเชื่อมโยงกันตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ ลงไปจนถึงระดับพื้นที่การจัดสรรงบประมาณให้มีลักษณะยึดโยงกับยุทธศาสตร์ ในทุกระดับและมีเป้าหมายร่วมเป็นหลัก รวมทั้งมีระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ตามภารกิจ และพื้นที่การยกระดับงานบริการประชาชนสู่ความเป็นเลิศโดยใช้ดิจิทัลเต็มรูปแบบ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการทั้งประชาชนและนักธุรกิจเอกชน โดยมีการเชื่อมโยงผ่านระบบดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการเชื่อมโยง ทุกส่วนราชการในการให้บริการประชาชน การปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และโครงสร้าง ของหน่วยงานภาครัฐให้มีขนาดที่เหมาะสม ทันสมัย มีขีดสมรรถนะสูง และสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่าและเทียบได้กับมาตรฐานสากล สามารถรองรับกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลายซับซ้อนมากขึ้นและทันการเปลี่ยนแปลงในอนาคต การปฏิรูประบบการบริหารจัดการและการพัฒนาบุคลากรภาครัฐสู่ความเป็นมืออาชีพ รวมทั้งการต่อต้านและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบควบคู่ไปกับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรมและสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ โดยปรับปรุง แก้ไข และยกเลิกกฎหมายต่างๆ ให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม เอื้ออำนวยต่อการบริหารราชการแผ่นดิน การพัฒนาประเทศ การให้บริการประชาชน การประกอบธุรกิจ การแข่งขันระหว่างประเทศ สอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ ทั้งนี้ การออกกฎหมายใหม่ควรต้องมีการพิจารณาตรวจสอบความจำเป็นรับฟังความเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นก่อนการออกกฎหมายฯ ดังกล่าวโดยมีระบบการประเมินผลกระทบในการออกกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment: RIA) ที่สมบูรณ์ตามมาตรฐานสากล

นโยบาย "ไทยแลนด์ 4.0" จะเป็นกลไกสำคัญในปฏิรูปประเทศ ที่มีเป้าหมายชัดเจน คือ การนำพาประเทศให้พ้นกับดัก 3 เรื่องด้วยกันก็คือ (1) กับดักรายได้ปานกลาง (2) กับดักความเหลื่อมล้ำ และ (3) กับดักความไม่สมดุล ผ่านโมเดลขับเคลื่อนสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ด้วย 3

เครื่องยนต์ใหม่ก็คือ (1) สร้างความมั่นคงโดยการ "ระเบิดจากข้างใน" (2) สร้างความมั่งคั่ง โดยการส่งเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน และ (3) สร้างความยั่งยืน โดยการพัฒนาที่รักษาสมดุล ในด้านมิติ เศรษฐกิจและสังคม โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมด้วยหรือที่เขาเรียกว่า "การพัฒนาสีเขียว" กล่าวโดยสรุป ก็คือ ให้เริ่มต้นจากสิ่งที่จำเป็นของประชาชนที่สุดก่อน ได้แก่ การสาธารณสุข การดูแลตนเองขั้นต้น เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลให้ตนเองไม่เจ็บป่วย มีสุขภาพที่แข็งแรง เมื่อประชาชนมีร่างกาย ที่สมบูรณ์แข็งแรงแล้ว ก็จะสามารถทำประโยชน์ด้านอื่นๆ ต่อไปได้ จากนั้นจะเป็นเรื่องของ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและสิ่งจำเป็นในการประกอบอาชีพ อาทิ ถนน แหล่งน้ำ เพื่อการเกษตร การ อุปโภคบริโภค ที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชน ทั้งนี้ โดยต้องไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการให้ ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีที่เรียบง่าย เน้นการปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ และเกิดประโยชน์สูงสุด

(Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน 2559 : 9 - 15)
Thailand 4.0 เป็นโมเดลที่ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวคิดหลักในการพัฒนา ประเทศ ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำรัสหลักปรัชญา “เศรษฐกิจ พอเพียง” ครั้งแรกในงานพระราชทานปริญญาบัตร ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคมพ.ศ. 2517 ไว้ความตอนหนึ่งว่า

“การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนเป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อ ได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะทาง เศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกฐานะทางเศรษฐกิจขั้นได้ รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศ และของประชาชนโดย สอดคล้องด้วย จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆ ได้ ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวในที่สุด ”

Thailand 4.0 น้อมนำพระราชดำรัสข้างต้นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และ ถอดรหัสออกมาเป็น 2 ยุทธศาสตร์สำคัญคือ

1. การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน (Strength from Within)
2. การเชื่อมโยงกับประชาคมโลก (Connect to the World)

หากการสร้างความเข้มแข็งจากภายในคือ Competitiveness การเชื่อมโยงกับโลกภายนอกก็ คือ Connectivity ซึ่งทั้งการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน และการเชื่อมโยงกับประชาคมโลก เป็น 2 ปัจจัย ที่จะต้องดำเนินควบคู่กันในการสร้างความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืนให้กับประเทศ

การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน Thailand 4.0 เน้นการปรับเปลี่ยนใน 4 ทิศทางคือ

1. จากการพึ่งพาเศรษฐกิจโลก สู่ การสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในประเทศ
2. จากการเน้นการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ สู่ การผลิตสินค้าเชิงนวัตกรรม
3. จากการเน้นเงินทุนและทุนทางกายภาพ สู่ การเน้นทุนมนุษย์และเทคโนโลยี
4. จากการกระจุกของความมั่งคั่งและโอกาส สู่ การกระจายของความมั่งคั่งและโอกาส

การปรับเปลี่ยนใน 4 ทิศทางดังกล่าว จะเกิดขึ้นได้ จา เป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเน้น “การพัฒนา ที่สมดุล” ใน 4 มิติ อันประกอบด้วย

1. ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ (Economic Wealth)
2. ความอยู่ดีมีสุขของผู้คนในสังคม (Social Well-beings)
3. การรักษาสีงแวดล้อม (Environmental Wellness)
4. การยกระดับศักยภาพและคุณค่าของมนุษย์ (Human Wisdom)

การพัฒนาที่สมดุลใน 4 มิติของ Thailand 4.0 ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ สอดรับกับ 17 เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ของสหประชาชาติ ได้อย่างแนบแน่นและลงตัว

แผนภาพที่ 2-2 การพัฒนาที่สมดุล SEP for SDGs

การเชื่อมโยงกับประชาคมโลก เมื่อโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศเกิดความเข้มแข็งก็จะเกิดการพัฒนาขีดความสามารถ และมีภูมิคุ้มกันที่เพียงพอเมื่อเผชิญกับโอกาสและภัยคุกคามจากโลกภายนอก

ในการเชื่อมโยงกับโลกภายในมี 3 ระดับ คือ การเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในประเทศ (จากชุมชนสู่จังหวัดและกลุ่มจังหวัด) การเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจภูมิภาค (อาเซียน) และการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก

แผนภาพที่ 2-3 รูป การเชื่อมโยงกับประชาคมโลก

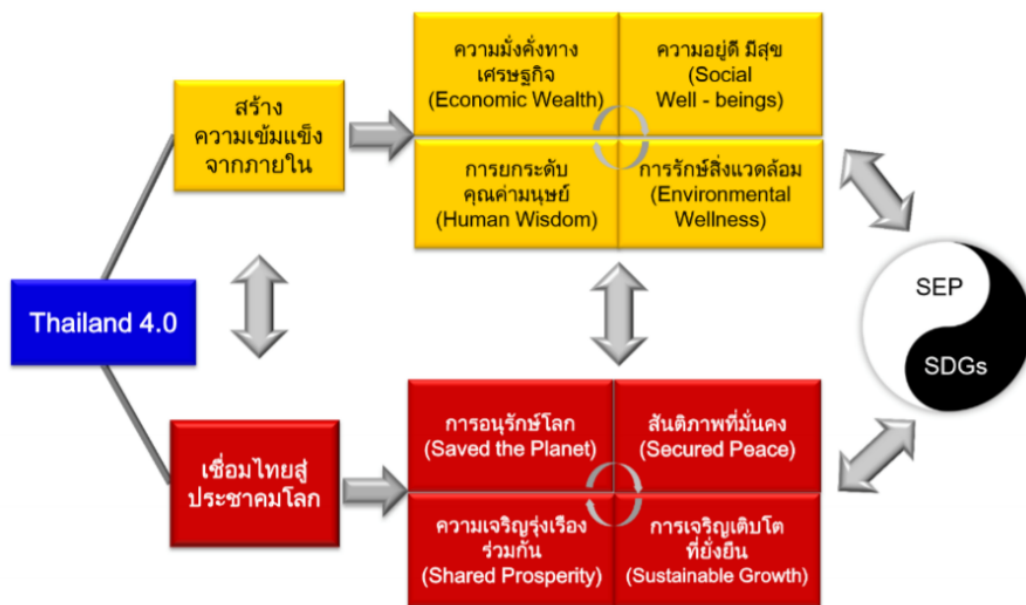

เพื่อให้อยู่กับประชาคมโลกอย่างเป็นปกติสุข ในการขับเคลื่อน Thailand 4.0 รัฐบาลจึงได้นำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเชื่อมโยงประเทศไทยกับประชาคมโลก โดยเน้นใน 4 มิติสำคัญคือ

1. การอนุรักษ์โลก (Saved the Planet)
2. การสร้างสันติภาพที่มั่นคง (Secured Peace)
3. การเติบโตที่ยั่งยืน (Sustainable Growth)
4. การสร้างความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน (Shared Prosperity)

อาจกล่าวได้ว่า แก่นยุทธศาสตร์ Thailand 4.0 ว่าด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายในและการเชื่อมโยงประเทศไทยกับประชาคมโลกนั้น ตั้งอยู่บนฐานความคิดจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติ

แผนภาพที่ 2-4 ระหว่าง SEP และ SDGs ใน Thailand 4.0

กลไกขับเคลื่อนประเทศชุดใหม่ภายใต้ Thailand 4.0 มีเป้าหมายเพื่อหลุดพ้น 3 ก้นดัก โดยปรับเปลี่ยนกลไกการขับเคลื่อนการเติบโตชุดใหม่ (New Growth Engines) เพื่อเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปสู่ “ประเทศในโลกรุ่นที่หนึ่ง ” ภายในปี พ.ศ.2575 ดังนี้

1. หลุดพ้นจากก้นดักประเทศรายได้ปานกลาง ด้วยการสร้างความมั่งคั่งผ่าน กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม ปัญญา เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ (Competitive Growth Engines) เพื่อก้าวสู่ประเทศที่มีรายได้สูง โดยเปลี่ยนจาก “ทำมากได้น้อย ” เป็น “ทำน้อยได้มาก” ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1.1 การยกระดับขีดความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา
- 1.2 การสร้างคลัสเตอร์ทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 1.3 การบ่มเพาะผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยี การออกแบบและความคิดสร้างสรรค์
- 1.4 การพัฒนาวิสาหกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม
- 1.5 การพัฒนาทักษะและงานใหม่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต
- 1.6 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำธุรกิจ
- 1.7 การบริหารจัดการสมัยใหม่ ที่พร้อมดำเนินการทั้งในแพลตฟอร์ม ในโลกจริง และโลกดิจิทัล
- 1.8 กิจกรรมร่วมทุนรัฐและเอกชนในโครงการขนาดใหญ่
- 1.9 ฯลฯ

2. หลุดพ้นจากก้นดักความเหลื่อมล้ำ ด้วยการสร้างความมั่นคงผ่าน กลไกการกระจายรายได้ โอกาสและความมั่งคั่งอย่างเท่าเทียม (Inclusive Growth Engine) โดยเน้นการปรับเปลี่ยนจากความมั่งคั่งที่กระจุกเป็นความมั่งคั่งที่กระจาย ด้วยหลักคิดที่ว่า “เราจะเดินหน้าไปด้วยกัน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” ประกอบไปด้วย

- 2.1 การยกระดับ Digital Skill Literacy, ICT Literacy, Information Literacy และ Media Literacy ของคนไทย
- 2.2 การสร้างคลัสเตอร์เศรษฐกิจระดับกลุ่มจังหวัด และจังหวัด
- 2.3 การพัฒนา Innovation Hubs ให้กระจายในระดับภูมิภาค
- 2.4 การสร้างเศรษฐกิจระดับฐานรากในชุมชน
- 2.5 การส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม
- 2.6 การส่งเสริมและสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก
- 2.7 การยกระดับขีดความสามารถ การเสริมสร้างทักษะและการเติมเต็มศักยภาพของประชาชนให้ทันกับพลวัตจากภายนอก
- 2.8 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในรูปแบบประชารัฐ
- 2.9 การจ่ายภาษีให้แก่ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดแบบมีเงื่อนไข
- 2.10 ฯลฯ

3. หลุดพ้นจากก้นดักความไม่สมดุล ด้วยการสร้างความยั่งยืนผ่านกลไกการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Growth Engine) ปรับเปลี่ยนจากการพัฒนาที่ไม่สมดุลสู่ “การพัฒนาที่สมดุล ” ประกอบไปด้วย

- 3.1 การมุ่งเน้นธุรกิจ การผลิต และการใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 3.2 การมุ่งเน้นการใช้พลังงานทดแทน
- 3.3 การพัฒนาเมืองอัจฉริยะ และเมืองที่น่าอยู่
- 3.4 การปรับแนวคิดจากเดิมที่คำนึงถึงความได้เปรียบเรื่องต้นทุน (Cost Advantage) เป็นหลัก มาสู่การคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้จากการลดความสูญเสียที่เกิดขึ้นทั้งระบบ (Lost Advantage)
- 3.5 การส่งเสริมให้ภาคเอกชนเป็นองค์กรที่ “คิดดีทำดี” (Doing Good, Doing Well)
- 3.6 ฯลฯ

"หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP)" มาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ (20 ปี) รวมทั้ง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) โดยมุ่งเน้นที่จะน้อมนำไปสู่การปฏิบัติ การพัฒนาอย่างยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรม ในทุกระดับ ด้วยการสร้างกลไก การขับเคลื่อน ซึ่งบูรณาการหลายหน่วยงาน ยกตัวอย่างเช่น "การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์" ในระยะ 20 ปีข้างหน้า ต้องคำนึงถึงความเป็นอยู่ของประชาชนและสวัสดิการเป็นหลัก การดูแลผู้ที่มีรายได้น้อย และผู้ที่อยู่ในสังคมสูงวัย ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศทั้งหมดนี้และในอนาคต จำเป็นต้องมีทั้งมาตรการเร่งด่วน และแผนระยะสั้น "1 ปี" ที่จะต้องเชื่อมโยง สอดคล้อง ต่อยอด ครอบคลุม เป็นการปฏิรูปประเทศในอีก 20 ปีข้างหน้า โดยนำเอกลักษณ์ที่แตกต่างของแต่ละพื้นที่มาปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม ทันสมัย ให้มีการใช้เทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทัน เพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนได้อย่างทั่วถึง เพิ่มมูลค่าให้สินค้า สร้างรายได้ให้กับประเทศ และวางแนวทางการพัฒนาประเทศในอนาคต ไปสู่ "ไทยแลนด์ 4.0" ตามนโยบายรัฐบาลที่ต้องการสร้างความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน พร้อมทั้งเดินหน้าประเทศไทยตามแนวทางประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ตามหลักสากล ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นแนวทางในการพัฒนา ที่นำไปสู่ความยั่งยืนได้อย่างไรนั้น สิ่งสำคัญก็คือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ และการสร้างความเข้มแข็งจากภายในก่อน จากนั้นจึงจะประสานเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจโลก รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลก กล่าวคือให้เริ่มต้นจากการพึ่งพาตนเอง พึ่งพากันเอง และรวมกันเป็นกลุ่มอย่างมีพลัง จากนั้นต้องเติมองค์ความรู้ให้กับประชาชน ในการสร้างการรับรู้ เข้าใจถึงปัญหาที่ผ่านมา เข้าใจถึงแนวทางของการพัฒนาในวันข้างหน้า และมีการเติบโตอย่างมีคุณภาพ โดยลักษณะของ "คนไทย 4.0" ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ก็คือ เมื่อไม่พอก็ต้องเติม เมื่อพอก็ต้องรู้จักหยุด เมื่อเกินก็ต้องรู้จักแบ่งปัน จึงจะช่วยให้การเปลี่ยนผ่านไปสู่ "ไทยแลนด์ 4.0" ผ่านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสร้างความเข้มแข็งไปด้วยกัน ทุกคนมีโอกาสรับประโยชน์จากการที่เราสร้างมันขึ้นมา ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ก้าวออกไปอย่างยั่งยืนเคียงบ่าเคียงไหล่เติบโตไปด้วยกัน

หลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) จะมุ่งบรรลุเป้าหมายในระยะ 5 ปีที่จะสามารถต่อยอดในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีหลักการสำคัญของแผนพัฒนาฯ ดังนี้

1. ยึด “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ต่อเนื่องมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เพื่อให้เกิดบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติอย่างสมเหตุสมผล มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกันและการ

บริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี ซึ่งเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคมคุณภาพ สร้างโอกาส และมีที่ยืนให้กับทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศก็เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องมีคุณภาพ และมีเสถียรภาพ การกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ชุมชนวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรม

2. ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้ มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม

3. ยึด “วิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ” มาเป็นกรอบของวิสัยทัศน์ประเทศไทยในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ” โดยที่วิสัยทัศน์ดังกล่าวสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติ ได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่นมีความมั่นคงทางสังคม ท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรม และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงาน อาหารและน้ำ ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อม ระหว่างประเทศและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ประเทศไทยไม่เป็นภาระของโลกและสามารถเกื้อกูลประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจดีกว่า

4. ยึด “เป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2579” ที่เป็นเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน 5 ปีแรกและเป้าหมายในระดับย่อยลงมา โดยที่ เป้าหมายและตัวชี้วัดในด้านต่างๆ มีความสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายที่ยั่งยืน (SDGs) ทั้งนี้ เป้าหมายประเทศไทยในปี 2579 ซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันนั้นพิจารณาจากทั้งประเด็นหลักและลักษณะของการพัฒนา ลักษณะฐานการผลิตและบริการสำคัญของประเทศ ลักษณะของคนไทยและสังคมไทยที่พึงปรารถนา และกลุ่มเป้าหมายในสังคมไทย โดยกำหนดไว้ดังนี้ “เศรษฐกิจและสังคมไทยมีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืนบนฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน สังคมไทยเป็นสังคมที่เป็นธรรมมีความเหลื่อมล้ำน้อย คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นพลเมืองที่มีวินัยดีรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิต มีความรู้ มีทักษะและทัศนคติที่เป็นค่านิยมที่ดี มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ มีความเจริญเติบโตทางจิตวิญญาณ มีจิตสาธารณะและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลก ประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีนานาชาติ ระบบเศรษฐกิจตั้งอยู่บนฐานของการใช้นวัตกรรมนำดิจิทัล สามารถแข่งขันในการผลิตได้และค้าขายเป็น มีความเป็นสังคมประกอบการ มีฐานการผลิตและบริการที่มีคุณภาพ และรูปแบบที่โดดเด่น เป็นที่ต้องการในตลาดโลกเป็นฐานการผลิตและบริการที่สำคัญ เช่น การให้บริการคุณภาพทั้งด้านการเงิน ระบบโลจิสติกส์ บริการด้านสุขภาพ และท่องเที่ยวคุณภาพ เป็นครัวโลกของอาหารคุณภาพและปลอดภัย เป็นฐาน

อุตสาหกรรมและบริการอัจฉริยะที่เป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคตที่ใช้นวัตกรรม ทุนมนุษย์ทักษะสูงและเทคโนโลยีอัจฉริยะ มาต่อยอดฐานการผลิตและบริการที่มีศักยภาพในปัจจุบันและพัฒนาฐานการผลิตและบริการใหม่ๆ เพื่อนำประเทศไทยไปสู่การมีระบบเศรษฐกิจ สังคม และประชาชนที่มีความเป็นอัจฉริยะ”

5. ยึด “หลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานของการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม” แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มุ่งเน้นการสร้างเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีความครอบคลุมทั่วถึงเพื่อเพิ่มขยายฐานกลุ่มประชากรชั้นกลางให้กว้างขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายในการเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ โอกาสทางสังคม และรายได้ของกลุ่มประชากรรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 ให้สูงขึ้น นอกจากนี้ การเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานของการใช้ภูมิปัญญาและพัฒนานวัตกรรมนับเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในระยะต่อไปสำหรับทุกภาคส่วนในสังคมไทยโดยที่ เส้นทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วนั้นกำหนดเป้าหมายทั้งในด้านรายได้ ความเป็นธรรม การลดความเหลื่อมล้ำและขยายฐานคนชั้นกลาง การสร้างสังคมที่มีคุณภาพและมีธรรมาภิบาล และความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

6. ยึด “หลักการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน 5 ปีที่ต่อยอดไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นเป้าหมายระยะยาว” จากการพัฒนา เป็นกลไกเชื่อมต่อในลำดับแรกที่จะกำกับและส่งเสริมต่อแนวทางการพัฒนาและเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีให้เกิดการปฏิบัติในทุกระดับและในแต่ละด้านอย่างสอดคล้องกัน แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 20 จึงให้ความสำคัญกับการใช้กลไกประชารัฐที่เป็นการรวมพลังขับเคลื่อนจากทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน และการกำหนดประเด็นบูรณาการของการพัฒนาที่มีลำดับ ความสำคัญสูง และได้กำหนดในระดับแผนงาน/โครงการสำคัญที่จะตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาได้อย่างแท้จริง รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่มีความครอบคลุมหลากหลายมิติมากกว่าในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ผ่านมา ในการกำหนดเป้าหมายได้คำนึงถึงความสอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวของยุทธศาสตร์ชาติ และการเป็นกรอบกำกับเป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับย่อยลงมาที่จะต้องถูกส่งต่อและกำกับให้สามารถดำเนินการให้เกิดขึ้นอย่างมีผลสัมฤทธิ์ภายใต้กรอบการจัดสรรงบประมาณ การติดตามและประเมินผลการใช้เงินงบประมาณแผ่นดินและการติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการรวมทั้งการพัฒนากระบวนการที่สอดคล้องกันหรือเสริมหนุนซึ่งกันและกัน แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงกำหนดประเด็นบูรณาการเพื่อการพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางสำคัญประกอบการจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน รวบรวมและกำหนดแผนงาน/โครงการสำคัญในระดับปฏิบัติ และกำหนดจุดเน้นในการพัฒนาเชิงพื้นที่ในระดับสาขาการผลิตและบริการและจังหวัดที่เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในด้านต่างๆ

แผนแม่บทกระทรวงพาณิชย์พ.ศ. 2555-2564 วิสัยทัศน์ “เศรษฐกิจการค้าของประเทศไทยมีความก้าวหน้าอย่างมั่นคง เป็นธรรม ยั่งยืน และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อความอยู่ดี มีสุขของคนทั้งประเทศ” พันธกิจ 1 การเสริมสร้างขีดความสามารถให้ผู้ประกอบการและวิสาหกิจ บนฐานขององค์ความรู้ความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมและทุนวัฒนธรรม โดยคำนึงถึงมิติด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสังคม พันธกิจ 2 การสร้างความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจในภูมิภาคเพื่อเขาสู่การเป็นประชาคม เศรษฐกิจอาเซียนและเป้นฐานไปสู่เวทีโลก พันธกิจ 3 การยกระดับประเทศเข้าสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่า โดยการใช้นวัตกรรม ความคิด สร้างสรรค์การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการสร้างคุณธรรมกับสังคม พันธกิจ 4 การสร้างสภาพแวดล้อมภายในประเทศที่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจได้อย่างเป็นธรรม พันธกิจ 5 การส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการค้าให้เป็นปัจจัยเกื้อหนุน

ในการลดต้นทุน เพิ่มคุณภาพและสร้างสรรค์มูลค่าให้กับผู้ประกอบการ เป้าหมายหลัก 1. ประชาชนมีความอยู่ดีมีสุข (Wellbeing) 2. ผู้ประกอบการมีความสามารถในการแข่งขันสูงและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง 3. เศรษฐกิจการค้ามีความก้าวหน้าบนพื้นฐานของความสมดุลทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม 4. ประเทศยกระดับจากประเทศรายได้ปานกลางเข้าสู่ประเทศที่มีศักยภาพสูง (High Performance Country)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การสร้างขีดความสามารถให้ผู้ประกอบการและวิสาหกิจ (Smart Enterprise) สู่การเป็น Trading Nation แกนหลักของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการค้าของประเทศคือภาคเอกชน การมุ่งสู่สังคม ผู้ประกอบการ ภาครัฐจำเป็นต้องส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) ให้กับบุคลากรในประเทศทั้งนักศึกษาและประชาชน โดยทั่วไปไม่มีความต้องการประกอบธุรกิจ นอกจากนั้น ในสวนของภาครัฐกิจที่ประกอบกิจการอยู่แล้ว กระทรวงพาณิชย์จะต้องมีบทบาทสำคัญในการสร้างขีด ความสามารถในการแข่งขันในทุกมิติให้กับผู้ประกอบการและวิสาหกิจ โดยเฉพาะการยกระดับศักยภาพให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผ่านการสร้างความเข้มแข็งให้ SMEs นับตั้งแต่บ่มเพาะผู้ เริ่มต้นประกอบกิจกรรม เพิ่มช่องทางการประกอบธุรกิจ (Mode of Entry) เช่น franchising การรวมทุน (ventures) การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และการเติมเต็มศักยภาพให้กับธุรกิจที่มีความพร้อมผ่านการส่งเสริมผู้ประกอบการให้เชื่อมต่อกับห่วงโซ่มูลค่าโลกและภูมิภาค (Global/Regional Values Chain) และส่งเสริมภาครัฐกิจให้สามารถได้ประโยชน์สูงสุดจากการเชื่อมโยงที่แน่นแฟ้นขึ้นกับอาเซียนและเอเชียที่มีแนวโน้มเติบโตในทศวรรษหน้า โดยมุ่งการพัฒนาประเทศสู่การเป็น Trading Nation

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การใช้อาเซียนเป็นฐานไปสู่เวทีโลก (ASEAN One) ประเทศกลุ่มพัฒนาแล้ว เช่น กลุ่ม G3 ยังคงเป็นกลุ่มประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่สุดในโลก อย่างไรก็ตาม โครงสร้างเศรษฐกิจและการค้ากำลังปรับตำแหน่งจากตะวันตกสู่ตะวันออกมากขึ้น ในทศวรรษหน้า ภูมิภาคเอเชียจะทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้นนำโดยประเทศจีนและอินเดีย โดยปัจจุบันประเทศไทยและอาเซียนมีความสัมพันธ์กับภูมิภาคเอเชียผ่านความตกลงทางการค้าหลายฉบับ ในการใช้ประโยชน์จากตลาดของอาเซียน ทั้งภาครัฐและผู้ประกอบการจะต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Mindset) ในการมองตลาดอาเซียนทั้งหมดคือตลาดภายในของประเทศไทย (Domestic Market) เพื่อขยายมุมมองให้กับ ผู้ประกอบการรายขนาดตลาดไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่เฉพาะประเทศไทยโดยใช้ประโยชน์จากอาเซียนที่มี ประชากรเกือบ 600 ล้านคน มีมูลค่าการค้าระหว่างกันสูงกว่าไทย 6 เท่าและมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว ถึง 65 ล้านคน ประเทศไทยจะต้องมีบทบาทนำในอาเซียนในการเชื่อมโยงการค้าและการลงทุนที่แน่น แฟ้นมากขึ้น (Deep Integration) กับเอเชีย ผู้ประกอบการไทยที่มีความพร้อมจะต้องก้าวออกไปมีบทบาท ในการทำธุรกิจในอาเซียนและเอเชียมากขึ้นทั้งผ่านการค้าชายแดน การส่งออกและการเข้าไปลงทุน (Internationalization) และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของอาเซียน ตลอดจนการรับการลงทุน (Internalization) อย่างบูรณาการเพื่อใช้ประโยชน์สูงสุดจากพื้นที่มีศักยภาพที่กำลังเติบโต นอกจากนั้น ในทศวรรษหน้ามีแนวโน้มการเติบโตของตลาดใหม่ที่มีศักยภาพในภูมิภาคอื่นๆ เช่น ตะวันออกกลาง ยุโรป กลางและตะวันออก และแอฟริกาใต้ซึ่งเป็นกลุ่มภูมิภาคที่มีอัตราการเติบโตสูงสุดในทศวรรษที่แล้วรองจากเอเชีย ประเทศไทยจะต้องศึกษาถึงโอกาสในภูมิภาคเหล่านี้และใช้ประโยชน์จากการเข้าไปเป็นผู้เล่นก่อนในภูมิภาคดังกล่าว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การยกระดับประเทศเข้าสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่า (Value Creation Economy) การก้าวข้ามกับดักของประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) เป็นความท้าทายหลัก ประการสำคัญของประเทศไทย โดยในช่วงแรกของการพัฒนา ประเทศไทยสามารถใช้ทรัพยากรราคาถูกผลิตและขายสินค้าในตลาดโลก แต่เมื่อประเทศพัฒนามากขึ้น ค่าจ้างแรงงานเพิ่มสูงขึ้นประเทศจำเป็นต้องก้าวขึ้นไปผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น (Value Creation) เพื่อรักษาและเพิ่มระดับมาตรฐานการดำรงชีพของคนในประเทศ โดยสินค้าจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นได้โดยผ่าน 2 ช่องทางหลัก คือ การยกระดับการผลิตและการค้าสินค้าในห่วงโซ่มูลค่าที่มีมูลค่าสูงขึ้นเช่นใน ดานต้นน้ำที่เกี่ยวกับ การออกแบบ การวิจัยและการ พัฒนานวัตกรรม การใช้ความคิดสร้างสรรค์หรือ ในด้านปลายน้ำในด้านการตลาด ช่องทางการจัดจำหน่าย เป็นต้น รวมถึงการยกระดับมาตรฐานสินค้า และบริการในประเทศอย่างต่อเนื่อง อีกช่องทางคือการยกระดับผลิตภาพการผลิต(Productivity) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดระดับรายได้ของประเทศในระยะยาว การยกระดับผลิตภาพการผลิตทำได้โดยการยกระดับเทคโนโลยีการใช้เครื่องจักร การยกระดับ ทักษะของแรงงาน เป็นต้น นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังเป็นบริบทที่สำคัญในอนาคตที่ส่งกระทบต่อทุก ประเทศในโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้ประชาคมโลกตระหนักสูงขึ้นในการให้ความสำคัญกับ ประเด็น ด้านสิ่งแวดล้อม ผู้บริโภคทั่วโลกต่างตื่นตัวในการให้ความสำคัญกับสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งทำให้ผู้ผลิตต้องปรับตัวตลอดกระบวนการผลิตในห่วงโซ่อุปทาน ในขณะเดียวกัน ภาครัฐมีการกำหนดมาตรฐานสินค้าทั้งในลักษณะมาตรฐานบังคับหรือมาตรฐานสมัครใจให้สินค้าและ บริการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น หรือแม้แต่ภาคเอกชนในหลายประเทศเช่นสหภาพยุโรปก็ได้ กำหนดมาตรฐานสินค้าของตนเองเพื่อบังคับกับซัพพลายเออร์เพื่อคัดให้เหลือเฉพาะซัพพลายเออร์ที่ ได้มาตรฐานของตนเองเท่านั้นผนวกกับกระแสการค้าอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ทำให้มาตรฐาน ต่างๆ ได้รวมประเด็นด้านสังคม เช่น แรงงาน สิทธิมนุษยชน ความเป็นธรรม เข้าไปในสินค้าและบริการด้วย ดังนั้น แนวโน้มการเป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม (Going Green) และแนวโน้มการค้าที่เป็น ธรรมและรับผิดชอบต่อสังคม เป็นปัจจัยสำคัญที่ กำหนดบริบทการค้าโลกในทศวรรษหน้า ดังนั้น สินค้าจำพวกเกษตรหรือผักอินทรีย์การท่องเที่ยวที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Tourism) สินค้าอุตสาหกรรมที่ปล่อยของเสียต่ำ (Near Zero Waste) สินค้าที่ ปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ต่ำ (Low Carbon Emission) ยานยนต์ที่ใช้เชื้อเพลิงสะอาด สินค้าที่รับผิดชอบต่อ สังคมและแรงงาน เป็นต้น จึงกลายเป็นอนาคตของสินค้าที่น่าจะได้รับความนิยมมากขึ้นในอนาคต

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การสร้างสภาพแวดล้อมภายในประเทศที่เอื้อต่อการแข่งขันและเป็น ธรรม (Pro Competitive Environment) การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ จะต้องทำควบคู่ไปกับการสร้าง สภาพแวดล้อมภายในประเทศที่เอื้อต่อการค้าที่เป็นธรรม (Level Playing Field) เพื่อให้ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะ SMEs แข่งขันบนพื้นฐานของการไม่ถูกเอาเปรียบจากพฤติกรรมการค้าที่ไม่เป็นธรรมทั้ง ภายในประเทศและจากผู้ประกอบการต่างประเทศ ในขณะที่ประเทศไทยกำลังมีการเปิดตลาดมากขึ้น โดยเฉพาะการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน (AEC) ซึ่งส่งผลให้ผู้ประกอบการต่างประเทศ สามารถเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทยได้ สะดวกมากขึ้น ดังนั้น นโยบายพาณิชย์จะต้องให้ความสำคัญ กับการสร้างการแข่งขันที่เป็นธรรมกับ

ทุกฝ่ายเพื่อป้องกันการผูกขาดและการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม ทั้งเพื่อคุ้มครองผู้ประกอบการและผู้บริโภคในประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการค้า (New Trade Infrastructure) โครงสร้างพื้นฐานทางการค้า (Trade Infrastructure) ประกอบด้วยบริการขนส่ง บริการสื่อสารและ เทคโนโลยีสารสนเทศ บริการการเงินและบริการประกันภัย การวิจัยและพัฒนา และทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งโครงสร้างพื้นฐานทางการค้าเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยอำนวยความสะดวกให้กับการค้า ลดต้นทุน ให้กับผู้ประกอบการ ป้องกันความเสี่ยงจากความผันผวนต่างๆ เพิ่มช่องทางนวัตกรรมและเครื่องมือการ ส่งผ่านสินค้าใหม่ๆ เช่น การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การพาณิชย์ผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ การใช้ประโยชน์จากสื่อสังคม (Social Media) เป็นต้น กระทรวงพาณิชย์จึงควรมีบทบาทสำคัญในการเป็นเจ้าภาพรวมใน การดูแลและบูรณาการนโยบายที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานทางการค้าเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมี นโยบายสอดคล้องกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ พัฒนารัฐกิจบริการที่เป็น โครงสร้างพื้นฐานทางการค้าต่างๆ เช่น Logistic Service, E-Commerce พร้อมทั้งผลักดันให้ ผู้ประกอบการและผู้บริโภคให้ความสำคัญกับทรัพย์สินทางปัญญา การยกระดับการอำนวยความสะดวกใน ด้านการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาและการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนพัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย ทางการค้าให้ทันสมัยอยู่เสมอ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมบัติ กุสุมาวาลี (อ้างในศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านอาชีวศึกษา กรมราชทัณฑ์ 2550:35) ได้ทำการศึกษาเรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาระสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เชื่อมโยงและสังเคราะห์ กับการพัฒนาองค์กร มีกรณีศึกษาขององค์กรภาครัฐคือ กรมราชทัณฑ์เป็นกรณีตัวอย่างซึ่งผู้ศึกษาได้สรุปวิเคราะห์จุดเด่นของกรมราชทัณฑ์ในแง่ของการพัฒนาองค์กรตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. การมององค์กรในเชิงพลวัตและปรับองค์กรให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง กรมราชทัณฑ์มีความโดดเด่นในแง่ของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์กร ผู้นำขององค์กรมีความพยายามที่ชัดเจนในอันที่จะดำเนินการตามแนวทางของการพัฒนาองค์กร (OD interventions) เพื่อปรับเปลี่ยนองค์กรให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกอิทธิพลของกรมราชทัณฑ์ได้พูดถึงแนวคิด “เปลี่ยนก่อนที่จะถูกปรับให้เปลี่ยน” กล่าวคือต้องมีการวิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวข้อง (Environmental scanning) และวิเคราะห์ถึงแนวโน้มของพลังต่างๆ (Driving forces) ที่จะมากดดันการทำงานและอาจก่อให้เกิดปัญหาในอนาคตของกรมราชทัณฑ์ ดังนั้นแทนที่จะรอให้เกิดปัญหาก่อนแล้วค่อยถูกสั่งการหรือถูกบีบบังคับให้ต้องปรับปรุงแก้ไข กรมราชทัณฑ์จึงดำเนินการพัฒนาเปลี่ยนแปลงองค์กรเสียก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น

2. การดำเนินการเปลี่ยนแปลงดำเนินไปอย่างมีหลักการ กล่าวคือ ได้น้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแก่นกลางสำคัญในการดำเนินการ ดังจะเห็นได้จากแนวทางการดำเนินงานที่ต้องการให้กรมราชทัณฑ์เป็น “องค์กรแห่งความพอเพียง” การดำเนินการเช่นนี้ถือเป็นการความพยายามที่จะน้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นพื้นฐานหรือ “รากฐาน” ของการ

บริหารจัดการองค์กรและเป็น “หลักยึดเหนี่ยว” หรือ “เข็มทิศ” สำหรับผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับขององค์กร

3. กระบวนการดำเนินการแบบค่อยเป็นค่อยไปและเน้นมิติการพัฒนามนุษย์ (Humanistic change process) การดำเนินการพัฒนาสู่การเป็น “องค์กรแห่งความพอเพียง” ของกรมราชทัณฑ์ เป็นกระบวนการ ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาองค์กรแบบคลาสสิก คือไม่ใช่กระบวนการเปลี่ยนแปลงแบบ “สั่งการจากข้างบน เร่งรัดให้เกิด ในปริมาณที่มากมายอย่างรวดเร็ว” ถึงแม้ว่าแนวคิดการพัฒนาองค์กรส่วนใหญ่จะเกิดจากวิสัยทัศน์ของผู้บริหารระดับสูง แต่การดำเนินการกลับเป็นรูปแบบที่ไม่เร่งรัด ค่อยเป็นค่อยไป ค่อยๆ สอดแทรกและพัฒนาปรับเปลี่ยนวิถีคิด ความเข้าใจ พฤติกรรม ปรับแนวทางการปฏิบัติ จนตกผลึกทั่วทั้งองค์กร คือ ทั้งคน(ข้าราชการ) และองค์กร(เรือนจำ) มีความรู้ ความเข้าใจ มีการ “ปรับวิถีชีวิต” ของคนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนของบุคลากรและผู้ต้องขัง ให้รู้จักดำรงชีวิตอย่างพอประมาณและสมเหตุสมผล นั่นคือมีความพร้อมแล้วจึงสำแดงตนออกมา (ระเบิดจากข้างใน) หรือมีการให้รางวัลการเป็น “องค์กรแห่งความพอเพียง”

4. กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีทิศทางและเน้นผลสัมฤทธิ์ในด้านหนึ่ง แม้กระบวนการเปลี่ยนแปลงของกรมราชทัณฑ์จะสอดคล้องกับการพัฒนาองค์กรแนวคลาสสิก ซึ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในองค์กร (Humanity- participatory process) แต่การดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์ก็มิได้เป็นกระบวนการที่ไร้จุดหมายปลายทางหรือ เป็นกระบวนการที่ค่อยเป็นค่อยไปแบบไม่หวังผลสัมฤทธิ์ (ตามยถากรรม) กรมราชทัณฑ์ กลับมีจุดเด่นอยู่ที่การมีความพยายามที่จะนำเอานวัตกรรม การบริหารจัดการสมัยใหม่ เช่น การจัดการความรู้ Balanced Scorecard HR Scorecard ฯลฯ มาเป็นเครื่องมือให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย (Result based participation) ได้ในระยะเวลาที่รวดเร็วขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. มีการสร้างภูมิคุ้มกันภัยที่ดีให้กับองค์กรอย่างต่อเนื่อง กรมราชทัณฑ์เป็นองค์กรที่เน้นในเรื่องของการพัฒนาบุคลากร การจัดการความรู้ และการสร้างความสัมพันธ์กับ ภาคส่วนภายนอก เช่น องค์กรเอกชน ฯลฯ อย่างต่อเนื่อง สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นการดำเนินการเพื่อเตรียมพร้อมหน่วยงาน และสร้างพื้นฐานที่มั่นคงสำหรับอนาคต ในนามของการสร้าง “ทุนมนุษย์” “ทุนความรู้” “ทุนเครือข่ายทางสังคม” ถือเป็น การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในระยะยาวขององค์กร

6. การประยุกต์หลักการบริหารจัดการองค์กรเชิงธรรมาภิบาล (Good Corporate Governance) โดยการสร้างมาตรฐานความโปร่งใส การเปิดเรือนจำสู่สังคม ทำให้กรมราชทัณฑ์เป็นที่ยอมรับ เชื่อถือไว้วางใจของสังคมมากขึ้นเป็นอย่างมาก

ณดา จันทร์สม (2555) เรื่อง “ธุรกิจกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” พบว่าการบริหารธุรกิจในปัจจุบันเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงที่สูงขึ้น ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร การสร้างความยั่งยืนขององค์กรธุรกิจ (Corporate Sustainability) เป็นกระบวนการที่ได้รับความสนใจและมีความสำคัญมากขึ้นในการบริหารจัดการองค์กรธุรกิจสมัยใหม่ การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดเพื่อการตัดสินใจสำหรับองค์กรธุรกิจที่จะนำไปสู่ความสมดุลและยั่งยืนได้ เนื่องจาก การยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ธุรกิจมีการคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นควบคู่กันไปในการตัดสินใจ ไม่ใช่มองเพียงผล ประกอบการระดมทุนการมีหลักยึดดังกล่าว

จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการขั้นตอนในการบริหารจัดการของผู้บริหารและผู้ถือหุ้นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดการยอมรับและขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความเป็นธุรกิจที่ยั่งยืน

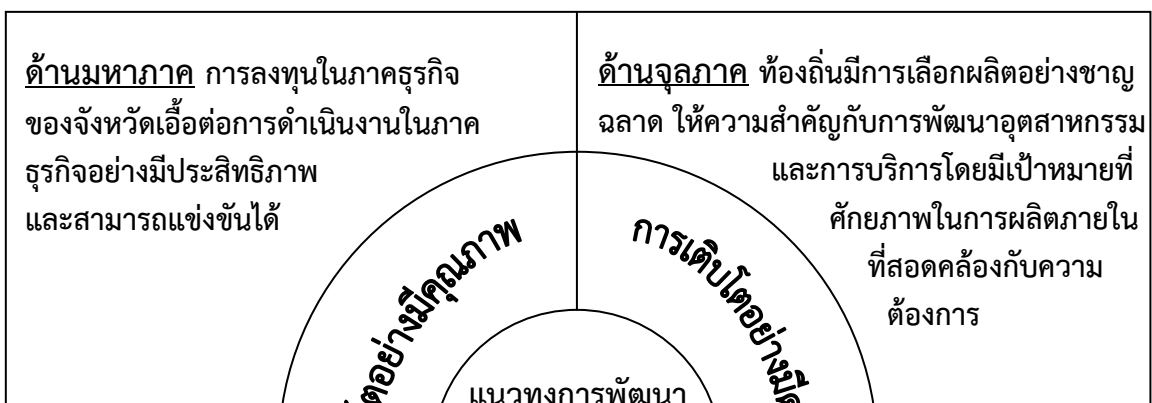
ชนิน္ณฐา กาญจนรังษิณนธ์ และคณะ (2554) เรื่อง โครงการวิจัยประโยชน์สุขจากเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่า 1. การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ผู้ให้ข้อมูลทุกระดับได้รับความสุขให้กับตนเองและครอบครัว มีความสุขมากพอที่จะไม่ต้องการอะไรเพื่อตัวเองและครอบครัวอีก มีความภูมิใจและเต็มใจ “ให้” หรือ “แบ่งปัน” ผู้อื่น 2. ส่วนใหญ่ผู้ที่ดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงได้ให้ความรู้ ความคิด และแบบอย่างในการดำเนินชีวิตและคุณค่าหรือคุณประโยชน์แก่คนในชุมชน ซึ่งคุณค่าที่ผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มภูมิใจที่ได้ให้คือ ผลผลิต และบริการที่ผลิตหรือทำขึ้นจากการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง 3. สิ่งที่ชุมชนทำแล้วเป็นการทำประโยชน์สำหรับคนในชุมชน คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในชุมชนมีวิถีชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง การกำหนดทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนให้เป็นไปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง การทำกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้าน รวมทั้งกิจกรรมที่จะทำให้คนในชุมชนสามารถดำเนินวิถีชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงได้สะดวกขึ้น 4. สิ่งในกลุ่มองค์กรให้ คือ ความรู้และผลผลิตที่ ทำให้อคนในสังคมมีสุขภาพที่ดี ส่วนประโยชน์ที่ ทำให้กับสังคม คือการเพิ่มคุณค่าในการผลิตด้วยการไม่ใช้สารเคมี ส่วนประโยชน์ที่ทำให้กับชุมชน คือ การทำให้สมาชิกของกลุ่มองค์กรมีอาชีพรายได้ และความสุขจากการทำอาชีพดังกล่าวรวมทั้งการฟื้นฟูกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิต 5. สิ่งที่องค์กรของรัฐให้ คือ บุคลากรหรือข้าราชการที่ดี หน่วยราชการที่ให้บริการที่ปรารถนาดี ต่อประชาชนผู้รับบริการ และความรู้ด้านการปฏิบัติงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งถือเป็นประโยชน์ที่ ทำต่อสังคมด้วย

พิมสิริ พิฆวงค์ (2553) ศึกษาเรื่อง “โครงสร้างและรูปแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและลาวในจังหวัดน่าน” มีวัตถุประสงค์การศึกษา 2 ประการดังนี้ 1. เพื่อศึกษาโครงสร้างและรูปแบบการค้าชายแดนของจังหวัดน่าน 2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนของผู้ประกอบการและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-ลาว ของจังหวัดน่าน ศึกษาโดยใช้แหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ.2550-2552 มีการเกินดุลการค้าระหว่างประเทศที่เพิ่มสูงขึ้นสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคธุรกิจน่านอย่างมาก ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว การบริโภค ทำให้ระบบเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดมีการเจริญเติบโต สำหรับรูปแบบทางการค้า การนำเข้าและส่งออกสินค้า จากเดิมที่เป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน หรือเป็นสินค้าที่หาได้จากธรรมชาติผลิตภัณธ์จากป่า ปัจจุบันการนำเข้าและส่งออกได้เปลี่ยนเป็นสินค้าที่มีความหลากหลายและมีมูลค่าเพิ่มขึ้นมาก โดยเฉพาะการเข้ามาดำเนินกิจการของผู้ประกอบการขนาดใหญ่และมีการนำเข้าและส่งออกสินค้าทุน ประเภทเชื้อเพลิง รถขุดดิน ยางรถยนต์ วัสดุก่อสร้าง ยานยนต์ เสาไฟฟ้าและอุปกรณ์ สินค้าที่ต้องใช้เทคโนโลยีที่มีต้นทุนต่ำ ซึ่งผลประโยชน์ส่วนใหญ่ของการค้าชายแดนจะตกอยู่กับกลุ่มธุรกิจที่เป็นระบบหรือบริษัทขนาดใหญ่ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างส่วนมากที่เป็นผู้ประกอบการขนาดกลางถึงขนาดย่อม (SME) ยังคงมีลักษณะการนำเข้าและส่งออกสินค้าที่มีความหลากหลายและมีมูลค่าไม่สูงมากนัก ประเภทผลิตภัณธ์จากป่า ไม้แปรรูป ไม้ซุง เฟอร์นิเจอร์ทำจากไม้ ถ่านไม้ สินค้าเกษตรประเภทลูกตาว ชিং ผ้าทอ ผ้าทอเงินแดงและข้าวสาร จากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับมุมมองและทัศนคติที่มีต่อปัจจัยที่มี

อิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนมากที่สุดของผู้ประกอบการค้าชายแดนและตัวแทนการค้าในจังหวัดน่าน พบว่า ธุรกิจมีโอกาสและช่องทางการแสวงผลกำไรให้กิจการเพิ่มขึ้นมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ธุรกิจมีโอกาสในการขยายการค้าการลงทุนไปสู่ สปป.จีนและเวียดนาม ซึ่งมีมุมมองว่า บ้านห้วยโก๋น อำเภอลำปางหลวง จังหวัดน่าน มีศักยภาพและโอกาสที่จะพัฒนาเป็นแหล่งการค้าชายแดนที่สำคัญ เนื่องจากมีเส้นทางติดต่อไปยังจีนและเวียดนามได้ และสามารถเป็นศูนย์กลางการค้าได้ในอนาคต ประกอบด้วย สปป.ลาว ยากฐานะด้านน้ำเงินเป็นด่านสากลแล้วส่งผลให้เกิดความสะดวกในการเดินทางระหว่างประเทศมากขึ้น ทำให้การค้าและการท่องเที่ยวคึกคัก และหากมีการปรับปรุงและสร้างถนนใน สปป.ลาว หลายเส้นทางแล้วเสร็จ จะทำให้การเดินทางไป สปป.ลาว จีน และเวียดนาม สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้นสามารถสร้างโอกาสและช่องทางในการลงทุนใน สปป.ลาว อันจะส่งผลให้ธุรกิจมีโอกาสในการขยายการค้าการลงทุนไปสู่ สปป.จีนและเวียดนาม ส่งผลต่อเนื่องให้ธุรกิจมีโอกาสและช่องทางการแสวงหาผลกำไรให้กิจการเพิ่มขึ้น

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สำหรับกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแรงและยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ กรณีศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ได้กำหนดกรอบแนวคิดดังต่อไปนี้

สรุป

จากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแกร่งและยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ กรณีศึกษา จังหวัดสุรินทร์ พบว่าในการพัฒนาเศรษฐกิจทุกระดับมีความสำคัญทุกส่วนไม่ใช่เฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่ง แต่ทุกภาคส่วนมีความสำคัญเท่ากันหมด ถ้าขาดการพัฒนาด้านใดด้านหนึ่งแล้วการพัฒนาในระบบก็จะหยุดชะงัก ทำให้เกิดภาวะไม่สมดุลในการพัฒนาและจะทำให้เกิดความเสียหายทั้งในระดับล่างจนถึงระดับประเทศ ดังนั้น การพัฒนาในด้านต่างๆ นั้นไม่ว่าจะเป็นส่วนด้านเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม เทคโนโลยี ระบบการจัดการ และอื่นๆ ล้วนแล้วเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติเพื่อเป้าหมายสู่ความเป็นชาติที่พัฒนาแล้วตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นตัวช่วยในการพัฒนาตามนโยบายรัฐบาลไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งจะสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ดังนั้น ในการพัฒนาเศรษฐกิจระดับล่างหรือท้องถิ่นให้แข็งแกร่งจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งเพราะจะทำให้เกิดเป็นรากฐานของเศรษฐกิจระดับประเทศ ซึ่งการที่จะพัฒนาให้เศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแกร่งและยั่งยืน นั้นเป็นไปได้ยาก แต่หากทุกฝ่ายทุกภาคส่วนให้ความสำคัญและสนใจ โดยช่วยกันคิดแก้ไขและต่อยอดในการพัฒนาเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น ก็จะสามารถช่วย

เสริมสร้างความมั่นคงของประเทศและเป็นการพัฒนาศักยภาพให้ทัดเทียมและแข่งขันสูักับนานาชาติ
ในเวทีเศรษฐกิจระดับโลกได้

บทที่ 3

สถานการณ์และแนวโน้มที่มีผลต่อ การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นของจังหวัดสุรินทร์

สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์

จังหวัดสุรินทร์ ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ 8,124.06 ตารางกิโลเมตร หรือ 5,077,533 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.58 ของพื้นที่ประเทศ หรือร้อยละ 4.80 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด และมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา โดยภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสูง มีภูเขาสลับซับซ้อนหลายลูก มีป่าที่บสลับป่าเบญจพรรณตามบริเวณแนวชายแดนติดต่อกัมพูชา โดยมีการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล 27 แห่งและองค์การบริหารส่วนตำบล 144 ประชากรทั้งสิ้น 1,395,567 คน โดยอาชีพประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดสุรินทร์ ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก มีการทำนาข้าวเจ้า ทำสวน และเพาะปลูกพืชไร่ชนิดต่างๆ เช่น มันสำปะหลัง อ้อย โรงงาน อาชีพที่สำคัญรองลงมา คือ การเลี้ยงไหมและการบริการ

โดยสภาพเศรษฐกิจ จังหวัดสุรินทร์จากรายงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) จำนวน 62,498 ล้านบาท มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวอยู่ที่ 56,159 บาท จัดเป็นอันดับที่ 69 ของประเทศ และเป็นอันดับที่ 13 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ จากการคาดการณ์ของสำนักงานคลังจังหวัดสุรินทร์ประเมินภาวะเศรษฐกิจ ปี 2561 ว่าจะขยายตัวร้อยละ 1.5 สูงกว่าที่คาดการณ์ไว้เดิม ที่คาดการณ์ว่าจะขยายตัวร้อยละ 1.2 โดยมีด้านอุปสงค์เป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญ

ด้านอุปทาน (การผลิต) ภายในจังหวัดคาดว่าจะมีการขยายตัวร้อยละ 3.1 ขยายตัวจากปีก่อนที่หดตัวร้อยละ -7.7 โดยการผลิต ภาคการเกษตรกรรม คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.8 พลิกกลับมาขยายตัวจากปีก่อนที่หดตัวร้อยละ -19.4 เนื่องจากการดำเนินนโยบายและมาตรการด้านการเกษตรต่างๆ ของภาครัฐอย่างต่อเนื่อง จะช่วยสนับสนุนให้การผลิตสินค้าด้านการเกษตรมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยพืชที่คาดว่าจะมีปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าว อ้อย ยางพารา ภาคอุตสาหกรรม คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 1.9 ขยายตัวจากปีก่อนร้อยละ 0.9 เนื่องจากมีการขยายกำลังการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขัน โดยจำนวนโรงงานผลิตน้ำตาลทรายและการผลิตสีข้าว และภาคบริการ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.3 พลิกกลับมาขยายตัวจากปีก่อนที่หดตัวร้อยละ -5.2 ด้านการท่องเที่ยวคาดว่าจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวและอัตราการเข้าพักโรงแรมเพิ่มขึ้น จากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด และการค้าส่งค้าปลีก มีปัจจัยสนับสนุนกำลังซื้อที่คาดว่าจะดีขึ้น โดยผู้บริโภคกลุ่มที่มีรายได้น้อยจากมาตรการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จากการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค อย่างไรก็ดีตาม ภาระค่าใช้จ่ายของภาคครัวเรือนยังคงอยู่ในระดับสูง

ด้านอุปสงค์ (การใช้จ่าย) ภายในจังหวัดคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 4.1 ขยายตัวจากปีก่อนที่หดตัวร้อยละ -0.7 จากการบริโภคภาคเอกชน คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.2 ขยายตัวจากปีก่อนที่หดตัวร้อยละ -3.0 เนื่องจากมีแนวโน้มขยายตัวตามการเติบโตของเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามภาระหนี้ครัวเรือนที่ยังอยู่ในระดับสูงและค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้นจะยังเป็นแรงกดดันให้ผู้บริโภคระมัดระวังการใช้จ่าย การลงทุนภาคเอกชน คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 6.4 พลั๊กกลับมาขยายตัวจากปีก่อนที่หดตัวร้อยละ -0.5 เนื่องจากมีแนวโน้มขยายตัวจากความเชื่อมั่นของภาคธุรกิจและช่วยสนับสนุนการลงทุนภาคเอกชนมากขึ้น โดยผู้ประกอบการในภาคการผลิตหลายรายยังคงมีโครงการลงทุนต่อเนื่องมาถึงปี 2561 การใช้จ่ายภาครัฐ คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -0.2 ปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อนที่หดตัวร้อยละ -36.0 ตามผลการเบิกจ่ายรายจ่ายประจำที่คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -1.2 ตามผลการเบิกจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขณะที่การเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.6 ขยายตัวตามการเบิกจ่ายงบลงทุนของหน่วยงานหลัก อย่างไรก็ตามการใช้จ่ายภาครัฐเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญตามกรอบรายจ่ายลงทุนภาครัฐประจำปีงบประมาณ 2561 และการค้าชายแดน คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.5 เนื่องจากการนำเข้าสินค้าเกษตรขยายตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเข้าสินค้าประเภทมันสำปะหลัง ซึ่งประเทศเพื่อนบ้านมีการเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกเพื่อการส่งออกเป็นจำนวนมาก

ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในจังหวัด คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2561 อยู่ที่ร้อยละ 1.2 ตามการฟื้นตัวของอุปสงค์ภายในประเทศ และราคาน้ำมันดิบที่ปรับตัวสูงขึ้น สำหรับการจ้างงาน คาดว่าตลอดทั้งปี มีจำนวน 511,532 คน หรืออยู่ที่ร้อยละ 0.4

ตารางที่ 3-1 : ตารางสรุปเศรษฐกิจจังหวัดสุรินทร์ ปี 2561

	2559	2560 ^e	2561 ^f (ณ มีนาคม 2561)			
			เฉลี่ย	ช่วง		
สมมติฐานภายนอก						
1) ปริมาณข้าว (ร้อยละต่อปี)	-19.6	10.2	1.2	1.1	-	1.3
2) ปริมาณสุกร (ร้อยละต่อปี)	-10.0	10.7	3.7	3.6	-	3.8
3) ราคาข้าวเฉลี่ย (บาทต่อตัน)	9,314	7,839	8,087	8,078	-	8,097
4) ราคาสุกรเฉลี่ย (บาทต่อกก.)	6,508	5,908	5,769	5,762	-	5,777
5) จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม (โรง)	496	503	509	508	-	510
6) ปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรม (ร้อยละต่อปี)	7.8	-0.6	1.5	1.4	-	1.7
7) จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	1,147,672	1,152,000	1,171,215	1,169,775	-	1,172,655
8) ยอดขายสินค้าทั้งปลีกและส่ง (ร้อยละต่อปี)	27.8	4.9	4.3	4.2	-	4.4
9) ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้ (ล้านบาท)	736	698	719	718	-	720
10) จำนวนรถยนต์นั่งส่วนบุคคลจดทะเบียนใหม่ (คัน)	4,794	5,094	5,319	5,313	-	5,325
11) จำนวนรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ (คัน)	29,941	30,749	31,389	31,351	-	31,428
12) สินเชื่อเพื่อการลงทุน (ล้านบาท)	30,602	30,243	32,200	32,162	-	32,238
13) มูลค่าส่งออกผ่านการค้าชายแดน (ล้านบาท)	1,282	953	977	976	-	978
14) มูลค่านำเข้าผ่านการค้าชายแดน (ล้านบาท)	1,507	2,349	2,409	2,406	-	2,412
มูลค่าการค้าชายแดนโดยเฉลี่ย	1,394	1,651	1,693	1,691	-	1,695
สมมติฐานด้านนโยบาย						
1) รายจ่ายประจำรัฐบาลกลาง (ล้านบาท)	11,041	5,398	5,334	5,327	-	5,341
(ร้อยละต่อปี)	0.8	-51.1	-1.2	-1.3	-	-1.1
2) รายจ่ายลงทุนรัฐบาลกลาง (ล้านบาท)	5,629	3,841	3,941	3,936	-	3,945
(ร้อยละต่อปี)	13.8	-31.8	2.6	2.5	-	2.7
ผลการประมาณการ						
1) อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี)	11.8	-7.3	1.5	1.4	-	1.7
2) อัตราการขยายตัวของภาคเกษตรกรรม (ร้อยละต่อปี)	3.2	-19.4	2.8	2.6	-	2.9
3) อัตราการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม (ร้อยละต่อปี)	4.0	0.9	1.9	1.7	-	2.0
4) อัตราการขยายตัวของภาคบริการ (ร้อยละต่อปี)	24.9	-5.2	3.3	3.2	-	3.5
5) อัตราการขยายตัวของบริการบริโภคภาคเอกชน (ร้อยละต่อปี)	6.1	-3.0	3.2	3.1	-	3.3
6) อัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชน (ร้อยละต่อปี)	-3.1	-0.5	6.4	6.2	-	6.5
7) อัตราการขยายตัวของรายได้เกษตรกร (ร้อยละต่อปี)	-7.9	-25.8	5.0	4.7	-	5.3
8) อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละต่อปี)	-0.2	0.2	1.2	1.1	-	1.3
9) จำนวนผู้มีงานทำ (คน)	520,374	509,657	511,532	511,381	-	511,684
เปลี่ยนแปลง (คน)	4,193	-10,717	1,875	1,723	-	2,027

ที่มา : กลุ่มงานกำกับและบริหารการคลัง 3 สำนักงานคลังจังหวัดสุรินทร์

ปัจจัยที่มีผลกับเศรษฐกิจของจังหวัด

1. การลดลงของแรงขับเคลื่อนจากการขยายตัวของการผลิตภาคเกษตรในช่วงของการปรับตัวเข้าสู่การขยายตัวปกติ ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะลดลงเร็วกว่าการคาดการณ์จากปรากฏการณ์ลานีญาการปรับตัวเข้าสู่สภาวะปกติดังกล่าว ส่งผลให้การขยายตัวของการผลิตภาคเกษตรมีแนวโน้มชะลอตัวลงและเข้าสู่ระดับการขยายตัวปกติในปี 2561 ซึ่งจะทำให้แรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจจากการผลิตภาคเกษตรกรรมลดลงและมีความเสี่ยงที่จะลดลงเร็วกว่าการคาดการณ์ในกรณีที่ได้รับผลกระทบเพิ่มเติมจากปรากฏการณ์ลานีญา

2. ราคาสินค้าในตลาดโลก อัตราเงินเฟ้อ และอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกมีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้นตามการปรับตัวดีขึ้นของเศรษฐกิจโลกซึ่งส่งผลให้ช่องว่างผลผลิตในประเทศเศรษฐกิจหลักปิดลง และทำให้ประเทศต่างๆ เริ่มปรับมาตรการขยายปริมาณเงินและอัตราดอกเบี้ยนโยบายเข้าสู่สภาวะปกติมากขึ้น แม้ว่าในกรณีฐานจะคาดว่า การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะเป็นไปอย่างช้าๆ และยังไม่เป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในปี 2561 ก็ตาม แต่ในระยะต่อไปมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่ออำนาจซื้อของครัวเรือนและธุรกิจบางกลุ่มที่มีความอ่อนไหวต่อราคาสินค้าและอัตราดอกเบี้ยมากขึ้น

3. ความเสี่ยงจากความผันผวนในระบบเศรษฐกิจโลก ที่เกิดจากการปรับเปลี่ยนการคาดการณ์ของนักลงทุนในช่วงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ช่วงขาขึ้นของวัฏจักรเศรษฐกิจ เงินเฟ้อและอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกที่อาจสร้างความผันผวนให้กับระบบเศรษฐกิจและการเงินโลกทั้งในด้านการเคลื่อนย้ายเงินทุน อัตราแลกเปลี่ยนราคาสินค้าขึ้นปฐุม อัตราดอกเบี้ยและตลาดทุนที่สำคัญ รวมทั้งการปรับเปลี่ยนการคาดการณ์ของนักลงทุนเกี่ยวกับฐานะการคลังและเศรษฐกิจสหรัฐฯ ในระยะยาวที่อาจส่งผลให้เงินดอลลาร์อ่อนค่าลงและสร้างแรงกดดันต่อการแข็งค่าของเงินบาทอย่างต่อเนื่อง

4. ความเสี่ยงในภาคการส่งออกที่เพิ่มขึ้น ภาคการส่งออกมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นในปี 2561 จากค่าเงินบาทในปัจจุบันที่แข็งค่าเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับประเทศคู่ค้าสำคัญ โดยจะกระทบกับกลุ่มสินค้าเกษตรเป็นสำคัญ เนื่องจากสินค้าบริโภคภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงที่จะถูกทดแทนได้ง่าย อีกทั้งธุรกิจนี้ยังมีสัดส่วนการนำเข้าไม่น้อยและอัตรากำไรไม่สูงมากนัก ทำให้ความเสี่ยงต่อกำไรในภาพรวมมีมากกว่าธุรกิจประเภทอื่น นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังได้เริ่มดำเนินมาตรการกีดกันทางการค้าในบางสินค้าแล้ว และยังมีแนวโน้มที่จะมีมาตรการออกมาเพิ่มเติม รวมไปถึงความเสี่ยงที่สถานการณ์จะบานปลายไปเป็นสงครามทางการค้าระหว่างประเทศ หากมีมาตรการตอบโต้จากประเทศที่ได้รับผลกระทบ ถือเป็นความเสี่ยงสำคัญต่อการคาดการณ์การเติบโตของมูลค่าการส่งออกสินค้า

5. การสนับสนุนการขยายตัวของการผลิตนอกภาคการเกษตร เพื่อชดเชยการลดลงของแรงขับเคลื่อนจากภาคเกษตรที่มีแนวโน้มชะลอตัวลงเข้าสู่การขยายตัวปกติ และมีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากปรากฏการณ์ลานีญา ดดยการดูแลการส่งออกให้สามารถขยายตัวได้อย่างเต็มศักยภาพและต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนการขยายตัวของการผลิตภาคอุตสาหกรรม ลดกำลังการผลิตส่วนเกิน สนับสนุนให้เกิดการลงทุนใหม่เพื่อขยายกำลังการผลิต การสร้างความเชื่อมั่นและสนับสนุนการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชนทั้งในด้านการดูแลให้การดำเนินโครงการลงทุนที่สำคัญทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการคมนาคมขนส่งและการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ

6. การขับเคลื่อนการลงทุนภาครัฐให้สามารถขยายตัวตามเป้าหมายได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจต่อนักลงทุน รักษาแรงขับเคลื่อนของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ กระจายกิจกรรมการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และเพื่อให้มีการลงทุนที่เพียงพอต่อการบรรลุเป้าหมาย การขยายตัวทางเศรษฐกิจระยะยาวที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ

7. การดูแลเกษตรกรและผู้มีรายได้น้อย การสร้างความเข้มแข็งให้กับ SMEs และเศรษฐกิจฐานราก การเตรียมมาตรการสำหรับการปกป้องความเสี่ยงจากความเสียหายของผลผลิต ที่อาจเกิดขึ้นจากความแปรปรวนของสภาพดินฟ้าอากาศ และการดำเนินการตามโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ การดูแลให้มาตรการสินเชื่อและการสนับสนุนเงินทุนที่สำคัญๆ ของรัฐบาลที่มีวัตถุประสงค์ในการลดข้อจำกัดการเข้าถึงสินเชื่อและเงินทุนของเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย วิสาหกิจชุมชน และ SMEs ให้มีวงเงินที่เพียงพอและสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

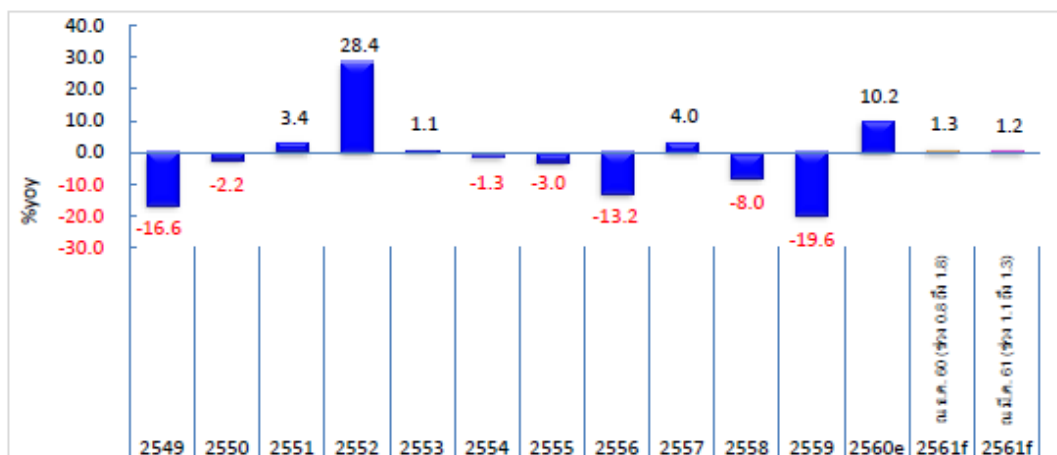
8. การเตรียมความพร้อมด้านกำลังแรงงานและคุณภาพแรงงาน ให้มีเพียงพอต่อการรองรับการขยายตัวของภาคการผลิตและการลงทุนทั้งในด้านกำลังแรงงานทักษะฝีมือ และแรงงานกึ่งทักษะฝีมือ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติดังกล่าว โดยให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมให้แรงงานที่เพิ่งจบการศึกษาและเริ่มเข้าสู่ตลาดแรงงานเป็นครั้งแรก การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานสำหรับผู้เปลี่ยนงานเพื่อรองรับการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

แนวโน้มและการคาดการณ์เศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์

1. ด้านอุปทานในปี 2561 คาดว่าเศรษฐกิจจังหวัดสุรินทร์ ขยายตัวร้อยละ 3.1 โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ 3.0 – 3.2 ต่ำกว่าที่คาดการณ์ ณ เดือนธันวาคม 2560 คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.4 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่หดตัวร้อยละ -7.7 เป็นผลจากภาคการเกษตรกรรม ที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.8 โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ 2.6 – 2.9 ภาคอุตสาหกรรม คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 1.9 โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ 1.7 – 2.0 และภาคบริการ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.3 โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ 3.2 – 3.5 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ปริมาณผลผลิตข้าว ในปี 2561 คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 1.2 แต่มีการชะลอตัวจากปีก่อน เนื่องจากความแปรปรวนของสภาพอากาศและการระบาดของศัตรูพืชต่างๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ

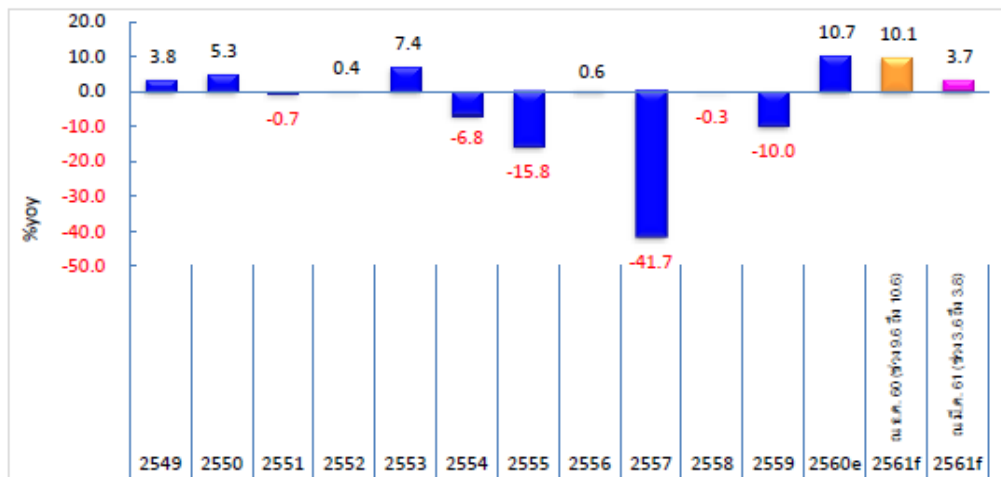
แผนภาพที่ 3-1 : ประมาณการอัตราการขยายตัวของปริมาณผลผลิตข้าว

ที่มา : กลุ่มงานกำกับและบริหารการคลัง 3 สำนักงานคลังจังหวัดสุรินทร์

1.2 ปริมาณผลผลิตสุกร ในปี 2561 คาดว่าจะขยายตัวแต่เนื่องจากสถานการณ์ด้านสภาพอากาศที่อาจมีความแปรปรวนจากการเกิดโรคระบาดในสัตว์ รวมทั้งราคาน้ำมันและวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่อาจส่งผลกระทบต่อการผลิตสินค้าปศุสัตว์ได้

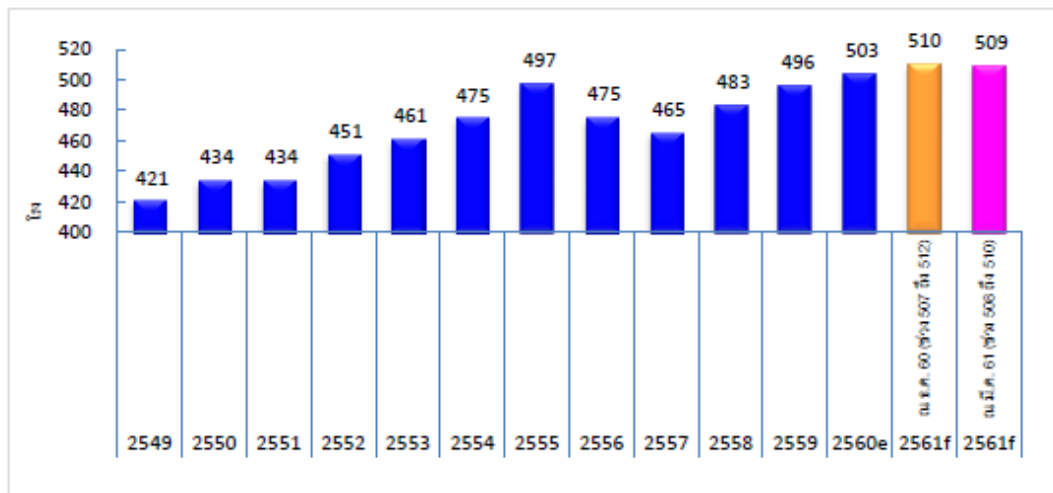
แผนภาพที่ 3-2 : ประมาณการอัตราการขยายตัวของปริมาณผลผลิตสุกร

ที่มา : กลุ่มงานกำกับและบริหารการคลัง 3 สำนักงานคลังจังหวัดสุรินทร์

1.3 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม ในปี 2561 คาดว่าจะมีจำนวนโรงงานรวมทั้งสิ้น 509 โรงงาน โดยมีช่วงคาดการณ์ 508 – 510 ต่ำกว่าที่คาดการณ์ ณ เดือนธันวาคม 2560 ที่คาดว่าจะมีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 510 โรงงาน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีจำนวน 503 โรงงาน เนื่องจากการขยายกำลังการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขัน โดยจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากที่สุด ได้แก่ การผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานชีวมวล โรงงานผลิตน้ำตาลทราย และการผลิตสีข้าว

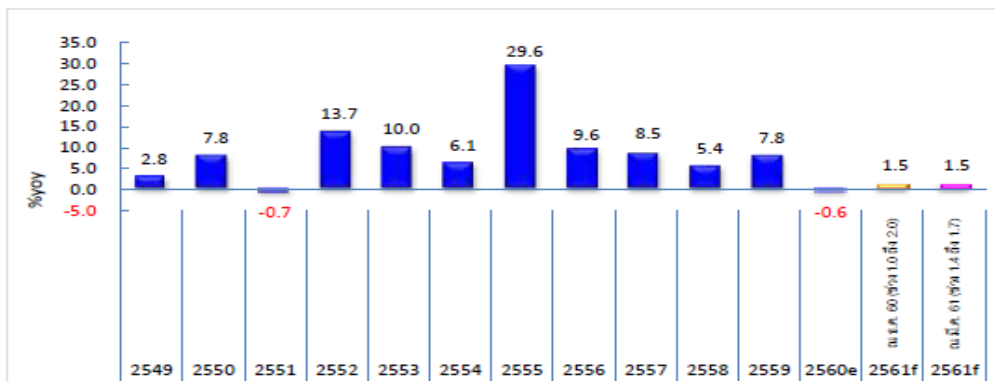
แผนภาพที่ 3-3 : ประมาณการจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม

ที่มา : กลุ่มงานกำกับและบริหารการคลัง 3 สำนักงานคลังจังหวัดสุรินทร์

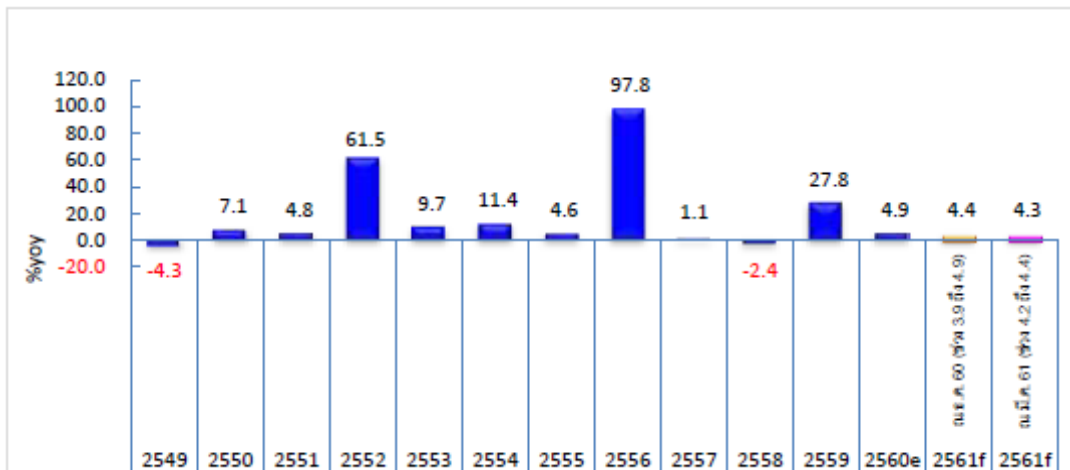
1.4 ปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรม ในปี 2561 คาดว่าจะขยายตัว 1.5 โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ 1.4 – 1.7 เท่ากับที่คาดการณ์ ณ เดือนธันวาคม 2560 คาดว่าจะทรงตัวร้อยละ 1.5 ขยายตัวจากปีก่อนที่หดตัวร้อยละ -0.6 เนื่องจากผู้ประกอบการสต็อกสินค้าไว้จำนวนมาก ประกอบกับใบอนุญาตประทานบัตรที่ทยอยหมดอายุ

แผนภาพที่ 3-4 : ประมาณการอัตราการขยายตัวของปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรม

มาตรการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โดยซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค

แผนภาพที่ 3-5 : ประมาณการยอดจำหน่ายของห้างสรรพสินค้า

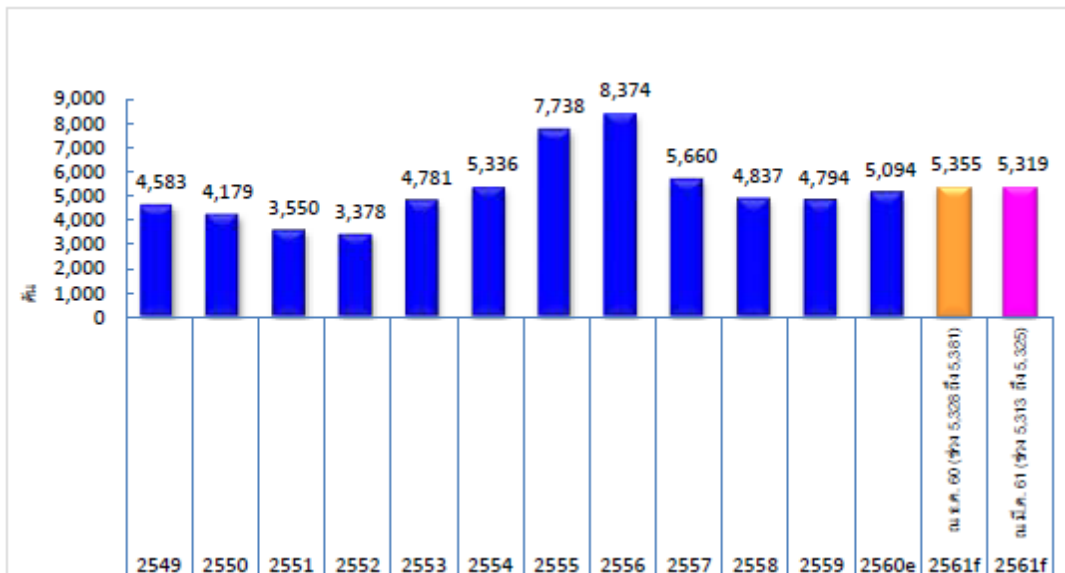
ที่มา : กลุ่มงานกำกับและบริหารการคลัง 3 สำนักงานคลังจังหวัดสุรินทร์

2. ด้านอุปสงค์ ในปี 2561 คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 4.1 โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ 3.9 – 4.2 สูงกว่าที่คาดการณ์ ณ เดือนธันวาคม 2560 คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.1 ขยายตัวจากปีก่อนที่หดตัวร้อยละ -0.7 เป็นผลมาจากการบริโภคภาคเอกชนคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.2 โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ 3.1 – 3.3 การลงทุนภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ 6.4 โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ

ละ 6.2 – 6.5 และการใช้จ่ายภาครัฐคาดว่าจะหดตัวร้อยละ -0.2 โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ (-0.3) – (-0.04) โดยมีรายละเอียดดังนี้

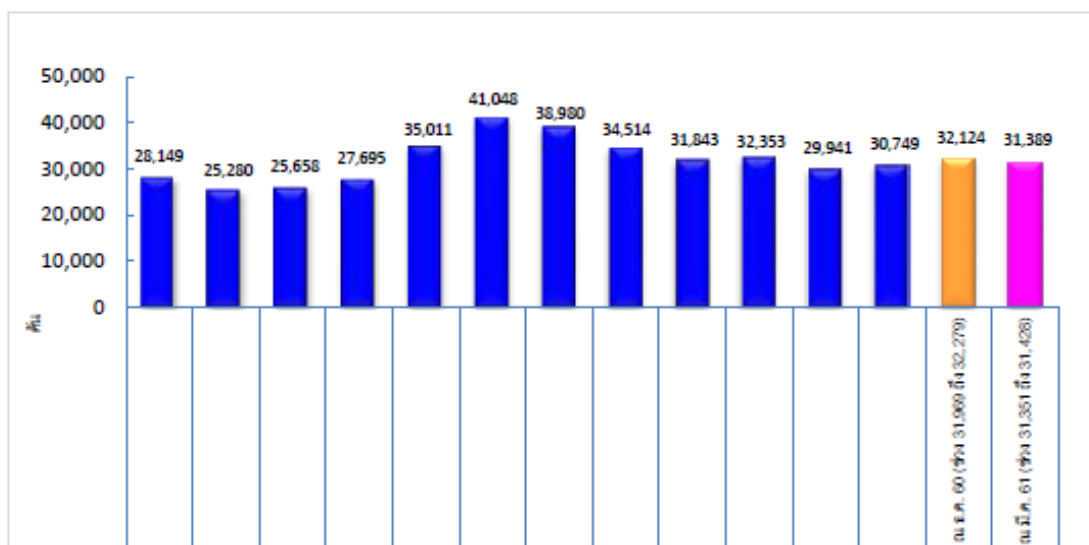
2.1 จำนวนรถยนต์นั่งส่วนบุคคลจดทะเบียนใหม่ ในปี 2561 คาดว่ามีจำนวน 5,319 คัน โดยมีช่วงคาดการณ์ 5,313 – 5,325 คัน ต่ำกว่าที่คาดการณ์ ณ เดือนธันวาคม 2560 ที่คาดว่าจะมีจำนวน 5,355 คัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีจำนวน 5,094 คัน เป็นผลมาจากผู้ประกอบการโดยรวมยังเห็นว่าภาระหนี้ครัวเรือนที่ยังอยู่ในระดับสูงและค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้นจะยังเป็นแรงกดดันให้ผู้บริโภคระมัดระวังการใช้จ่าย

แผนภาพที่ 3-6 : ประมาณการจำนวนรถยนต์ส่วนบุคคลจดทะเบียนใหม่

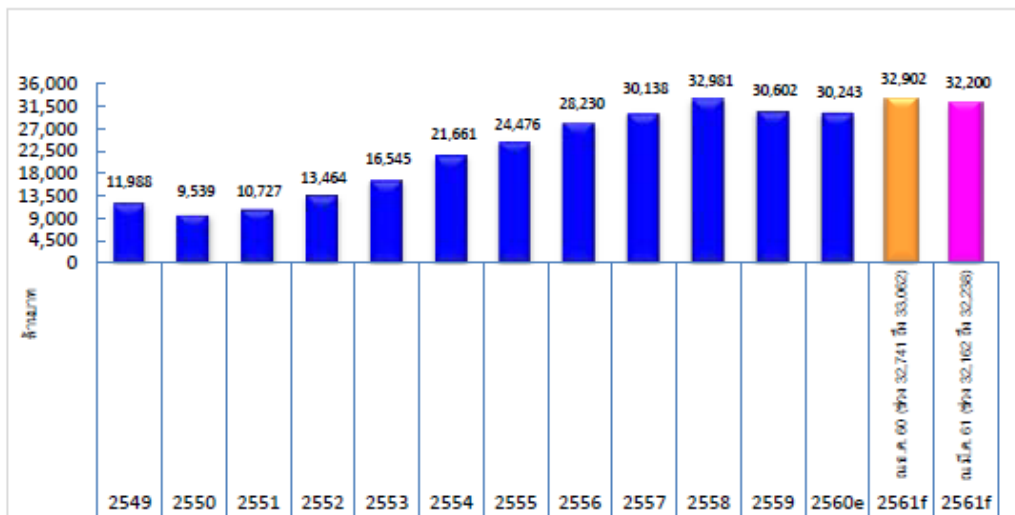
2.2 จำนวนรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ ในปี 2561 คาดว่ามีจำนวน 31,389 คัน โดยมีช่วงคาดการณ์ 31,351 – 31,428 คัน ต่ำกว่าที่คาดการณ์ ณ เดือนธันวาคม 2560 ที่คาดว่าจะมีจำนวน 32,124 คัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีจำนวน 30,749 คัน เป็นผลจากปัจจัยสนับสนุนกำลังซื้อโดยรวมยังไม่เข้มแข็งและกระจายตัวทั่วถึงมากนัก โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อย

แผนภาพที่ 3-7 : ประมาณการจำนวนรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่

2.3 สินเชื่อเพื่อการลงทุน ของสถาบันการเงินในจังหวัดสุรินทร์ในปี 2561 คาดว่าสถาบันการเงินจะมีวงเงินสินเชื่อเพื่อการลงทุนจำนวน 32,200 ล้านบาท โดยมีช่วงคาดการณ์ 32,162 – 32,238 ล้านบาท ต่ำกว่าที่คาดการณ์ ณ เดือนธันวาคม 2560 ที่คาดว่าจะมีสินเชื่อเพื่อการลงทุนจำนวน 32,902 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีจำนวนทั้งสิ้น 30,243 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.5 เป็นผลมาจากสถาบันการเงินยังคงคาดว่าจะคงมาตรฐานการให้สินเชื่อในภาพรวมไว้ใกล้เคียงเดิม

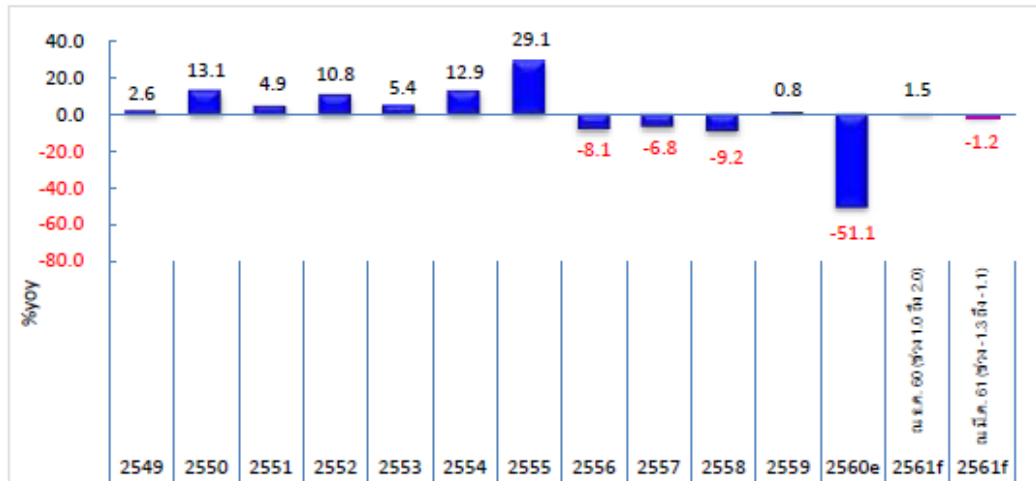
แผนภาพที่ 3-8 : ประมาณการสินเชื่อเพื่อการลงทุน

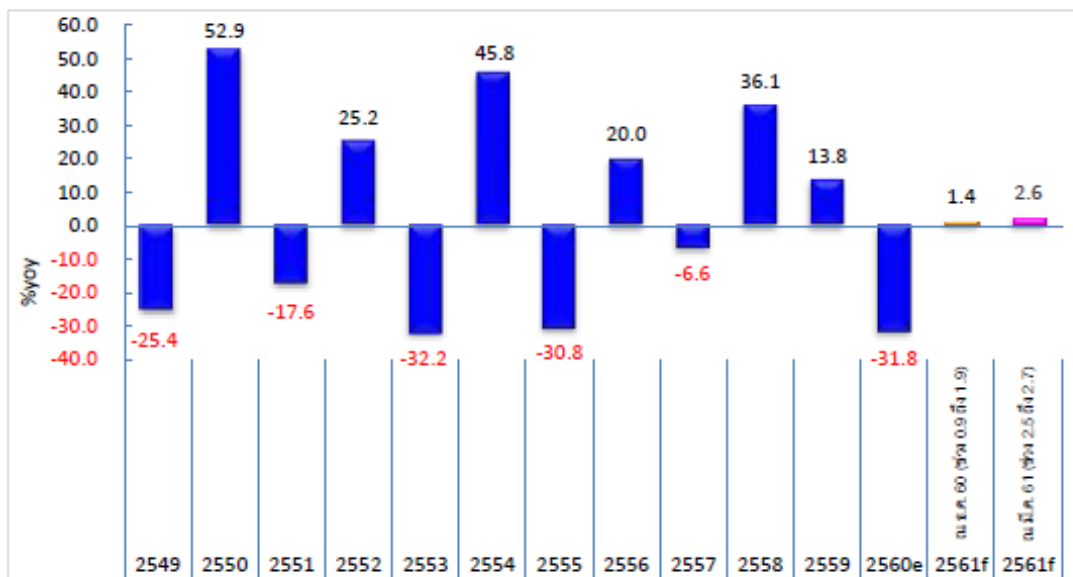
ที่มา : กลุ่มงานกำกับและบริหารการคลัง 3 สำนักงานคลังจังหวัดสุรินทร์

2.4 การใช้จ่ายของภาครัฐ ในปี 2561 คาดว่าจังหวัดสุรินทร์มีการใช้จ่ายภาครัฐหดตัวร้อยละ -0.2 โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ (-0.3) – (-0.04) ต่ำกว่าที่คาดการณ์ ณ เดือนธันวาคม 2560 ที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 1.5 จากรายจ่ายประจำภาครัฐ ที่คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -1.2 ตามผลการเบิกจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขณะที่รายจ่ายลงทุนภาครัฐ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.6 ตามการเบิกจ่ายงบลงทุนของหน่วยหลัก

แผนภาพที่ 3-9 : ประมาณการอัตราการขยายตัวของรายจ่ายประจำ

แผนภาพที่ 3-10 : ประมาณการอัตราการขยายตัวของรายจ่ายลงทุน

ที่มา : กลุ่มงานกำกับและบริหารการคลัง 3 สำนักงานคลังจังหวัดสุรินทร์

ในปีงบประมาณ พ.ศ.2561 กำหนดเป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณภาพรวมไว้ที่ร้อยละ 96.0 ของวงเงินงบประมาณในภาพรวม และเป้าหมายการเบิกจ่ายงบลงทุนไว้ที่ร้อยละ 88.0 ของวงเงินงบประมาณงบลงทุนและเป้าหมายการเบิกจ่ายรายไตรมาสประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ดังนี้

ตารางที่ 3-2 : ตารางเป้าหมายการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ พ.ศ.2561

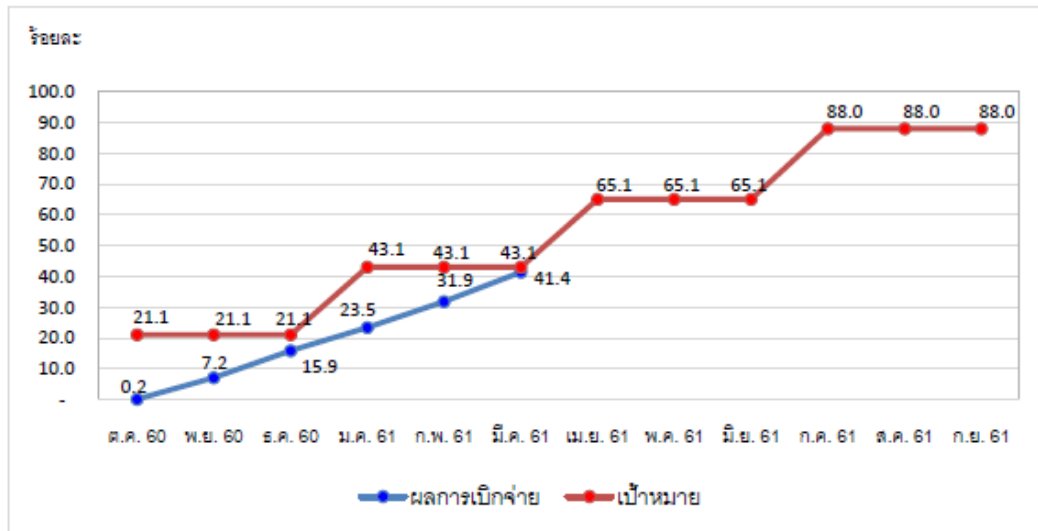
เป้าหมายการเบิกจ่าย	ภาพรวม (ร้อยละ)	งบลงทุน (ร้อยละ)
ไตรมาส 1 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	30.3	21.1
ไตรมาส 2 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	52.3	43.1
ไตรมาส 3 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	74.3	65.1
ไตรมาส 4 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	96.0	88.0

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 รายจ่ายรัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายงบประมาณภาพรวมได้ทั้งสิ้น 9,084.9 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.7 เมื่อเทียบกับปีก่อน คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 91.5 ของวงเงินงบประมาณในภาพรวม ซึ่งคาดว่าจะต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 96.0 ของวงเงินงบประมาณในภาพรวม โดยรายจ่ายประจำคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 6,100.3 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -0.7 เมื่อเทียบกับปีก่อน คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 97.6 ของวงเงินงบประมาณประจำสำหรับรายจ่ายลงทุนคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,984.6 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.7 เมื่อเทียบกับปีก่อนคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 81.2 ของวงเงินงบประมาณงบลงทุน ซึ่งคาดว่าจะต่ำกว่าเป้าหมายการเบิกจ่ายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 88.0 ของวงเงินงบประมาณงบลงทุน มีแนวโน้มชะลอลงจากผลการเบิกจ่ายจากรายจ่ายประจำภาครัฐ ตามผลการเบิกจ่ายขององค์กรปกครองท้องถิ่น ขณะที่รายจ่ายลงทุนภาครัฐขยายตัวตามการเบิกจ่ายงบลงทุนของหน่วยงานหลัก อย่างไรก็ตามการใช้จ่ายภาครัฐเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญตามกรอบรายจ่ายลงทุนภาครัฐประจำปีงบประมาณ 2561

ตารางที่ 3-3 : ตารางผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561

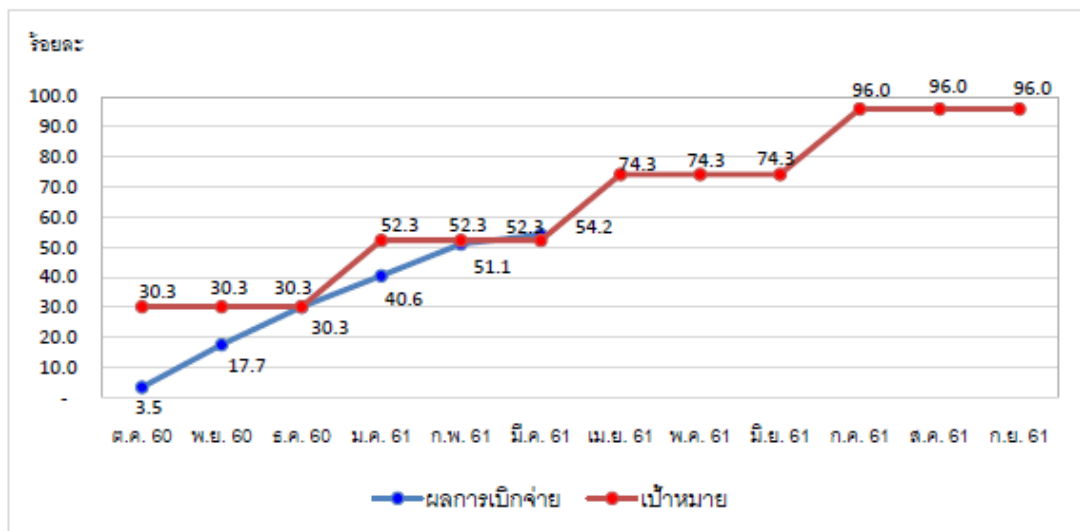
	งบประมาณจัดสรร ณ มี.ค. 61	ผลการเบิกจ่ายสะสมตั้งแต่ต้นปีงบประมาณจนถึงเดือน มี.ค. 61	ร้อยละการเบิกจ่าย	ผลการคาดการณ์เบิกจ่ายปีงบประมาณ 2561	คาดการณ์ร้อยละการเบิกจ่าย	เป้าหมายการเบิกจ่าย	สูงกว่าต่ำกว่าเป้าหมาย
1. งบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561							
รายจ่ายประจำ	3,402.1	2,271.9	66.8	6,100.3	97.6	98.4	ต่ำกว่าเป้าหมาย
รายจ่ายลงทุน	3,327.7	1,378.3	41.4	2,984.6	81.2	88.0	ต่ำกว่าเป้าหมาย
รายจ่ายภาพรวม	6,729.8	3,650.2	54.2	9,084.9	91.5	96.0	ต่ำกว่าเป้าหมาย
2. งบประมาณเหลือปี							
ปีงบประมาณ 2560	1,148.4	572.6	49.9	-	-	-	-
ก่อนปี 2560	62.3	17.0	27.3	-	-	-	-
รวมงบเหลือปี	1,210.7	589.6	48.7	-	-	-	-

แผนภาพที่ 3-11 : กราฟผลการเบิกจ่ายงบประมาณงบลงทุน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 เทียบกับเป้าหมายการเบิกจ่ายสะสมตั้งแต่ต้นปีงบประมาณจนถึงเดือนมีนาคม 2561

ที่มา : รายงาน MIS จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS)

แผนภาพที่ 3-12 : กราฟผลการเบิกจ่ายงบประมาณภาพรวม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 เทียบกับเป้าหมายการเบิกจ่ายสะสมตั้งแต่ต้นปีงบประมาณจนถึงเดือนมีนาคม 2561

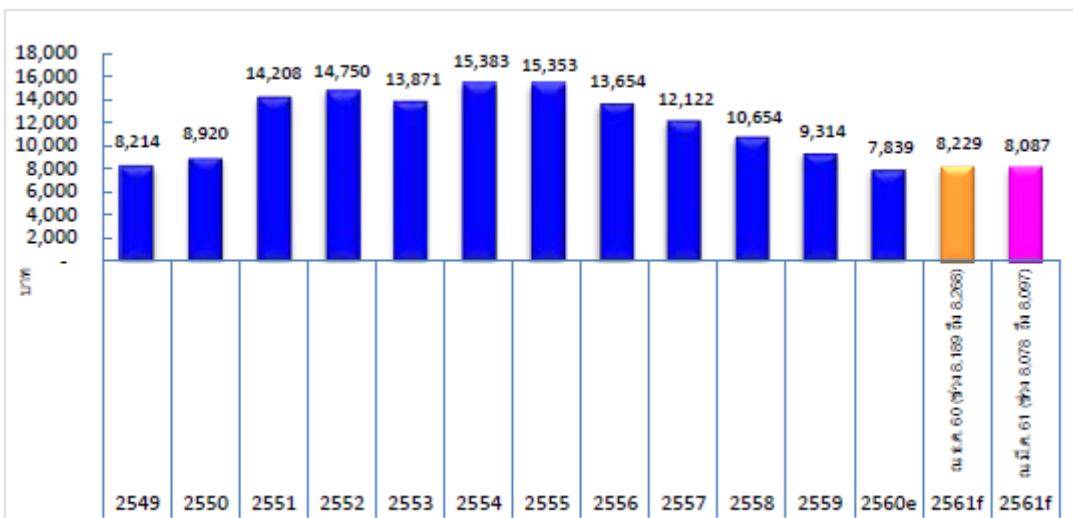

ที่มา : รายงาน MIS จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS)

3. ด้านรายได้เกษตรกร ในปี 2561 คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 5.0 โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ 4.7 – 5.3 ต่ำกว่าที่คาดการณ์ ณ เดือนธันวาคม 2560 คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 8.6 ขยายตัวจากปีก่อนในอัตราที่เพิ่มขึ้นจากที่หดตัวร้อยละ -25.8 เป็นผลมาจากปริมาณผลผลิตภาคเกษตรกรรมขยายตัวร้อยละ 2.8 ส่วนราคาผลผลิตการเกษตรขยายตัวร้อยละ 2.2 เป็นผลมาจากเศรษฐกิจในปี 2561 มีทิศทางที่ดีขึ้นต่อเนื่อง

3.1 ราคาข้าวจังหวัดสุรินทร์ ในปี 2561 คาดว่าราคาข้าวเฉลี่ยอยู่ที่ 8,087 บาทต่อตัน โดยมีช่วงคาดการณ์ 8,078 – 8,097 บาทต่อตัน ต่ำกว่าที่คาดการณ์ ณ เดือนธันวาคม 2560 ที่คาดว่าราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 8,229 บาทต่อตัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 7,839 บาทต่อตัน เนื่องจากลดลงตามกลไกตลาดประกับภาครัฐยังคงดำเนินการโครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าว

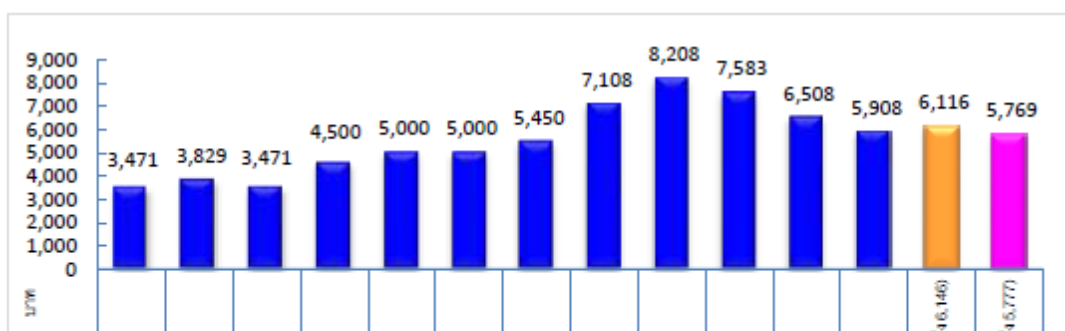
แผนภาพที่ 3-13 : ประมาณการราคาข้าว

ที่มา : กลุ่มงานกำกับและบริหารการคลัง 3 สำนักงานคลังจังหวัดสุรินทร์

3.2 ราคาสุกรจังหวัดสุรินทร์ ในปี 2561 คาดว่าราคาสุกรจะมีราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 5,769 บาทต่อตัว โดยมีช่วงคาดการณ์ 5,765 – 5,777 บาทต่อตัว ต่ำกว่าที่คาดการณ์ ณ เดือนธันวาคม 2560 ที่คาดว่าจะมีราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 6,116 บาทต่อตัว ลดลงจากปีก่อนที่ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 5,908 บาทต่อตัว เนื่องจากตลาดมีความต้องการสุกรน้อยกว่าผลผลิตที่ออกสู่ตลาด ประกอบกับภาวะการค้ายังทรงตัว

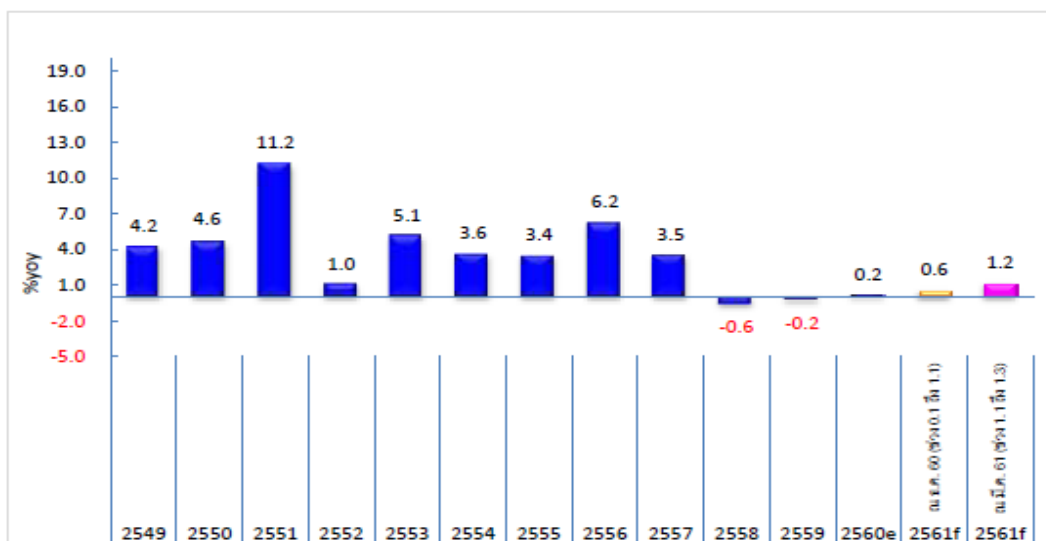
แผนภาพที่ 3-14 : ประมาณการราคาสุกร

ที่มา : กลุ่มงานกำกับและบริหารการคลัง 3 สำนักงานคลังจังหวัดสุรินทร์

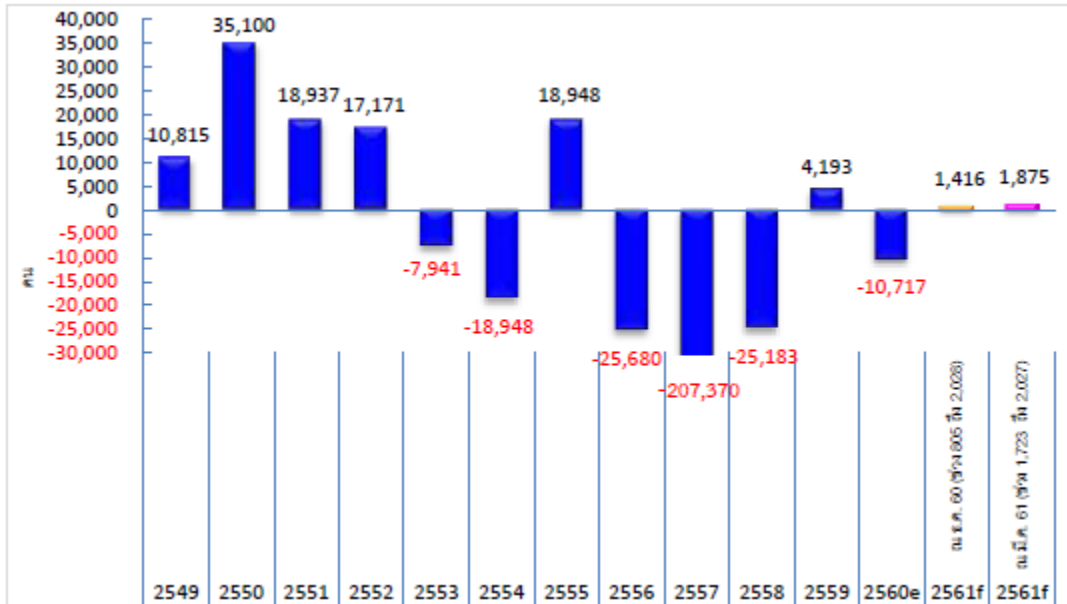
4. ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจในจังหวัดสุรินทร์ ในปี 2561 จังหวัดสุรินทร์คาดว่าจะอัตราเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ที่ร้อยละ 1.12 ต่อปี โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ 1.1 – 1.3 สูงกว่าที่คาดการณ์ ณ เดือนธันวาคม 2560 ที่คาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ 0.6 ตามการฟื้นตัวของอุปสงค์ภายในประเทศ และราคาพลังงานที่มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น

แผนภาพที่ 3-15 : ประมาณการอัตราเงินเฟ้อ

5. ด้านการจ้างงาน ในปี 2561 คาดว่าจังหวัดสุรินทร์ จะมีการจ้างงานจำนวน 511,532 คน โดยมีช่วงคาดการณ์ 511,381 – 511,684 คน ต่ำกว่าที่คาดการณ์ ณ เดือนธันวาคม 2560 ที่คาดว่าจะมีการจ้างงานจำนวน 515,062 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 จำนวน 1,875 คน ตามการจ้างงานของภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และภาคเกษตรกรรม

แผนภาพที่ 3-16 : ประมาณการจ้างงาน

ที่มา : กลุ่มงานกำกับและบริหารการคลัง 3 สำนักงานคลังจังหวัดสุรินทร์

สรุป

เศรษฐกิจจังหวัดสุรินทร์ ในปี 2561 คาดว่าจะขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา ซึ่งปัจจัยขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่สำคัญมาจากการอุปโภค บริโภค การลงทุนภาคเอกชนที่มีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่อง และราคาสินค้าการเกษตรที่น่าจะปรับตัวสูงขึ้น ทำให้รายได้เกษตรกรปรับสูงขึ้นตามราคาพืชผลที่สำคัญ ขณะเดียวกันรัฐบาลได้มีนโยบายในการส่งเสริมให้คนที่มีรายได้น้อยได้มีบัตรสวัสดิการ เพื่อการใช้จ่ายในครอบครัว ลดภาระค่าใช้จ่ายต่างๆ ถึงจะไม่มากแต่ก็สามารถแบ่งเบาภาระได้ในระดับหนึ่ง รวมถึงภาคการท่องเที่ยวที่ยังคงขยายตัวดีต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา นอกจากนี้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจและการลงทุนของรัฐบาล ส่งผลให้มีการกระตุ้นการใช้จ่ายและการลงทุนในตลาดอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังประสบกับปัญหาต่างๆ อยู่ อาทิ ความพร้อมของการผลิตสินค้า ระบบการจัดการของภาครัฐที่เข้าไม่ถึงประชาชน การขาดแหล่งเงินทุนสนับสนุน และอื่นๆ ซึ่งจะเป็นปัจจัยและตัวแปรที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้เข้มแข็งและยั่งยืน

บทที่ 4

การกำหนดวิเคราะหุรูปและแนวทางในการพัฒนา เศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแรงและยั่งยืน

ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นของจังหวัดสุรินทร์

เป้าหมายสำคัญของการพัฒนาประเทศก็เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของประชากรไทย แต่การพัฒนาก็ต้องประสบปัญหา กล่าวคือ เศรษฐกิจมีการเจริญเติบโตไม่ยั่งยืน และขาดสมดุล ใช้ทรัพยากรฟุ่มเฟือย ปัญหาที่ควรแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้น จากแนวโน้มเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์ที่ไปในทิศทางที่ดีขึ้นพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากปีก่อน ทำให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นเป็นจำนวนมากขึ้น รวมทั้งภาครัฐยังได้มีนโยบายในระดับประเทศในการกระจายรายได้การให้ประชาชนผู้ยากจนเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบธุรกิจ โดยใช้กลไกในตลาดระดับล่างหรือการรวมกลุ่มวิสาหกิจ SMEs ในระดับหมู่บ้านและใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นตัวกำหนดในการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งรัฐบาลได้ทำการบรรจุหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อนำมาปฏิบัติใช้ให้ประเทศไทยพัฒนาอย่างมีคุณภาพและเข้มแข็งยั่งยืน แต่ก็ยังมีปัญหาอื่นๆ ตามมาไม่น้อย ซึ่งปัจจัยหลักๆ ก็จะเป็นปัจจัยสถานะแวดล้อมทางเศรษฐกิจภายนอกที่เป็นตัวแปรในการที่ทำให้เกิดปัจจัยในการเสี่ยงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น โดยจังหวัดสุรินทร์ก็เป็นหนึ่งในจังหวัดที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ เช่นกัน ซึ่งได้แบ่งเป็นปัญหาในแต่ละด้านใหญ่ๆ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาความยากจนและการเหลื่อมล้ำทางรายได้ จากการที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีข้อจำกัดในการประกอบอาชีพ เช่น การขาดแคลนที่ดินทำกิน การทำต้องพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก มีโอกาสได้รับความเสียหาย ขณะที่คนประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรม การค้าและบริการมีรายได้มากกว่า มีความเป็นอยู่ที่ดีกว่า สร้างความเหลื่อมล้ำทางรายได้ จึงทำให้คนในสังคมชนบทส่วนหนึ่งอพยพมาทำงานในสังคมเมือง ทำให้ชนบทขาดแคลนแรงงาน ทำให้ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
2. การบริหารจัดการของชุมชนเพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเองยังไม่เข้มแข็ง เนื่องจากกลุ่มและองค์กรในชุมชนยังขาดทุนความรู้และทุนที่เป็นเงินสำหรับมาใช้หมุนเวียน ทำให้องค์กรต่างๆ ขาดทักษะในการดำเนินงาน และบริหารจัดการทางการเงิน ล้วนทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการกิจกรรมของกลุ่มได้อย่างต่อเนื่อง ชุมชนจึงไม่เข้มแข็งและมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ยังไม่ดีเท่าที่ควร
3. การขาดแคลนวิทยากรการสมัยใหม่ การประกอบอาชีพของคนในชุมชน ส่วนใหญ่ยังเป็นแบบดั้งเดิม คือการใช้แรงงานจากคนและพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก ขาดแคลนเทคโนโลยีที่มาช่วยเพิ่มผลผลิต ทำให้ได้รับผลผลิตน้อยในขณะที่ต้นทุนกลับเพิ่มสูงขึ้นจากค่าแรงที่เพิ่มขึ้น
4. ปัญหาทางการศึกษา และการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ คนในสังคมส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ขาดโอกาสทางการศึกษา ทำให้ไม่สามารถนำมาพัฒนาอาชีพของตนได้ มีเพียงเฉพาะบางคนที่ได้โอกาสในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นในขณะเดียวกันก็มีคนบางกลุ่มที่มีโอกาสทางการศึกษาแต่ไม่ได้นำความรู้เหล่านั้นมาพัฒนาชุมชนของตน ทำให้ต้องประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานและบุคลากรที่มี

คุณภาพมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหาในท้องถิ่นอย่างแท้จริงมาพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้า

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมและศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ

1. ข้อมูลการวิเคราะห์ความต้องการและศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่น

จากข้อมูลแผนชุมชนและสภาพทั่วไปของจังหวัดสุรินทร์ ในปี พ.ศ. 2560 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ณ ราคาคงที่ จำนวน 70,473 ล้านบาท รายได้ประชากรเฉลี่ยต่อหัว 63,4632บาท/คน/ปี ซึ่งจะเห็นได้ว่าประชาชนของจังหวัดสุรินทร์ยังมีรายได้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ เป็นลำดับที่ 67 ของประเทศและเป็นลำดับที่ 13 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบกับสภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดมีลักษณะเป็นดินร่วนปนทราย ทางตอนใต้เป็นที่ราบสูงมีภูเขาสลับซับซ้อน ตอนกลางพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ส่วนทางตอนเหนือเป็นที่ราบและยังมีพื้นที่ติดกับทุ่งกุลาร้องไห้ ทำให้ในภาพรวมของพื้นที่มีลักษณะแล้งซ้ำซาก และมีน้ำท่วมหลากในฤดูฝน ดังนั้นจากสภาพปัญหาความต้องการของประชาชนในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นเกษตรกร ร้อยละ 80 จึงมีความต้องการในการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก รองลงมาได้แก่ ด้านสังคม และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1.1 ด้านเศรษฐกิจ จังหวัดสุรินทร์ประกอบด้วย 17 อำเภอ 158 ตำบล 2,122 หมู่บ้านมีประชากรประมาณ 1,395,024 คน และมีจำนวนครัวเรือน 376,980 ครัวเรือน มีพื้นที่ประมาณ 5 ล้านไร่เศษ จึงเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งสามารถแบ่งปัญหาความต้องการด้านเศรษฐกิจออกเป็น 3 ด้านหลักได้แก่

1.1.1 ด้านการคมนาคมขนส่ง เนื่องจากสภาพพื้นที่ของจังหวัดสุรินทร์ในปัจจุบันยังขาดระบบการคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงกันในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียงที่มีประสิทธิภาพ เส้นทางที่เชื่อมโยงระหว่างเขตเมืองกับหมู่บ้านยังไม่สะดวก เป็นหลุมบ่อ ไม่เหมาะสมในการเดินทางและขนส่งสินค้าไปยังแหล่งรับซื้อได้สะดวก ทำให้มีต้นทุนสูงขึ้น ขาดถนน 4 ช่องจราจรในการเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดใกล้เคียงและกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้จังหวัดสุรินทร์มีตำแหน่งที่ตั้งเป็นศูนย์กลางอีสานใต้ติดกับประเทศกัมพูชา หากมีการพัฒนาและเปิดใช้สนามบินเชิงพาณิชย์ ก็จะสามารถรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในอนาคตได้เป็นอย่างดี

1.1.2 ด้านแหล่งน้ำ จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่ทางการเกษตรประมาณ 3.6 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 70 ของพื้นที่ทั้งหมด อาชีพหลักได้แก่การทำนาประมาณ 3.2 ล้านไร่ แต่มีพื้นที่การเกษตรที่อยู่ในเขตชลประทานประมาณ 166,258 ไร่ จึงต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก หากจังหวัดสุรินทร์ได้พัฒนาระบบชลประทาน มีการกักเก็บน้ำไว้ใช้ได้อย่างทั่วถึงและตลอดปีแล้วจะสามารถเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรเป็นอย่างมาก

1.1.3 ด้านอุตสาหกรรม เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดทำเกษตรกรรมโดยการทำนาเป็นหลัก ดังนั้น อุตสาหกรรมที่มีความต่อเนื่องจากการเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร ได้แก่การแปรรูป เช่น โรงสีข้าว การแปรรูปข้าวเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

1.2 ด้านสังคม นอกจากปัญหาความยากจนที่ประชาชนจังหวัดสุรินทร์ต้องประสบอยู่เป็นประจำแล้ว ยังคงมีความต้องการและเพิ่มศักยภาพในด้านสังคม โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่

1.2.1 ด้านการศึกษา ทั้งนี้จังหวัดสุรินทร์ยังมีนักเรียนที่จบภาคบังคับ 9 ปี ไม่ได้เรียนต่อและยังไม่มีงานทำ ดังนั้นภาครัฐควรส่งเสริมโดยการลดต้นทุนทางการศึกษาลงในทุกระดับชั้น และเพิ่มขีดความสามารถในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมกับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

1.2.2 ด้านสาธารณสุข พบว่าประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดสุรินทร์เจ็บป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคมะเร็ง โรคติดเชื้อ อุบัติเหตุ มากที่สุด การเข้าถึงบริการสุขภาพพื้นฐานยังมีน้อยขาดบุคลากรทางการแพทย์ และการพัฒนาสถานบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

1.2.3 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและเยาวชน จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความคล้ายคลึงกับจังหวัดอื่นๆ ที่พบปัญหาในเรื่องเด็กติดเกมส์ ยาเสพติด การทำร้ายร่างกาย การรวมตัวกันขับซิ่งรถจักรยานยนต์ในลักษณะการแข่งขัน (เด็กแว้น) การตั้งครุ่ก่อนวัยอันควร จึงเป็นความต้องการของผู้ปกครองในการให้ภาครัฐช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เบาบางและหมดไปมากที่สุด

2. ข้อมูลการวิเคราะห์ศักยภาพ

2.1 ด้านเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดสุรินทร์ ณ ราคาคงที่ พบว่า ในปี 2560 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของภาคนอกเกษตร มีแนวโน้มการขยายตัว ลดลง ร้อยละ 2.0 จากปีก่อนหน้าที่ขยายตัว ร้อยละ 2.3 ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเศรษฐกิจของ ประเทศที่มีข้อจำกัดด้านการเติบโตจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองส่งผลกระทบต่อการทำงานของภาครัฐ ประกอบกับหนี้ของครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูงทำให้ผู้บริโภคระมัดระวังในการใช้จ่าย และสถาบันการเงินระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเกือบทุกสาขา การผลิตของภาคนอกเกษตรมีแนวโน้มการขยายตัวลดลง ยกเว้น สาขาการไฟฟ้า แก๊สและการประปา สาขาอุตสาหกรรม สาขาการศึกษา และสาขาการบริการด้านสุขภาพและสังคม ที่มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 7.1, 5.0, 6.8 และ 1.2 ตามลำดับ สำหรับภาคเกษตรในปี 57 มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเพียง ร้อยละ 0.7 จากที่มีการชะลอตัวในปีก่อนหน้า เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยประสบกับปัญหาภัยแล้งอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจังหวัดยังคงต้องให้การดูแลสนับสนุนในเรื่องต่างๆ แก่เกษตรกรในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตอย่างต่อเนื่องเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2.2 ด้านเกษตร จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 5 ล้านไร่เศษ พื้นที่ส่วนใหญ่ดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรประมาณ 3.8 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 76 ของพื้นที่ทั้งหมด กิจกรรมหลักได้แก่ การทำนา ประมาณ 3.3 ล้านไร่ มีพื้นที่การเกษตรที่อยู่ในเขตชลประทานประมาณ 166,258 ไร่ มีผู้ถือครองทำการเกษตรทั้งสิ้น 186,561 ครัวเรือน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมที่ต้องพึ่งพา น้ำฝนเป็นหลัก พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดได้แก่ ข้าว รองลงมาคือ มันสำปะหลัง ยางพารา และอ้อยโรงงาน เนื้อที่ปลูกข้าวของจังหวัดสุรินทร์มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่เดียวกันเป็นที่น่าสังเกตว่าผลผลิตข้าวหอมมะลินาปีกลับมีแนวโน้มลดลงเช่นกัน และปี 2561 กลับเพิ่มสูงแต่ในสัดส่วนที่ไม่มากนัก แสดงให้เห็นถึงปัญหาเรื่องข้าวของจังหวัดสุรินทร์ไม่ว่าจะเป็นด้านพื้นที่ปลูกข้าว แต่ยังมีปัจจัยอื่นที่เป็นสิ่งเร้าทำให้ปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิของจังหวัดสุรินทร์ลดลงได้แก่ ปัญหาภัยแล้งและอุทกภัย จังหวัดสุรินทร์ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตภูมิศาสตร์ ที่มีสภาพดินที่เหมาะสมในการปลูกข้าว หอมมะลิ

โดยเฉพาะพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำมูลในเขตทุ่งกุลาร้องไห้ ซึ่งถือเป็นความได้เปรียบในการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพที่เพิ่มขึ้นจากเดิม จากข้อมูลเกษตรอินทรีย์ ปี 2558-2560 พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานของจังหวัดสุรินทร์มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แต่เมื่อเทียบกับพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมดของจังหวัดสุรินทร์ในปี 2560 พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ยังมีสัดส่วนเพียง ร้อยละ 2.87 ซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนเพียงน้อยนิดสามารถพัฒนาและส่งเสริมการปลูกข้าวอินทรีย์ของจังหวัดให้เพิ่มมากขึ้นได้ เป็นไปตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดที่มุ่งส่งเสริม อีกทั้งจังหวัดสุรินทร์เองก็ยังมี Brand การผลิตข้าว HACCP,GMP,GI (ทุ่งกุลาร้องไห้) เพื่อรองรับเกษตรกรผู้ผลิตข้าว ทำให้เป็นข้อได้เปรียบของเกษตรกรในพื้นที่ที่มีความต้องการเพิ่มปริมาณ/คุณภาพการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์

2.3 ด้านอุตสาหกรรม และเหมืองแร่อุตสาหกรรม จังหวัดสุรินทร์มีโรงงานสะสม ณ 31 ธันวาคม 2559 รวมทั้งสิ้น 496 โรงงาน มีเงินลงทุนรวม 18,866.905 ล้านบาท และมีการจ้างแรงงาน 11,877 คน ส่วนใหญ่ เป็นโรงงานขนาดเล็กและขนาดกลาง โดยมีการกระจายตัวของโรงงานตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอเมือง และอำเภอปราสาทเป็นส่วนใหญ่ รวมมากกว่าร้อยละ 50เหมืองแร่ จังหวัดสุรินทร์ มีประทานบัตรเหมืองแร่ทั้งหมด ณ ปี 2559 จำนวน 6 ราย 6 แปลง เปิดการทิ้ง 6 ราย ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ อำเภอเมืองสุรินทร์ 2 ราย และอำเภอปราสาท 4 ราย และมีอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องเหมืองแร่ในพื้นที่ คือ โรงโม่บด ย่อยหิน ซึ่งจังหวัดสุรินทร์ มีโรงโม่บด ย่อยหิน จำนวน 14 โรงงาน เปิดการ 10 โรงงาน หยุดชั่วคราว 3 โรงงาน และยังไม่ขอเริ่มประกอบกิจการ 1 โรงงาน

2.4 ด้านการท่องเที่ยว ในปี 2560 จังหวัดสุรินทร์มีรายได้จากการท่องเที่ยว จำนวน 2,210 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 8.03 ด้วยชื่อเสียงในเรื่องของหมู่บ้านช้าง โบราณสถาน อีกทั้งแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรมที่หลากหลาย

2.5 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดสุรินทร์มีป่าสงวนแห่งชาติทั้งหมด 29 ป่า เนื้อที่ 1,029,976 ไร่ พื้นที่ป่าไม้ส่วนใหญ่อยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดบริเวณเทือกเขาพนมดงรัก ในเขตอำเภอสังขะ อำเภอบัวเขต อำเภอกาบเชิง อำเภอพนมดงรัก และยังมีป่าไม้กระจายเป็นหย่อมๆ ในบริเวณหลายอำเภอ มีไม้ที่มีค่าอยู่หลายชนิด เช่น ไม้ประดู่ ไม้เต็ง ไม้พะยุง ไม้รัง ไม้ตะเคียน ไม้ยาง ไม้พลวง เป็นต้น

2.6 ด้านความมั่นคง จังหวัดสุรินทร์มีอาณาเขตชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านราชอาณาจักรกัมพูชา รวม 4 อำเภอ ประกอบด้วย อ.พนมดงรัก อ.กาบเชิง อ.สังขะ และอ.บัวเขต โดยมีจุดผ่านแดนถาวรที่สำคัญ คือ จุดผ่านแดนถาวรบริเวณด่านช่องจอม อำเภอกาบเชิง ซึ่งเป็นช่องทางการค้า การท่องเที่ยว เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เปิดทุกวันระหว่างเวลา 07.00 - 20.00 น. การส่งออกพบว่า ตั้งแต่ปี 2558-2560 มีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมี มูลค่าเท่ากับ 755.99 ล้านบาท 1,253.34 ล้านบาท 1,910.64 ล้านบาท 2,369.87 ล้านบาท และ 2,108.76 ล้านบาทตามลำดับ แต่ในปี 2560 กับพบว่า มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเทียบกับปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.0 สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องดื่มน้ำผลไม้ กระเบื้องหลังคา เป็นต้น การนำเข้า เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2557-2560 โดยมีมูลค่าเท่ากับ 53.85 ล้านบาท 190.92 ล้านบาท 269.50 ล้านบาท 443.18 ล้านบาท และ 983.65 ล้านบาท ตามลำดับ โดยในปี 2560 มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเทียบกับปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นร้อยละ 121.8 สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เม็ดพลาสติก มันสำปะหลัง(หัวมันสด) ถ่านไม้ เศษสแตนเลส มันเทศสด เป็นต้น ดุลการค้า ซึ่งจังหวัดสุรินทร์มีดุลการค้าเกินดุลอย่างต่อเนื่องทุกปี ตั้งแต่ ปี 2558 - 2560

โดยมีมูลค่าเกินดุลเท่ากับ 563.85 ล้านบาท 715.66 ล้านบาท 863.61 ล้านบาท 1,926.69 ล้านบาท ตามลำดับ แต่ในปี 2560 จังหวัดสุรินทร์มีดุลการค้าลดลง ร้อยละ 25.71

การวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์

ทิศทางหรือนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นของจังหวัด เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดสุรินทร์เหมาะสมกับการเพาะปลูกข้าว จึงมีเกษตรกรเพาะปลูกข้าวเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ ที่มีชื่อเสียง ประกอบกับนโยบายของจังหวัดยังช่วยสนับสนุนเป็นอย่างดี ตามวิสัยทัศน์จังหวัดสุรินทร์ ที่ว่า “เมืองเกษตรอินทรีย์ ท่องเที่ยววิถีชุมชน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดี” จึงส่งผลสนับสนุนให้อุตสาหกรรมประเภทสีข้าว เป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญของจังหวัดสุรินทร์ ตลอดจนเน้นส่งเสริมสนับสนุนเพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่ ให้กับวิสาหกิจชุมชน OTOP ในพื้นที่ที่มีชื่อเสียง โดยผู้วิจัยสามารถแบ่งการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัจจัยภายในองค์กร (Internal Factors)

จุดแข็ง (Strengths)

S1 เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นเลิศที่มีชื่อเสียงของประเทศ และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications หรือ GI)

S2 ผลิตภัณฑ์ใหม่ และเครื่องเงิน ซึ่งเป็นวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของชาวสุรินทร์ สามารถสร้าง รายได้เสริมเป็นอย่างดี

S3 มีเขตผ่านแดนถาวรช่องจอม ที่ทำการค้าระหว่างประเทศไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา

S4 ช่าง เป็นสัญลักษณ์ และอารยธรรม ประเพณีของจังหวัดสุรินทร์ มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

S5 มีอุตสาหกรรมโรงสีข้าวจำนวนมาก และมีกำลังการผลิตรองรับวัตถุดิบได้อย่างเพียงพอ

จุดอ่อน (Weaknesses)

W1 การสร้างมูลค่าเพิ่มหรือนวัตกรรมให้กับผลิตภัณฑ์ยังมีน้อย

W2 การรวมกลุ่ม (Cluster) ของอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ยังไม่เข้มแข็งพอ

W3 ขาดวัตถุดิบป้อนการผลิตในอุตสาหกรรม เช่น เส้นไหม หัวผักกาด อ้อย ต้องจัดหาจากต่างพื้นที่

2. การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (External Factors)

โอกาส (Opportunities)

O1 รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมการแปรรูปทางการเกษตร เป็นโอกาสให้ได้รับงบประมาณในการดำเนินงานและขยายการดำเนินงานในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปได้มากขึ้น

O2 รัฐบาล กลุ่มจังหวัดและจังหวัดให้ความสำคัญ และส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

O3 รัฐบาลมีนโยบายสำคัญด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การเพิ่มผลผลิต SMEs และระบบโลจิสติกส์

O4 รัฐบาลมีนโยบายด้านการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ด้วยการส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศอาเซียน

O5 รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์และอาหารปลอดภัย

O6 รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนสูงขึ้น

O7 การเปิด AEC เป็นการสร้างโอกาส ด้านการบริการ การค้าและการลงทุน

O8 งานวิจัยและนวัตกรรมใหม่ เป็นโอกาสในการนำไปใช้ประโยชน์การพัฒนาอุตสาหกรรมและพัฒนาเศรษฐกิจ

อุปสรรค (Threats)

T1 ผลกระทบทางการเกษตรมีราคาไม่แน่นอน ส่งผลต่อต้นทุนการผลิตอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร

T2 ปัญหาร้ายธรรมชาติส่งผลต่อผลิตผลทางการเกษตร ซึ่งเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร

T3 นโยบายการบริหารประเทศมีการปรับเปลี่ยนและขาดความต่อเนื่อง

T4 ค่าแรงงานของประเทศเพื่อนบ้านต่ำกว่าในประเทศ ส่งผลกระทบให้อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานย้ายฐานการผลิตไปยังต่างประเทศในปัจจุบันและอนาคต

T5 การวางผังเมืองของจังหวัดสุรินทร์ ยังไม่สอดคล้องต่อการขยายตัวด้านอุตสาหกรรมบางประเภท

T6 การเปิด AEC ส่งผลต่อการเปลี่ยนฐานการผลิต คู่แข่งการตลาดเพิ่มขึ้น

T7 ผลิตผลทางการเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้าน มีผลต่อราคาผลิตผลทางการเกษตรของประเทศ

T8 มีการต่อต้าน คัดค้าน โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ส่งผลต่อภาพลักษณ์การพัฒนาอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจจังหวัด

T9 ระบบและโครงสร้างการบริการ ณ จุดผ่านแดน ยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม

T10 ระบบโลจิสติกส์ยังมีทางเลือกน้อย ส่งผลให้ต้นทุนเพิ่มขึ้น

T11 การบูรณาการแผนงานและโครงการระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้านอุตสาหกรรมยังไม่ชัดเจน

T12 การขยายตัวด้านการลงทุนอยู่ในระดับต่ำ

T13 ขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ ความสามารถตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ

T14 พื้นที่จังหวัดประสบปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำ ซึ่งมีพื้นที่ชลประทานยังไม่ครอบคลุมทั่วทั้งจังหวัด มีเพียงประมาณร้อยละ 6.97 ของพื้นที่จังหวัดสุรินทร์

การนำผลการวิเคราะห์ SWOT มาจัดทำมาตรการเชิงกลยุทธ์

มาตรการเชิงรุก (SO)

จุดแข็ง (S)	โอกาส (O) □
<p>S1 เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นเลิศที่มีชื่อเสียงของประเทศและได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications หรือ GI)</p> <p>S2 ผลิตภัณฑ์ใหม่ และเครื่องเงิน ซึ่งเป็นวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของชาวสุรินทร์ สามารถสร้างรายได้เสริมเป็นอย่างดี</p> <p>S3 มีเขตผ่านแดนถาวรช่องจอม ที่ท่า การค้าระหว่างประเทศไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา</p> <p>S4 ช้าง เป็นสัญลักษณ์ และอารยธรรมประเพณีของจังหวัดสุรินทร์ มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว</p> <p>S5 มีอุตสาหกรรมโรงสีข้าวจำนวนมาก และมีกำลังการผลิตรองรับวัตถุดิบได้อย่างเพียงพอ □</p>	<p>O1 รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรม การแปรรูปทางการเกษตร เป็นโอกาสให้ได้รับงบประมาณในการดำเนินงานและขยายการดำเนินงานในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปได้มากขึ้น</p> <p>O2 รัฐบาล กลุ่มจังหวัดและจังหวัดให้ความสำคัญ และส่งเสริมเกษตรอินทรีย์</p> <p>O3 รัฐบาลมีนโยบายสำคัญด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การเพิ่มผลผลิต SMEs และระบบโลจิสติกส์</p> <p>O4 รัฐบาลมีนโยบายด้านการต่างประเทศ และเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ด้วยการส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศอาเซียน</p> <p>O5 รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์และอาหารปลอดภัย</p> <p>O6 รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนสูงขึ้น</p> <p>O7 การเปิด AEC เป็นการสร้างโอกาส ด้านการบริการการค้าและการลงทุน</p> <p>O8 งานวิจัยและนวัตกรรมใหม่ เป็นโอกาสในการนำไปใช้ประโยชน์การพัฒนาอุตสาหกรรม</p>
S - O	

จุดแข็ง (S)	โอกาส (O) ☐
<p>1. ส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และวิสาหกิจชุมชนให้ได้รับการพัฒนา เพิ่มศักยภาพให้มีความสามารถในการแข่งขัน และมีรูปแบบที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ทั้งในและต่างประเทศ</p> <p>2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปจากสินค้าเกษตรอินทรีย์</p> <p>3. การกำกับและส่งเสริมกระบวนการผลิต และผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานสากล รองรับเศรษฐกิจสีเขียวและเป็นมิตรต่อสังคมชุมชนและสิ่งแวดล้อม</p> <p>4. ส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่เป็น SMEs วิสาหกิจชุมชน OTOP ภายในจังหวัด เพื่อกระจายรายได้และสร้างความเป็นธรรมให้สังคมมากขึ้น</p> <p>5. สนับสนุนให้มีการปรับปรุงจัดพื้นที่อุตสาหกรรมที่เหมาะสม (Industrial Zoning) โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่รองรับผลผลิตวัตถุดิบจากพืชเศรษฐกิจที่สำคัญภายในจังหวัด</p> <p>6. ส่งเสริมและสนับสนุน การพัฒนาสาธารณูปโภค จุดผ่านแดนถาวร ที่ทำการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเพิ่มช่องทางการขยายห่วงโซ่อุปทานของสินค้า</p> <p>7. สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาการก าหนดมาตรฐานให้สามารถตอบสนองความต้องการของทุกภาคส่วน และได้รับการยอมรับ</p> <p>8. กำกับดูแลและพัฒนาผู้ประกอบการให้สามารถผลิตสินค้าได้ตามมาตรฐานและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>9. ส่งเสริมการผลิตและการพัฒนาวัตถุดิบต้นน้ำให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอต่อความต้องการ และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของภาคอุตสาหกรรม</p>	

มาตรการเชิงปรับปรุงและพัฒนา (WO)

จุดอ่อน (W)	โอกาส (O) ☐
-------------	------------------------------------

จุดอ่อน (W)	โอกาส (O) ☐
<p>W1 การสร้างมูลค่าเพิ่มหรือนวัตกรรมให้กับผลิตภัณฑ์ยังมีน้อย</p> <p>W2 การรวมกลุ่ม (Cluster) ของอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ยังไม่เข้มแข็งพอ</p> <p>W3 ขาดวัตถุดิบป้อนการผลิตในอุตสาหกรรม เช่น เส้นไหม หัวผักกาด อ้อย ต้องจัดหาจากต่างพื้นที่</p> ☐	<p>O1 รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปทางการเกษตร เป็นโอกาสให้ได้รับงบประมาณในการดำเนินงานและขยายการดำเนินงานในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปได้มากขึ้น</p> <p>O2 รัฐบาล กลุ่มจังหวัดและจังหวัดให้ความสำคัญและส่งเสริมเกษตรอินทรีย์</p> <p>O3 รัฐบาลมีนโยบายสำคัญด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การเพิ่มผลผลิต SMEs และระบบโลจิสติกส์</p> <p>O4 รัฐบาลมีนโยบายด้านการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ด้วยการส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศอาเซียน</p> <p>O5 รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์และอาหารปลอดภัย</p> <p>O6 รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนสูงขึ้น</p> <p>O7 การเปิด AEC เป็นการสร้างโอกาส ด้านการบริการการค้าและการลงทุน</p> <p>O8 งานวิจัยและนวัตกรรมใหม่ เป็นโอกาสในการนำไปใช้ประโยชน์การพัฒนาอุตสาหกรรม</p>
W - O	
<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีอุตสาหกรรมแปรรูปจากสินค้าข้าวหอมมะลิอินทรีย์ 2. นำเสนอข้อมูลปัญหา ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อหน่วยงานต้นสังกัดและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนและการดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรม 3. พัฒนาการให้บริการของกระทรวงผ่านศูนย์บริการร่วมที่สามารถตอบสนองได้อย่างเป็นเอกภาพ รวมถึงการพัฒนาระบบการให้บริการผ่านระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่ 4. ร่วมกับสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการในการวางแผนการพัฒนาบุคลากรภาคอุตสาหกรรม 	

มาตรการเชิงป้องกัน (ST)

จุดแข็ง (S)	อุปสรรค (T) ☐
-------------	--------------------------------------

จุดแข็ง (S)	อุปสรรค (T) ☐
<p>S1 เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นเลิศที่มีชื่อเสียงของประเทศ และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications หรือ GI)</p> <p>S2 ผลิตภัณฑ์ใหม่ และเครื่องเงิน ซึ่งเป็นวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของชาวสุรินทร์ สามารถสร้างรายได้เสริมเป็นอย่างดี</p> <p>S3 มีเขตผ่านแดนถาวรช่องจอม ที่ทำการค้าระหว่างประเทศไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา</p> <p>S4 ช้าง เป็นสัญลักษณ์ และอารยธรรมประเพณีของจังหวัดสุรินทร์ มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนา อุตสาหกรรมท่องเที่ยว</p> <p>S5 มีอุตสาหกรรมโรงสีข้าว จำนวนมาก และมีกำลังการผลิตรองรับวัตถุดิบได้อย่างเพียงพอ ☐</p>	<p>T1 ผลกระทบทางการเกษตรมีราคาไม่แน่นอนส่งผลต่อต้นทุนการผลิตอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร</p> <p>T2 ปัญหาภัยธรรมชาติส่งผลต่อผลิตผลทางการเกษตร ซึ่งเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร</p> <p>T3 นโยบายการบริหารประเทศมีการปรับเปลี่ยนและขาดความต่อเนื่อง</p> <p>T4 ค่าแรงงานของประเทศเพื่อนบ้านต่ำกว่าในประเทศ ส่งผลกระทบให้อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน ย้ายฐานการผลิตไปยังต่างประเทศในปัจจุบันและอนาคต</p> <p>T5 การวางผังเมืองของจังหวัดสุรินทร์ ยังไม่สอดคล้องต่อการขยายตัวด้านอุตสาหกรรมบางประเภท</p> <p>T6 การเปิด AEC ส่งผลต่อการเปลี่ยนฐานการผลิต คู่แข่งการตลาดเพิ่มขึ้น</p> <p>T7 ผลิตผลทางการเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้าน มีผลต่อราคาผลผลิตทางการเกษตรของประเทศ</p> <p>T8 มีการต่อต้าน คัดค้าน โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ส่งผลต่อภาพลักษณ์การพัฒนาอุตสาหกรรม</p> <p>T9 ระบบและโครงสร้างการบริการ ณ จุดผ่านแดน ยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม</p> <p>T10 ระบบโลจิสติกส์ยังมีทางเลือกน้อย ส่งผลให้ต้นทุนเพิ่มขึ้น</p> <p>T11 การบูรณาการแผนงานและโครงการระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้านอุตสาหกรรมยังไม่ชัดเจน</p> <p>T12 การขยายตัวด้านการลงทุนอยู่ในระดับต่ำ</p> <p>T13 ขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะความสามารถตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ</p>

จุดแข็ง (S)	อุปสรรค (T) ☐
	T14 พื้นที่จังหวัดประสบปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำ ซึ่งมีพื้นที่ชลประทานยังไม่ครอบคลุมทั่วทั้งจังหวัด มีเพียงประมาณร้อยละ 6.97 ของพื้นที่จังหวัดสุรินทร์
S - T	
<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นการลดต้นทุนการผลิตเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรม 2. ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมให้ตระหนักในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 3. ส่งเสริมความร่วมมือและสร้างความเข้าใจของชุมชนกับภาคอุตสาหกรรม 4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และสร้างกลไกการรับรู้และเสนอปัญหา อุปสรรค เพื่อการแก้ไขกฎหมายและประเด็นที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรม 5. สร้างความเข้าใจให้ผู้ประกอบการตระหนักถึงการปรับตัว รวมทั้งการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน รองรับการแข่งขันแบบพลวัต อาทิ กระแสสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 6. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี(ในสถานประกอบการ)ที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และอุตสาหกรรม 	

มาตรการเชิงหลีกเลี่ยง (WT)

จุดอ่อน (W)	อุปสรรค (T) ☐

จุดอ่อน (W)	อุปสรรค (T) ☐
<p>W1 การสร้างมูลค่าเพิ่มหรือนวัตกรรมให้กับผลิตภัณฑ์ยังมีน้อย</p> <p>W2 การรวมกลุ่ม (Cluster) ของอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ยังไม่เข้มแข็งพอ</p> <p>W3 ขาดวัตถุดิบป้อนการผลิตในอุตสาหกรรม เช่นเส้นไหม หัวผักกาด อ้อย ต้องจัดหาจากต่างประเทศ</p>	<p>T1 ผลิตรภัณฑ์ทางการเกษตรมีราคาไม่แน่นอนส่งผลต่อต้นทุนการผลิตอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร</p> <p>T2 ปัญหาร้ายธรรมชาติส่งผลต่อผลิตผลทางการเกษตร ซึ่งเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร</p> <p>T3 นโยบายการบริหารประเทศมีการปรับเปลี่ยนและขาดความต่อเนื่อง</p> <p>T4 ค่าแรงงานของประเทศเพื่อนบ้านต่ำกว่าในประเทศ ส่งผลกระทบให้อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานย้ายฐานการผลิตไปยังต่างประเทศในปัจจุบันและอนาคต</p> <p>T5 การวางผังเมืองของจังหวัดสุรินทร์ ยังไม่สอดคล้องต่อการขยายตัวด้านอุตสาหกรรมบางประเภท</p> <p>T6 การเปิด AEC ส่งผลต่อการเปลี่ยนฐานการผลิต คู่แข่งการตลาดเพิ่มขึ้น</p> <p>T7 ผลิตผลทางการเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้าน มีผลต่อราคาผลผลิตทางการเกษตรของประเทศ</p> <p>T8 มีการต่อต้าน คัดค้าน โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ส่งผลต่อภาพลักษณ์การพัฒนาอุตสาหกรรม</p> <p>T9 ระบบและโครงสร้างการบริการ ณ จุดผ่านแดน ยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม</p> <p>T10 ระบบโลจิสติกส์ยังมีทางเลือกน้อย ส่งผลให้ต้นทุนเพิ่มขึ้น</p> <p>T11 การบูรณาการแผนงานและโครงการระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้านอุตสาหกรรมยังไม่ชัดเจน</p> <p>T12 การขยายตัวด้านการลงทุนอยู่ในระดับต่ำ</p> <p>T13 ขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะความสามารถตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ</p>

จุดอ่อน (W)	อุปสรรค (T) ☐
	T14 พื้นที่จังหวัดประสบปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำ ซึ่งมีพื้นที่ชลประทานยังไม่ครอบคลุมทั่วทั้งจังหวัด มีเพียงประมาณร้อยละ 6.97 ของพื้นที่จังหวัดสุรินทร์
W - T	
<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมให้ตระหนักในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยภาครัฐส่งเสริม 2. พัฒนาอุตสาหกรรมด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น 3. ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตเพื่อรองรับการขยายตัวทางอุตสาหกรรม และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 4. ส่งเสริมให้มีการคิดค้นนวัตกรรม หรือเทคโนโลยี เพื่ออุตสาหกรรม โดยร่วมกับสถาบันทางการศึกษา เพื่อเพิ่มมูลค่าลดต้นทุนและลดมลภาวะ 5. ส่งเสริมความร่วมมือและสร้างความเข้าใจของชุมชนกับภาคอุตสาหกรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน 6. ส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รวมทั้งการเรียนรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมประเทศในประชาคมอาเซียน 7. การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสำนักงานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและสร้างภาพลักษณ์ที่ดี 8. บูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่างๆเช่น แรงงาน พลังงาน น้ำ วัสดุดิบทางการเกษตร โลจิสติกส์ ฯลฯ เพื่อลดผลกระทบจากต้นทุนที่จะเพิ่มสูงขึ้น 9. เสริมสร้างความรู้/เข้าใจเรื่องความสำคัญของมาตรฐานและความเชื่อมั่นเครื่องหมายมาตรฐาน ให้กับผู้ประกอบการและผู้บริโภค ☐ 	

รูปแบบและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์จึงได้ข้อสรุปเป็นแนวทางในการปฏิบัติพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นจังหวัด สุรินทร์ ซึ่งได้มีแนวทางในพัฒนาตามยุทธศาสตร์ 5 ประการด้วยกันได้แก่

1. ยุทธศาสตร์เพิ่มศักยภาพภาคการเกษตร
2. ยุทธศาสตร์ยกระดับความสามารถในการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจและบริการ
3. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
4. ยุทธศาสตร์ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน
5. ยุทธศาสตร์เสริมสร้างความมั่นคง

เกษตร

1.1 กลยุทธ์ : ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนและขับเคลื่อนการผลิตเกษตรอินทรีย์

- 1.1.1 แผนงานเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร
- 1.1.2 แผนงานส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสม
- 1.1.3 แผนงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพภาคการเกษตรในพื้นที่ที่เหมาะสม (Zoning)
- 1.1.4 แผนงานการส่งเสริมการผลิตเกษตรอินทรีย์

1.2 กลยุทธ์ : การส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด

1.2.1 แผนงานเพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

- 1.2.2 แผนงานเพิ่มช่องทางการตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ

1.3 กลยุทธ์ : สร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

- 1.3.1 แผนงานขยายผลการดำเนินงานตามแนวพระราชดำริ
- 1.3.2 แผนงานส่งเสริมและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
- 1.3.3 แผนงานเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรสู่

การแข่งขัน

1.4 กลยุทธ์ : พัฒนาและบริหารจัดการระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร

- 1.4.1 แผนงานก่อสร้างและพัฒนาแหล่งน้ำ
- 1.4.2 แผนงานก่อสร้างและพัฒนาระบบกระจายน้ำสู่พื้นที่การเกษตร

2. ยุทธศาสตร์ยกระดับความสามารถในการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจและบริการ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน

2.1 กลยุทธ์ : ยกระดับขีดความสามารถการแข่งขัน การลงทุนสินค้าและบริการทั้งในและต่างประเทศ

2.1.1 แผนงานพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวด้านการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยว

2.1.2 แผนงานพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเทคโนโลยีนวัตกรรมใหม่ การค้าการลงทุนและการท่องเที่ยว

- 2.1.3 แผนงานพัฒนาสินค้าและบริการ
- 2.1.4 แผนงานพัฒนาด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- 2.2 กลยุทธ์ : เพิ่มศักยภาพและมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น**
- 2.2.1 แผนงานเพิ่มประสิทธิภาพภาคการผลิต
- 2.2.2 แผนงานพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานเพื่อเพิ่มมูลค่า
- 2.2.3 แผนงานวิจัยและพัฒนา
- 2.2.4 แผนงานเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ชุมชน
- 2.2.5 แผนงานเพิ่มช่องทางการตลาดภายในและภายนอกประเทศ
- 2.3 กลยุทธ์ : พัฒนากาลังคนเพื่อรองรับการแข่งขันทางการค้า การลงทุน การบริการ และการท่องเที่ยว**
- 2.3.1 แผนงานส่งเสริมมาตรฐานฝีมือ/มาตรฐานวิชาชีพ และการสร้างเครือข่าย
- 2.3.2 แผนงานพัฒนาบุคลากรและผู้ประกอบการ
- 3. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพื่อเพิ่มพื้นที่ สีเขียวและรักษาสิ่งแวดล้อมให้สมดุล**
- 3.1 กลยุทธ์ : ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน**
- 3.1.1 แผนงานอนุรักษ์ ป่าไม้ ป่าชุมชน และการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ
- 3.1.2 แผนงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
- 3.2 กลยุทธ์ : ส่งเสริมการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาพลังงานทางเลือก**
- 3.2.1 แผนงานส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- 3.2.2 แผนงานส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและพัฒนาการใช้พลังงานทางเลือก
- 4. ยุทธศาสตร์ด้านการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน - เพื่อให้ประชาชนมีความสุขและสังคมร่มเย็น**
- 4.1 กลยุทธ์ : เสริมสร้างศักยภาพการพึ่งพาตนเองของประชาชน**
- 4.1.1 แผนงานพัฒนาหมู่บ้านตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 4.1.2 แผนงานการบริหารจัดการครัวเรือนยากจนแบบบูรณาการ
- 4.1.3 แผนงานส่งเสริมและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 4.2 กลยุทธ์ : ส่งเสริมให้ภาคประชาชนและกลุ่มองค์กรมีความเข้มแข็ง**
- 4.2.1 แผนงานการขับเคลื่อนและบูรณาการเชื่อมโยงแผนชุมชนทุกระดับ
- 4.2.2 แผนงานส่งเสริมการป้องกัน แก้ไข และเฝ้าระวังปัญหาสังคม
- 4.2.3 แผนงานส่งเสริมและพัฒนาการจัดสวัสดิการชุมชนสู่ชุมชนสวัสดิการ
- 4.2.4 แผนงานการสร้างความปลอดภัยของสมานฉันท์และการมีส่วนร่วมในการปกครองในระบบประชาธิปไตย
- 4.3 กลยุทธ์ : ส่งเสริมอาชีพ ทักษะชีวิต และสุขภาวะแก่ประชาชน**

- 4.3.1 แผนงานส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมหลักคนไทย
- 4.3.2 แผนงานส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิตให้แก่เด็กและเยาวชน และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน
- 4.3.3 แผนงานเสริมสร้างโอกาสให้ประชาชนมีงานทำ มีรายได้ และได้รับการพิทักษ์คุ้มครองสิทธิ
- 4.3.4 แผนงานการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่
- 4.3.5 แผนงานส่งเสริมสุขภาพประชาชน

5. ยุทธศาสตร์เสริมสร้างความมั่นคง ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัยและเกิดความสงบเรียบร้อย

5.1 กลยุทธ์ : พัฒนาคน องค์กร หมู่บ้าน เพื่อความมั่นคง และความสงบเรียบร้อย

- 5.1.1 แผนงานส่งเสริมและพัฒนาคน องค์กรมวลชน หมู่บ้าน เพื่อความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย
- 5.1.2 แผนงานพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของบุคลากรและมวลชนพื้นที่ชายแดนและพื้นที่ตอนใน

5.2 กลยุทธ์ : ส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- 5.2.1 แผนงานเสริมสร้างความสงบเรียบร้อย
- 5.2.2 แผนงานปรับปรุงและพัฒนาระบบการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

5.3 กลยุทธ์ : ส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

- 5.3.1 แผนงานเสริมสร้างพัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

สรุป

ในบทการวิเคราะห์ผลกระทบในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแรงและยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ ในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งจากวิเคราะห์ได้สรุปว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาพื้นฐานปัจจัยหลักๆ ซึ่งประกอบด้วย ประชากรในจังหวัด ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ผู้ให้บริการในระดับปฏิบัติงานหรือเจ้าหน้าที่ รัฐบาลซึ่งเป็นผู้ที่ให้นโยบายมาปฏิบัติ และภาคเอกชน รวมไปถึงกระบวนการขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินตามแผนงานนั้นๆ ซึ่งมีความสลับซับซ้อนเกินไปจึงทำให้ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นในระดับจังหวัด และนอกจากนี้ปัจจัยภายนอกก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดอุปสรรคในการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ถ้าหากทางภาครัฐต้องมึนโยบายที่แน่ชัดและปฏิบัติได้จริงตรงตามสภาพพื้นที่ของในแต่ละพื้นที่นั้นๆ เพื่อให้เชื่อมโยงกับแผนการวาง

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยการพัฒนาเศรษฐกิจดังกล่าวส่งผลให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพิ่มมากขึ้นและส่งผลต่อในระดับประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยก้าวข้ามผ่าน “ประเทศกำลังพัฒนา” ไปสู่ “ประเทศที่พัฒนาแล้ว” โดยให้ประเทศไทยพ้นจากการติดกับดัก 3 ประการได้แก่

1. กับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) หมายถึง ฐานะทางเศรษฐกิจที่อยู่ระหว่างประเทศรายได้ต่ำกับประเทศรายได้ปานกลางและไม่สามารถรักษาการเติบโตทางเศรษฐกิจที่เคยมีอัตราสูงในอดีตให้สามารถคงอยู่ต่อไปในอนาคต
2. กับดักความเหลื่อมล้ำ (Inequality Trap) ที่แสดงออกมาในรูปความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ระหว่างภาคการเกษตรกับภาคอุตสาหกรรม และความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงบริการของรัฐบาลการศึกษา ในการยกระดับคุณภาพชีวิต
3. กับดักความไม่สมดุล (Imbalance Trap) สะท้อนจากความไม่สมดุลระหว่างการเติบโตของประเทศกับการเสื่อมถอยของสังคมและสิ่งแวดล้อม

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแรงเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ โดยปัญหาและอุปสรรคที่มีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์ รวมถึงแนวทางในการพัฒนาเพิ่มศักยภาพให้กับเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเมื่อดำเนินการวิจัยตามลำดับแล้วจะทำได้แนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์ เพื่อนำใช้ในการพัฒนาต่อยอดในการเพิ่มศักยภาพและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นให้แข็งแรงเข้มแข็งมั่นคงยั่งยืนต่อไป

สรุป

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยในขั้นต้น นำไปสู่การทบทวนกระบวนการซึ่งทำให้พบความสัมพันธ์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเกิดจากการรวมตัวของผู้คนทั้งในชนบทและในเมือง ในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด ในอาชีพหนึ่งหรือในความสนใจร่วมกันของคนหลายอาชีพจากหลายแห่งหลายพื้นที่การรวมตัวกัน ดังกล่าวมีทั้งที่เป็นมูลนิธิเป็นสหกรณ์ สมาคม หรือรูปแบบอื่นๆ ที่ไม่ได้จดทะเบียน รวมกันเป็นกลุ่มอาชีพ เป็นชมรม มีกติกากลางการและกฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกัน การเสริมสร้างให้ชุมชนมีการรวมตัวอย่างเข้มแข็ง มาร่วมคิดร่วมเรียนรู้สู่การปฏิบัติ มีกระบวนการเรียนรู้และการจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบที่หลากหลายตาม ภูมิสังคม ที่เหมาะสมสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตบนฐานทรัพยากร ภูมิปัญญา และวิถีวัฒนธรรมชุมชน ด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรักความเอื้ออาทร มีความสามัคคีเสียสละ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองและผู้อื่น จึงเป็นการอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชน เพื่อมุ่งไปสู่ความสุขที่เกิดจากความสมดุล ความพอประมาณอย่างมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีสามารถพึ่งตนเองได้ ชุมชนสามารถบริหารจัดการใช้ประโยชน์จากทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่างมีคุณภาพสอดคล้องเชื่อมโยง กับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมชุมชน เพิ่มพูนความสัมพันธ์อันใกล้ชิดทางสังคมระหว่างผู้คนทั้ง ภายในและภายนอกชุมชน ทั้งนี้การรวมตัวอย่างเข้มแข็งของคนในชุมชนนอกจากจะสามารถป้องกันและ แก้ไขปัญหาที่ยากและสลับซับซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความยากจนที่มีความเป็นองค์รวมเกี่ยวพันทั้งใน ด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองการปกครอง ซึ่งต้องอาศัยชุมชนที่เข้มแข็งเป็นเสาหลักในการร่วมมือร่วมใจ ดำเนินการให้หลุดพ้นจากความยากจนตลอดไปแล้ว ยังช่วยให้ชุมชนสามารถพัฒนาอนาคตของชุมชนได้อีกด้วย วิฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นสะท้อนถึงความไม่สมดุลของกระบวนการพัฒนาประเทศ ประกอบกับการที่ ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว ขณะที่กระแสโลกาภิวัตน์ได้นำพาระบบเศรษฐกิจยุคใหม่และ การสื่อสารไร้พรมแดนเข้ามา ความรวดเร็วของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีภาวะความเป็นเมืองมากขึ้น และพฤติกรรมกรบริโภคเลียนแบบโลกตะวันตก

ล้วนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนทั้งสิ้น ปัจจัยดังกล่าวจะเป็นภัยคุกคามหากชุมชนขาดความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกันอาจเป็น โอกาสในการพัฒนาของชุมชนได้เช่นกัน หากชุมชนสามารถปรับตัวและใช้ประโยชน์จากบริบทการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม เพื่อเสริมสร้างให้สังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุข ด้วยวิถีปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนที่ เข้มแข็ง จึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน โดยที่ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาจะช่วย สนับสนุน ส่งเสริมให้ชุมชนสามารถจัดกิจกรรมที่เป็นองค์รวม มีกระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้ ร่วมกันของคนในชุมชนด้วยทุนทางทรัพยากรและศักยภาพของชุมชน มีการผลิตเพื่อเลี้ยงตัวเองอย่าง พอเพียงพึ่งพาตนเองได้มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอกชุมชนบนพื้นฐานการเคารพ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม นำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เกิดความสมานฉันท์มีการอนุรักษ์ พัฒนา และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสมยั่งยืนนำไปสู่สภาวะดินดำ น้ำชุ่ม ป่าไม้พืชพรรณ สัตว์ป่าอุดมสมบูรณ์และสิ่งแวดล้อมน่าอยู่ปลอดภัยอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสันติและเกื้อกูลเกิดความสงบสุขร่มเย็น สามารถแก้ปัญหา ความยากจนอย่างมีบูรณาการ มีภูมิคุ้มกันสามารถต้านรับและใช้ประโยชน์จากกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างรู้เท่าทัน และมีบทบาทที่เข้มแข็งในการพัฒนาประเทศ

ข้อเสนอแนะ

โดยจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ตามที่นโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือการใช้หลักคุณธรรมกำกับการพัฒนาเศรษฐกิจในระบบตลาดเสรี เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากซึ่งเปรียบเสมือนรากแก้วของประเทศ เศรษฐกิจระบบตลาด และเศรษฐกิจส่วนร่วม ให้มีส่วนร่วมในการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ภายใต้กรอบความยั่งยืนและความพอดี โดยเน้นให้ภาคเอกชนมีบทบาทนำและผนึกกำลังร่วมกับภาครัฐ และภาคประชาสังคม เพิ่มความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจทั้งสามภาคดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะโดยแบ่งลักษณะของเศรษฐกิจจังหวัดสุรินทร์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจในเข้มแข็งและยั่งยืน ดังนี้

1. ด้านภาคเศรษฐกิจฐานราก เป็นพื้นฐานที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจไทย ซึ่งจะต้องเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็งตามแนวทางดังนี้

1.1 การเกษตรกรรม สนับสนุนให้การพัฒนาการเกษตรตามแนวทางทฤษฎีใหม่เป็นทางเลือกสำคัญสำหรับเกษตรกรรายย่อย ในขณะที่ขยายโอกาสในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และยกระดับคุณภาพของผลผลิตโดยอาศัยเทคโนโลยี การจัดการ และการเชื่อมโยงกับระบบตลาด

1.2 ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น จะได้รับการสนับสนุนให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค ตามศักยภาพทางการตลาดในระดับต่างๆ คือ ระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับการส่งออก โดยจัดระบบการบริหารจัดการโครงการแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างเทคโนโลยีและการจัดการควบคู่ไปกับการสนับสนุนด้านการตลาด

1.3 แรงงาน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญอีกส่วนหนึ่งของภาคเศรษฐกิจฐานราก จะเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาคแรงงาน ภาคเอกชน และภาครัฐให้ครอบคลุมถึงการพัฒนา

คุณภาพและมีมือของแรงงานในระดับต่างๆ เพื่อให้สามารถมีผลผลิตและรายได้สูงขึ้นตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน ตลอดจนส่งเสริมให้แรงงานทุกกลุ่มมีงานทำ มีอาชีพเสริม ได้รับการคุ้มครองและดูแลด้านสุขอนามัย ความปลอดภัยในการทำงาน ตลอดจนมีหลักประกันความมั่นคง รวมทั้งสวัสดิการแรงงานอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

1.4 การขยายตัวทางเศรษฐกิจของภาคเศรษฐกิจฐานราก ตามแนวทางข้างต้น จะดำเนินการควบคู่ไปกับการดูแลผู้ที่ไม่พร้อมหรือยังไม่สามารถจะปรับตัวได้ โดยการจัดสวัสดิการสงเคราะห์และบริการทางสังคมที่จำเป็นอย่างทั่วถึง และโดยการดูแลโอกาสในการเรียนรู้ การศึกษา ตลอดจนการฝึกอาชีพสำหรับคนเหล่านี้และลูกหลาน นอกจากนี้การเติบโตทางเศรษฐกิจจะต้องได้รับการดูแลมิให้เกิดผลกระทบทางลบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกด้วยเพื่อการนี้ จะปรับปรุงบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดและหน่วยงานภูมิภาค โดยปรับปรุงระบบความสัมพันธ์ระหว่างภูมิภาค ท้องถิ่นชุมชนและภาคประชาสังคมอย่างเหมาะสม เพื่อร่วมกันรับผิดชอบดูแลผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนรักษาและดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึงเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ

2. ด้านภาคเศรษฐกิจระบบตลาด รัฐบาลถือเป็นนโยบายที่จะให้กลไกการตลาดสามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ ภาคใต้หลักคุณธรรมและการสร้างความเป็นธรรมในภาคเศรษฐกิจ การจัดการดำเนินการที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน และการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคล และจะอาศัยกลไกการตลาดเสรีเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันด้วยความเป็นธรรม ดังนี้

2.1 การพัฒนาอุตสาหกรรม ส่งเสริมให้มีการลงทุนทั้งจากในและนอกประเทศในอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการแข่งขันสูงตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านเทคโนโลยีและการสร้างทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศเป็นส่วนร่วม

2.2 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จะอาศัยความเป็นพันธมิตรระหว่างเอกชนและรัฐผนึกกำลังเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องโดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนการบริหารจัดการในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทุกประเภท นอกจากนี้ จะให้ความสำคัญเป็นพิเศษแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ใช้ทรัพย์สินทางปัญญา

2.3 การส่งออก ส่งเสริมและผลักดันการส่งออกสินค้าและบริการ โดยมีภาคเอกชนเป็นกลไกขับเคลื่อน ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจการค้าภายในประเทศ รวมทั้งสร้างเสถียรภาพของราคาสินค้าที่มีความเป็นธรรมทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

2.4 การท่องเที่ยว พัฒนาประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ มีมาตรฐานความปลอดภัยและบริการระดับสากล เน้นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทยควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเชิงรุกทั้งในและต่างประเทศเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพ

2.5 พลังงาน ส่งเสริมประสิทธิภาพและประหยัดการใช้พลังงาน การพัฒนาและใช้ประโยชน์พลังงานทดแทน การสำรวจและพัฒนาแหล่งพลังงานทั้งภายในประเทศและนอกประเทศ รวมถึงเขตพัฒนาร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้าน การส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาด การกำหนดโครงสร้างราคาพลังงานที่เหมาะสม และการปรับโครงสร้างการบริหารกิจการพลังงานให้เหมาะสมโดยแยกงานนโยบายและการกำกับดูแลให้มีความชัดเจนรวมทั้งส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจพลังงานในระยะยาว และการศึกษาวิจัยพลังงานทางเลือก

2.6 โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ความโปร่งใส และวางรากฐานการทำงานอย่างเป็นระบบที่ดี สร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ ยึดมั่นความซื่อสัตย์ สุจริต คุณธรรม จริยธรรม เพื่อสร้างมาตรฐานการบริหารจัดการโครงการที่ดี และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่การวางแผนจนถึงการดำเนินโครงการโดยขับเคลื่อนโครงการลงทุนขนาดใหญ่ที่อยู่ในแผนแม่บทและมีความพร้อมทุกด้าน เน้นการลงทุนประเภทที่จะเพิ่มประสิทธิภาพระบบเครือข่ายการจัดส่งสินค้าและพัสดุ การประหยัดพลังงาน และลดต้นทุนการขนส่งและปัญหาลพิษรวมทั้งโครงการลงทุนตลอดจนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อลดความสูญเสียที่จะเกิดจากอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ ทั้งนี้ จะจัดให้มีการจัดลำดับความสำคัญของการลงทุนโครงการขนาดใหญ่ที่ชัดเจนขึ้นโดยเร็ว

2.7 โครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา โดยที่ประเทศไทยได้มีการลงทุนจำนวนมากพอสมควรในด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ แต่โครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาอยู่ในฐานะด้อยกว่าประเทศคู่แข่งหลายประเทศดังนั้น รัฐบาลจะจัดทำแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาขึ้น เพื่อเร่งรัดให้มีการสร้างปัญญาในสังคม เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจพอเพียงและเพื่อสร้างความสามารถของประเทศอย่างยั่งยืน ตลอดจนสนับสนุนให้ภาครัฐและภาคเอกชนร่วมกันสร้างนวัตกรรม

2.8 การจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรชีวภาพ เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศ โดยใช้มาตรการทางเศรษฐกิจที่ผสมผสานกับหลักการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและเกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

2.9 เศรษฐกิจระหว่างประเทศ จะดำเนินนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศและการเจรจาการค้าระหว่างประเทศทั้งกรอบทวิภาคีและพหุภาคีที่เป็นประโยชน์กับประเทศชาติและประชาชน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมของภาคประชาสังคมและให้เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการที่ถูกต้อง

2.10 การปรับปรุงกฎระเบียบด้านธุรกิจการค้า ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ข้อบังคับ และกฎระเบียบการค้าให้มีความทันสมัย เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า สร้างความเป็นธรรมและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน

3 ด้านภาคเศรษฐกิจส่วนรวม

3.1 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพเป็นรากฐานการเติบโตของผลิตภัณฑ์ประชาชาติที่ยั่งยืน ดังนั้น รัฐบาลจึงให้ความสำคัญแก่เป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพควบคู่ไปกับการวัดความเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ เพื่อการนี้จะจัดทำแผนแม่บทการสร้างเสริมประสิทธิภาพแห่งชาติโดยเป็นแผนร่วมกับเอกชนสำหรับภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ ให้เสร็จสิ้นภายใน 6 เดือน

3.2 การออม มุ่งสนับสนุนการออมในทุกระดับโดยใช้นโยบายการออมที่เหมาะสมและส่งเสริมจิตสำนึกในการประหยัดเพื่อลดหนี้สินในระดับครัวเรือนและเพื่อการดำรงชีพที่ดีในวัยสูงอายุ

3.3 การเงินและการคลัง ดำเนินนโยบายงบประมาณขาดดุลเพื่อให้สามารถรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างเพียงพอ และมีการลงทุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อเพิ่มขีด

ความสามารถในการแข่งขันของประเทศและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ ในขณะที่จะเสริมสร้างวินัยทางการเงินการคลังภาครัฐ โดยการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผลและประหยัด

4 ด้านอื่นๆ

4.1 การเพิ่มขีดความสามารถด้านศักยภาพของผลิตภัณฑ์ โดยนำผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดมาพัฒนาแปรรูปต่อยอดจากที่ได้อยู่แล้วให้ดีขึ้นไปอีก เพื่อเพิ่มช่องทางในการขยายเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์ อาทิผลิตภัณฑ์ของจังหวัดที่มีชื่อเสียงเช่น ข้าวหอมมะลิ, หัวผักกาดหวาน (หัวใช้โป้ว), ไก่พื้นเมือง เป็นต้น

4.2 การเพิ่มขีดความสามารถด้านพื้นที่ โดยจังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่ติดต่อกับชายแดนกัมพูชา มีจุดผ่านชายแดนที่ช่องจอมทำให้เป็นช่องทางด้านการขายที่สำคัญกับเพื่อนบ้านเป็นแหล่งขนถ่ายสินค้าของประเทศไทยไปสู่กัมพูชา ซึ่งจุดนี้ทำให้จังหวัดสุรินทร์เป็นเชื่อมต่อสินค้าทำให้เกิดรายได้เศรษฐกิจของจังหวัด ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาค้าขายตามแนวชายแดนที่ดีขึ้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาด้านการขนส่งและพื้นที่ตลาดตามแนวชายแดนให้เกิดศักยภาพในการค้าขาย เช่น การทำถนนสำหรับขนถ่ายสินค้าเข้าออกด่านชายแดน การทำโรงแรมหรือพัฒนาสาธารณูปโภคตามด่านชายแดน ฯลฯ

4.3 การเพิ่มขีดศักยภาพด้านการบริการ จังหวัดสุรินทร์มีงานแสดงช้างระดับโลก ผ้าไหมและเครื่องเงินโบราณซึ่งมีชื่อเสียงระดับโลก ดังนั้นทางจังหวัดจึงจำเป็นต้องพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ โดยทางจังหวัดร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนจัดทำแผนการท่องเที่ยวโดยการโปรโมทในสื่อต่างๆ ให้เป็นที่รู้จักแผ่หลายไปทั่วโลก และคิดจัดงานการท่องเที่ยวแบบสร้างสรรค์ให้ไม่ซ้ำกันทุกปี เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งจากภายในประเทศไทยและต่างประเทศให้เข้ามาเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ จะเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับจังหวัดอีกทางหนึ่งด้วย

4.4 การขีดความสามารถของบุคคลในพื้นที่ชุมชน ทางภาครัฐต้องทำการสนับสนุนโครงการหรือส่งเสริมอาชีพในหมู่บ้านชุมชนก่อให้เกิดรายได้ของชุมชนคนในพื้นที่เพื่อรากฐานเศรษฐกิจของจังหวัด โดยทางภาครัฐควรนำโครงการ 1 ไร่ 1 แสน ซึ่งหัวใจของการทำงาน 1 ไร่ ได้เงิน 1 แสน คือการใช้ประโยชน์พื้นที่ 1 ไร่ในการสร้างรายได้จากการทำกิจกรรม 3 ด้านด้วยกัน ได้แก่ 1. ด้านกิจกรรม โดยการทำนา การปลูกพืชผักสวนครัว การปลูกพืชไร่ 2. ด้านประมง ได้แก่การเลี้ยงปลาตก ปลาบิล กุ้งฝอย หอยขม และอื่นๆ 3. ด้านปศุสัตว์ ได้แก่การเลี้ยงเป็ดไข่ เลี้ยงไก่ เลี้ยงหมู ซึ่งทั้งสามด้านนี้จะต้องมีความผสมและเกี่ยวเนื่องกัน ทำให้เกิดการลดต้นทุนในกระบวนการผลิตโดยรวม เป็นต้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ธงชัย สันติวงษ์. “กลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ”. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2543.

วรเดช จันทรศร. “การจัดการภาครัฐตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา, 2554.

วันชัย วัฒนศัพท์. “คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน”. นนทบุรี : สถาบัน
พระปกเกล้า, 2544,

สมคิด บางโม. “องค์กรและการจัดการ”. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิทย์พัฒน์, 2542.

สมบัติ กุสุมาวดี. “การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรเพื่อความพอเพียงใน ปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงกับการบริหารการ”. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2553.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. “ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม”. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2543.

อภิชัย พันธเสน. “แนวคิดทฤษฎี และภาพรวมของการพัฒนา”. กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง
แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน). 2539.

วารสาร หนังสือพิมพ์

ดุจเดือน พันธุนาวิน. “หลักเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล : ทฤษฎี และผลการวิจัยเพื่อสร้างดัชนี
ในแนวจิตพฤติกรรมศาสตร์”, วารสารพัฒนบริหารศาสตร์. 2550 ฉบับที่ 1.

พิพัฒน์ ยอดพฤติการ. “การแก้ปัญหาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง”, วารสารเพื่อการพัฒนา
ชนบทปีที่ 7. 2550 ฉบับที่ 22 (มกราคม – มีนาคม). หน้า 83-91.

วารสารแก่นเกษตร. เล่ม 44. ฉบับพิเศษ 1. 2559.

วารสุขภาพคนไทย. “ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองสู่การปฏิรูปประเทศจากฐานราก”. 2557 . หน้า 92.

สมบัติ กุสุมาวดี. “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาองค์กร”, วารสารพัฒนบริหารศาสตร์.
2551 ฉบับที่ 48 (มกราคม-มีนาคม). หน้า 85-106.

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

ขวัญฤตา กาญจนรังษิณนธ์ และคณะ. “โครงการวิจัยประโยชน์สุขจากเศรษฐกิจพอเพียง”. งานวิจัยของ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2554.

ณดา จันทร์สม. “ธุรกิจกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”. รายงานการวิจัย, ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2555.

พิมสิริ พวงค์. “โครงสร้างและรูปแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและลาวในจังหวัดน่าน”. งานวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553.

ภาษาต่างประเทศ

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. “Participations place in rural development: Seeking clarity through specificity”, New York World Developments, 1977.

Keith, D. D. “Human behavior at work- human relations and organization behavior”, New Planner, 35, 216-224, 1972.

Erwin, Willam. “Participation Management : Concept”, Theory and Implementation. Atlanta Ga : Georgia State University, 1976.

ภาคผนวก

ผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล

ที่อยู่

เพศ อายุ อาชีพ

ตำแหน่ง ณ ปัจจุบัน

คำถาม แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแกร่งและยั่งยืนเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของ
ประเทศ กรณีศึกษา จังหวัดสุรินทร์

1. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด คืออะไร

.....
.....
.....
.....

2. ท่านคิดอุปสรรคและปัญหาของการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด จะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างไร

.....
.....
.....
.....

3. มุมมองของท่านที่มีเศรษฐกิจของจังหวัดคิดอย่างไร

.....
.....
.....
.....

4. ท่านมีแนวคิดพัฒนาต่อยอดเศรษฐกิจของจังหวัดที่มีอยู่แล้วหรือไม่ ถ้ามีอย่างไร

.....
.....
.....
.....

รายงานวิเคราะห์สถานการณ์การจัดทำข้อมูลเชิงพื้นที่

จังหวัดสุรินทร์

ตามแผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ ปี พ.ศ. 2558 – 2561 ได้กำหนดวิสัยทัศน์
เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนา ดังนี้

วิสัยทัศน์ : เมืองเกษตรอินทรีย์ วิถีช่างไทย ผ้าไหมสุรินทร์ สู่สากล

ข้อมูลทั่วไป :

จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 5 ล้านไร่เศษ พื้นที่ส่วนใหญ่ดำเนินการกิจกรรมทางการเกษตรประมาณ 3.7 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 70 ของพื้นที่ทั้งหมด กิจกรรมหลัก ได้แก่ การทำนาประมาณ 3.3 ล้านไร่ มีพื้นที่การเกษตรที่อยู่ในเขตชลประทานประมาณ 166,258 ไร่ มีผู้ถือครองทำการเกษตรทั้งสิ้น 186,561 ครัวเรือน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมที่สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในจังหวัด คิดเป็นมูลค่า 17,914 ล้านบาทต่อปี การดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาน้ำฝนเป็นหลัก พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดได้แก่ ข้าว รองลงมาคือ มันสำปะหลัง ยางพารา และอ้อยโรงงาน

**ตารางที่ 1 เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร พื้นที่นา และปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิ
ปี พ.ศ. 2552 – 2555**

รายการสถิติ	2552	2553	2554	2555
เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร (ไร่)	3,759,925	3,776,388	3,778,335	4,205,233
พื้นที่นา (ไร่)	3,297,069	3,310,721	3,310,956	3,534,967
ผลผลิต (ตัน/ไร่)	1,350,729	1,428,896	1,371,506	1,235,507

ที่มา : แผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ 4 ปี (พ.ศ. 2558 - 2561)

จากข้อมูลเนื้อที่ถือครองทางการเกษตรของจังหวัดสุรินทร์ ในปี พ.ศ. 2552 - 2555 เนื้อที่ถือครองทางการเกษตรและพื้นที่นามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ในขณะเดียวกันเป็นที่น่าสังเกตว่า ผลผลิตข้าวนาปีกลับมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องเช่นกัน จากข้อมูลสามารถแสดงให้เห็นถึงปัญหาเกี่ยวกับการปลูกข้าวของจังหวัดสุรินทร์ ไม่ว่าจะเป็นด้านปริมาณหรือคุณภาพ ทั้งยังมีปัจจัยอื่นที่เป็นสิ่งรบกวนทำให้ปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิของจังหวัดสุรินทร์ลดลง ได้แก่ ปัญหาภัยแล้ง และอุทกภัย

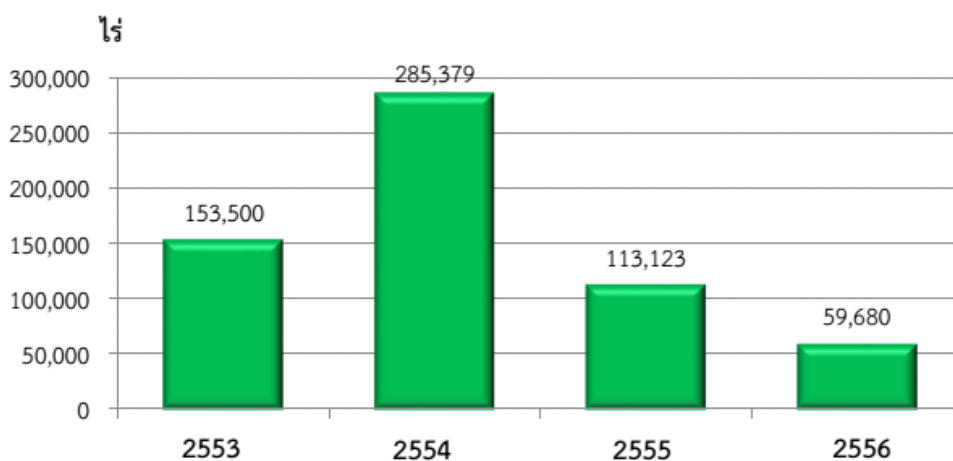
ภาพรวมภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์

1) การวิเคราะห์สถานการณ์ข้อมูล : ด้านเศรษฐกิจ

จากประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 “พัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรและอุตสาหกรรม การเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม” ซึ่งอยู่ในมิติทางด้านเศรษฐกิจที่มีเป้าประสงค์ (Goals) คือ เพิ่มมูลค่าให้กับภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร ซึ่งมีกลยุทธ์ และตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ อัตราการขยายตัวของ GPP สาขาการเกษตรเพิ่มขึ้น โดยกำหนดให้ “ข้าวหอมมะลินิทรีย์” เป็นผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ

เมื่อพิจารณาพื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ของจังหวัดสุรินทร์ตั้งแต่ พ.ศ. 2553 - 2556 มีแนวโน้มที่ลดลง ในขณะที่จังหวัดสุรินทร์ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตภูมิศาสตร์ และมีสภาพดินที่เหมาะสมในการปลูกข้าวหอมมะลิ โดยเฉพาะพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำมูลในเขตทุ่งกุลาร้องไห้ ทั้งนี้ สาเหตุสำคัญคงเป็นเพราะนโยบายจํานำข้าวของรัฐบาลในช่วงเวลานั้น ซึ่งรับจํานำข้าวทุกเมล็ด ทำให้เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหันมาผลิตข้าวเพื่อการจำหน่ายเร็วให้ได้ปริมาณมาก ไม่คำนึงถึงคุณภาพ เนื่องจากการผลิตข้าวอินทรีย์มีกระบวนการในการผลิตที่ต้องควบคุมคุณภาพไม่ใช่สารเคมีในการเพาะปลูก ประกอบกับปัญหาภัยแล้ง และอุทกภัยที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (แผนภูมิที่ 1)

แผนภูมิที่ 1 พื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลินิทรีย์ ปี พ.ศ. 2553 - 2556

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดสุรินทร์

เมื่อพิจารณามูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ของจังหวัดสุรินทร์ยังมีมูลค่าการจำหน่ายร้อยละ 0.5 ซึ่งเป็นมูลค่าที่น้อยเมื่อเทียบกับมูลค่าการจำหน่ายรวม แต่อย่างไรก็ตามจังหวัดสุรินทร์ยังมีการจัดทำ Brand การผลิตข้าว HACCP , GMP, GI (ทุ่งกุลาร้องไห้) เพื่อรองรับเกษตรกรผู้ผลิตข้าว ทำให้เป็นข้อได้เปรียบของเกษตรกรในพื้นที่ที่มีความต้องการเพิ่มปริมาณ/คุณภาพการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ปริมาณและมูลค่าของการจำหน่ายมูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ของสุรินทร์ ปี พ.ศ. 2554 - 2556

พ.ศ.	ปริมาณข้าว (ตัน)	มูลค่าจำหน่ายรวม (บาท)	มูลค่าข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่จำหน่าย (บาท)
2554	59,603.24	1,354,842,648	8,450,000
2555	84,292.78	2,296,747,248	6,230,000
2556	64,947.29	1,883,791,920	7,770,000

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุรินทร์

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพื่อกำหนดห่วงโซ่มูลค่าและปัจจัยสู่ความสำเร็จพบว่า ต้นทุนการผลิต จำนวนเนื้อที่เพาะปลูกข้าว ปริมาณข้าวที่มีการรับรองมาตรฐาน และผลผลิตข้าว เป็นตัวแปรที่สำคัญในการเลือกห่วงโซ่มูลค่า จึงมีการกำหนดสมการความสัมพันธ์ข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ดังนี้

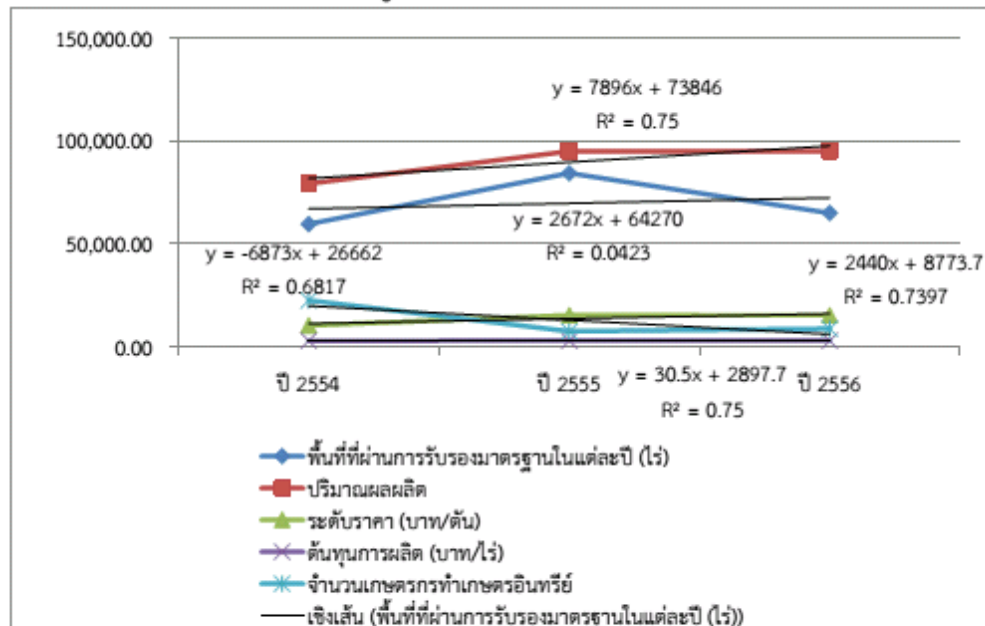
สมการความสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพ : ข้าวหอมมะลิอินทรีย์

Y “ข้าว”	X1	+	X2	+	X3	+	X4
ผลผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์	การผลิตต้นทุนข้าวหอมมะลิอินทรีย์		จำนวนเนื้อที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์		ระดับราคา		จำนวนเกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์

ด้วยปริมาณข้อมูลที่มีอยู่ทำให้กำหนดสมการความสัมพันธ์ได้เพียงสมการ ต้นทุนการผลิตข้าว จำนวนเนื้อที่เพาะปลูกข้าว ระดับราคา และสมการจำนวนเกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ เป็นการอธิบายแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงตามกันระหว่างปริมาณผลผลิตข้าวกับพื้นที่เพาะปลูก พบว่า สมการผลผลิตข้าว $y = 7,896x + 73,846$ และมีค่า R^2 หรือความสามารถในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงผลผลิตด้วยสมการเชิงเส้นที่ 0.75 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ในแต่ละตัวแปรโดยเริ่มจากสมการพื้นที่เพาะปลูกข้าว $y = 7,896x + 73,846$ และมีค่า R^2 หรือความสามารถในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงผลผลิตด้วยสมการเชิงเส้นที่ 0.75 สมการระดับราคา $y = 2,440x + 8,773.7$ และมีค่า R^2 หรือความสามารถในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงผลผลิตด้วยสมการเชิงเส้นที่ 0.7379 และสมการต้นทุนการผลิต $y = 30.5x + 2,897.7$ และมีค่า R^2 หรือความสามารถในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงผลผลิตด้วยสมการเชิงเส้นที่ 0.75 พบว่า พื้นที่เพาะปลูกข้าว ระดับราคา และต้นทุนการผลิต มีแนวโน้มแปรผันตามกันกับปริมาณผลผลิตข้าว อธิบายได้ว่า เมื่อจำนวนพื้นที่ปลูกข้าวและระดับราคาเพิ่มขึ้นจะมีผลให้ปริมาณผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้น ในขณะที่ต้นทุนการผลิตข้าวไม่ส่งผลต่อปริมาณผลผลิตข้าวมากนัก โดยที่ระดับราคาส่งผลต่อปริมาณการเพิ่มของผลผลิตข้าวมากที่สุด

เมื่อพิจารณาถึงจำนวนเกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ พบว่า สมการ $y = -6,873x + 26,662$ และมีค่า R^2 หรือความสามารถในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงผลผลิตด้วยสมการเชิงเส้นที่ 0.6817 อธิบายได้ว่า จำนวนเกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ไม่ส่งผลต่อการเพิ่มปริมาณผลผลิตข้าว

แผนภูมิที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่มีแนวโน้มแปรผันตามกัน : เนื้อที่
เพาะปลูกข้าว ระดับราคา การผลิตต้นทุนข้าว และผลผลิตข้าว (พันตัน)
ระหว่างปีการเพาะปลูก 2552 - 2556

ทิศทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ได้จัดทำยุทธศาสตร์ 6 ประเด็น ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับพื้นที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่แบ่งออกเป็น 3 ด้าน โดยมีรายการข้อมูลสถิติทางการที่สำคัญจำเป็นต่อการพัฒนาพื้นที่ 21 สาขา ครอบคลุมทั้งเรื่อง เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกัน และในส่วนของแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัดที่กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนานั้น ในกระบวนการจัดทำได้มีการทบทวนและนำแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 และวาระแห่งชาติต่างๆ ใช้ประกอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่แล้วด้วย ดังนั้นการพัฒนาข้อมูลให้มีเพียงพอ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยตอบสนองในการจัดทำแผนหรือการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับพื้นที่ได้

รายงานสถานการณ์การจัดทำข้อมูลเชิงพื้นที่ระดับจังหวัดนี้เป็นรายงานสถานการณ์ที่สำนักงานสถิติจังหวัดได้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมประมวลข้อมูลที่น่าสนใจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด 4 ปีและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์แนวโน้มของยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาจังหวัดดังกล่าว ด้วยการนำข้อมูลสารสนเทศมาประกอบการกำหนดผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ ห่วงโซ่มูลค่า และการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นยุทธศาสตร์กับตัวแปรที่สำคัญ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่เหมาะสมด้วยข้อมูลสารสนเทศ

รายงานนี้ จึงเป็นการแสดงข้อมูลที่สำคัญ จำเป็นและเพียงพอต่อการตัดสินใจสำหรับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด 4 ปี รวมทั้งข้อมูลรายละเอียด (Profile) ใน 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วยรายการสถิติ 11 สาขา คือ สาขาบัญชีประชาชาติ สาขาเกษตรและประมง สาขาอุตสาหกรรม สาขาพลังงาน สาขาการค้าและราคา สาขาขนส่งและโลจิสติกส์ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สาขาการท่องเที่ยวและการกีฬา สาขาการเงินการธนาคารและประกันภัย สาขาการคลัง และสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

ด้านสังคม ประกอบด้วยรายการสถิติ 9 สาขา คือ สาขาประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ สาขาแรงงาน สาขาการศึกษา สาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม สาขาสุขภาพ สาขาสวัสดิการสังคม สาขาหญิงและชาย สาขารายได้และรายจ่ายของครัวเรือน และสาขายุติธรรม ความมั่นคง การเมืองและการปกครอง

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบไปด้วยรายการสถิติ 1 สาขา คือ สาขาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 “การพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม” เป็นประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ โดยกำหนดเป้าประสงค์ยุทธศาสตร์ คือ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร มีประเด็นยุทธศาสตร์/ผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ คือ ข้าวหอมมะลิอินทรีย์ และมีการใช้รายงานสถิติทางการระดับจังหวัดด้านเศรษฐกิจประกอบไปด้วย 6 สาขาที่สำคัญ คือ สาขาเกษตร สาขาอุตสาหกรรม สาขาการค้าและราคา สาขาขนส่ง สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสาขาการเงินการธนาคาร ซึ่งมีข้อมูลที่ต้องจัดเก็บจำนวน 60 ชุด เป็นชุดข้อมูลที่มีการจัดเก็บปกติ 60 ชุด โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบที่สำคัญคือ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานสถานีพัฒนาที่ดิน สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานการค้าภายในจังหวัด สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด และสถานีอุตุวิทยาสุรินทร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว เป็นประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ โดยกำหนดเป้าประสงค์ คือ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ซึ่งมี 7 กลยุทธ์ที่สำคัญ และ 3 ตัวชี้วัด

ในยุทธศาสตร์ที่ 2 มีประเด็นยุทธศาสตร์/ผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงอารยธรรม มีการใช้รายงานสถิติทางการระดับจังหวัดด้านเศรษฐกิจประกอบไปด้วย 7 สาขาที่สำคัญ สาขาอุตสาหกรรม สาขาการค้าและราคา สาขาขนส่งและโลจิสติกส์ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สาขาการท่องเที่ยว และการกีฬา สาขาการเงินการธนาคารและประกันภัย สาขาการคลัง และสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ซึ่งมีข้อมูลที่ต้องจัดเก็บจำนวน 43 ชุด เป็นชุดข้อมูลที่มีการจัดเก็บปกติ 42 ชุด เป็นชุดข้อมูลที่ต้องจัดเก็บเพิ่มเติม 1 ชุดข้อมูล โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ที่สำคัญ คือ สำนักงานจังหวัดสุรินทร์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานสุรินทร์ การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสุรินทร์ และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด

2. ผ้าไหมสุรินทร์ มีการใช้รายงานสถิติทางการระดับจังหวัดด้านเศรษฐกิจประกอบไปด้วย 6 สาขาที่สำคัญ สาขาการเกษตร สาขาอุตสาหกรรม สาขาการค้าและราคา สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สาขาการเงินการธนาคารและประกันภัย สาขาการคลัง และสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ซึ่งมีข้อมูลที่ต้องจัดเก็บจำนวน 87 ชุด เป็นชุดข้อมูลที่มีการจัดเก็บปกติ 71 ชุด และเป็นชุดข้อมูลที่ต้องจัดเก็บเพิ่มเติม 16 ชุดข้อมูล โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบที่สำคัญคือ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ศูนย์หม่อนไหมฯ จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ใช้ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดเป้าประสงค์ คือ เพื่อบริหารจัดการพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ซึ่งมี 4 กลยุทธ์ที่สำคัญ และ 3 ตัวชี้วัด

ในยุทธศาสตร์ที่ 3 มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ

1. การฟื้นฟูพื้นที่ป่า มีการใช้รายงานสถิติทางการระดับจังหวัดด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบไปด้วย 1 สาขาที่สำคัญ คือสาขาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีข้อมูลที่ต้องจัดเก็บจำนวน 31 ชุด เป็นชุดข้อมูลที่มีการจัดเก็บปกติ 31 ชุด โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบที่สำคัญ คือ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สถานีพัฒนาที่ดิน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

2. การบริหารจัดการขยะ มีการใช้รายงานสถิติทางการระดับจังหวัดด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบไปด้วย 1 สาขาที่สำคัญ คือสาขาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีข้อมูลที่ต้องจัดเก็บจำนวน 19 ชุด เป็นชุดข้อมูลที่มีการจัดเก็บปกติ 19 ชุด โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบที่สำคัญ คือ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาคนและสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตบนพื้นฐานความเสมอภาค เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ใช้ข้อมูลด้านสังคม โดยกำหนดเป้าประสงค์ คือ เพื่อพัฒนาคน และสังคม ส่งเสริมยกระดับคุณภาพชีวิตบนพื้นฐานความเสมอภาค ซึ่งมี 10 กลยุทธ์ที่สำคัญ และ 5 ตัวชี้วัด

ในยุทธศาสตร์ที่ 4 มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ เด็กออกจากระบบการเรียนก่อนที่จะจบการเรียนมีการใช้รายงานสถิติทางการระดับจังหวัดด้านสังคม ประกอบด้วยรายการสถิติ 9 สาขา คือ สาขาประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ สาขาแรงงาน สาขาการศึกษา สาขาศาสนา ศิลปวัฒนธรรม สาขาสุภาพ สาขาสวัสดิการสังคม สาขาหญิงและชาย สาขารายได้และรายจ่ายของครัวเรือน และสาขายุติธรรม ความมั่นคง การเมืองและการปกครอง ซึ่งมีข้อมูลที่ต้องจัดเก็บจำนวน 44 ชุด เป็นชุดข้อมูลที่ต้องมีการพัฒนา 44 ชุด และเป็นชุดข้อมูลที่ต้องจัดเก็บเพิ่มเติม 12 ชุด ซึ่งยังไม่มี การสรุป รายการข้อมูล และผู้รับผิดชอบข้อมูล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างความมั่นคงชายแดนเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ใช้ข้อมูลด้านสังคม โดยกำหนดเป้าประสงค์ คือ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงบริเวณชายแดน ซึ่งมี 3 กลยุทธ์ที่สำคัญ และ 3 ตัวชี้วัด

ในยุทธศาสตร์ที่ 5 มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ การสร้างความมั่นคงทางชายแดน มีการใช้รายงานสถิติทางการระดับจังหวัดด้านสังคม ประกอบด้วยรายการสถิติ 9 สาขา คือ สาขาประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ สาขาแรงงาน สาขาการศึกษา สาขาศาสนา ศิลปวัฒนธรรม สาขาสุภาพ สาขาสวัสดิการสังคม สาขาหญิงและชาย สาขารายได้และรายจ่ายของครัวเรือน และสาขายุติธรรม ความมั่นคง การเมืองและการปกครอง ซึ่งมีข้อมูลที่ต้องจัดเก็บจำนวน 31ชุด เป็นชุดข้อมูลที่มีการจัดเก็บปกติ 31 ชุด โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบที่สำคัญคือ สำนักงานจังหวัด สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สถานีตำรวจภูธรจังหวัดสุรินทร์ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ด้านศุลกากรช่องจอม ด้านตรวจคนเข้าเมืองอำเภอกาบเชิง และสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด

มิติการพัฒนา	ตัวชี้วัด – ข้อมูลและเหตุผลสนับสนุน
<p>Inclusive Growth ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาคนและสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตบนพื้นฐานความเสมอภาค</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● สัดส่วนคนจนสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ 2 เท่า อันดับที่ 64 ของประเทศ ● สัดส่วนผู้อยู่ในระบบประกันสังคม ร้อยละ 5.28 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ (26.98) ● จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับค่าเฉลี่ยประเทศ (9.1 ปี) ● ค่าเฉลี่ย O-Net ม.3 ร้อยละ 41 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับของประเทศ (50) (ปีการศึกษา 2555) ● สถานบริการสุขภาพมีคุณภาพมาตรฐานตามที่กำหนด(HA) ร้อยละ 21.43 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ (25.99) ● ร้อยละของประชาชนอายุ 15 ปี ขึ้นไปได้รับการคัดกรองเบาหวาน ร้อยละ 32.8 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ (36.93) ● ร้อยละของประชาชนอายุ 15 ปี ขึ้นไปได้รับการคัดกรองความดัน ร้อยละ 34.31 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ (39.86) ● ร้อยละของผู้ป่วยเบาหวานที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ดี ร้อยละ 7.05 สูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ (3.71) ● ร้อยละของผู้ป่วยความดันโลหิตสูงที่ควบคุมระดับความดันได้ดี ร้อยละ 13.26 สูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ 3 เท่า ● ร้อยละของผู้ป่วยเบาหวาน ที่มีภาวะแทรกซ้อนได้รับการดูแลรักษา/ส่งต่อ ร้อยละ 90.05 สูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ (75.67) ● ร้อยละของผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ที่มีภาวะแทรกซ้อนได้รับการดูแลรักษา/ส่งต่อ ร้อยละ 64.30 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ (80.60) ● อัตราการตายต่อเกิดมีชีพ 6.1 ต่อทารกเกิดมีชีพพันคน ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ (6.8) อันดับที่ 35 ของประเทศ
<p>Green Growth ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การใช้จ่ายเงินฯ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ 2.71 เท่า ● ปริมาณขยะประมาณ 245,166 ตัน/ปี สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (167,276 ตัน/ปี) อันดับที่ 14 ● การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้พื้นที่ป่าไม้มีแนวโน้มถูกบุกรุกทำลายเพิ่มขึ้นโดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าร้อยละ 11.50 ● ร้อยละของจำนวนฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ร้อยละ 23.86 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศประมาณ 2 เท่า

มิติการพัฒนา	ตัวชี้วัด - ข้อมูลและเหตุผลสนับสนุน
<p><u>Government Efficiency</u> ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างความมั่นคงชายแดนเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ใช้ข้อมูลด้านสังคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การเข้าถึงน้ำประปา ร้อยละ 12.67 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ (20.41) ● การเข้าถึงไฟฟ้า ร้อยละ 99.84 ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยประเทศ (99.20) ● อัตราการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตของประชากร ร้อยละ 19.83 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ (23.40) ● สัดส่วนคดียาเสพติด 79.06 ต่อประชากรแสนคน ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ 4.3 เท่า

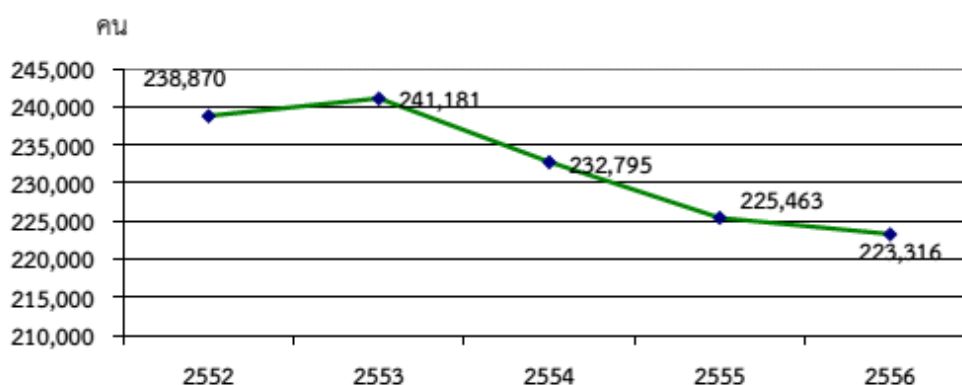
2) การวิเคราะห์สถานการณ์ข้อมูล : ด้านสังคม

ประเด็น “เด็กออกจากระบบการเรียนก่อนที่จะจบการเรียน”

จังหวัดสุรินทร์ มีประชากรทั้งสิ้น 1,388,194 คน เป็นชาย 694,034 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 50 ของประชากรทั้งหมด เป็นหญิง 694,160 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 50 ของประชากรทั้งหมด รายได้ประชากรเฉลี่ยต่อหัว 37,525 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งจะเห็นได้ว่าประชาชนของจังหวัดสุรินทร์ยังมีรายได้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 93.1 อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล และร้อยละ 6.9 อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ความหนาแน่นของประชากร 170.87 คนต่อตารางกิโลเมตร อัตราการเกิดมีชีพ 9.71 (ต่อประชากร 1,000 คน)

จังหวัดสุรินทร์จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนอย่างยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน จึงเป็นสิ่งสำคัญ จำเป็น ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การศึกษาถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเท่าเทียมกันในสังคม ความไม่รู้หรือการขาดการศึกษาเป็นการตัดโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

แผนภูมิที่ 3 จำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2552 – 2556

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1,2,3 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 สุรินทร์

จากข้อมูลในแผนภูมิที่ 3 พบว่า จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในแต่ละปีมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่จังหวัดสุรินทร์มีสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาที่สามารถรองรับปริมาณนักเรียนที่เข้าศึกษาในแต่ละปี (จังหวัดสุรินทร์มีสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา 6 แห่ง การศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 4 เขตการศึกษา ในปี 2556 มีจำนวนครู 11,537 คน นักเรียน 223,530 คน และโรงเรียน 863 แห่ง โดยเฉลี่ยแล้วอัตราส่วนนักเรียนต่อครู เท่ากับ 19.4) นอกจากนี้ จำนวนนักเรียนในแต่ละปีมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องแล้ว ขณะเดียวกันจังหวัดสุรินทร์ ยังพบปัญหาเด็กออกจากระบบการเรียนก่อนที่จะจบการศึกษา ซึ่งเป็นประเด็นข้อห่วงใยของผู้บริหารของจังหวัด

จากประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาคนและสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต บนพื้นฐานความเสมอภาค ซึ่งอยู่ในมิติทางด้านสังคมที่มีเป้าประสงค์ (Goals) เพื่อพัฒนาคน และสังคม สู่การยกระดับคุณภาพชีวิตบนพื้นฐานความเสมอภาค ซึ่งกลยุทธ์ที่สำคัญที่สามารถแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาเด็กออกจากระบบการเรียนก่อนที่จะจบการ เรียน ได้แก่ พัฒนาสังคมอยู่ดีมีสุขตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวและชุมชนมีความเข้มแข็ง ส่งเสริมเครือข่ายการเฝ้าระวังทางสังคม สนับสนุนการปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมประเพณี พัฒนาระบบสวัสดิการ และความมั่นคงทางสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

ซึ่งเมื่อพิจารณาในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ พบว่า ทุกจังหวัดพบปัญหาเด็กออกจากระบบการเรียนก่อนที่จะจบการ เรียน

ตารางที่ 3 จำนวนเด็กออกจากระบบการเรียนก่อนที่จะจบการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ปี พ.ศ. 2553 - 2556

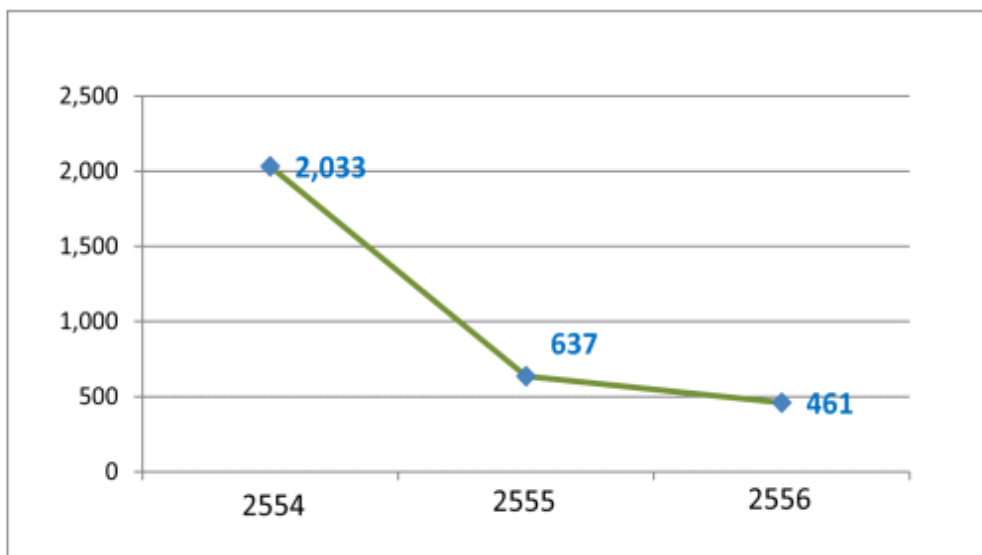
จังหวัด	2553	2554	2555	2556
นครราชสีมา	1,361	810	620	245
ชัยภูมิ	214	243	-	379
บุรีรัมย์	942	-	-	-
สุรินทร์	155	2,033	637	461

หมายเหตุ : - ไม่มีข้อมูลในปีนั้น

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1,2,3 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 สุรินทร์

ปัญหาเด็กออกจากระบบการเรียนก่อนที่จะจบการเรียนที่พบในทุกจังหวัด อาจมีสาเหตุมาจากการที่เด็กและเยาวชนถูกละเลยไม่ได้รับการใส่ใจในการที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนอย่างจริงจัง สถาบันครอบครัวอ่อนแอ สังคมมีการแพร่กระจายตัวของอบายมุขต่าง ๆ การทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น ติดเพื่อน ติดยาเสพติด และการตั้งครุฑก่อนวัยอันควร ประกอบกับความเครียดจากการเรียน และความเบื่อหน่ายในการเรียน เหล่านี้จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กจำนวนมากหลุดออกจากระบบการศึกษาก่อนจะเรียนจบ

**แผนภูมิที่ 4 แสดงจำนวนนักเรียนลาออกจากการเรียนกลางคัน จังหวัดสุรินทร์
ปีการศึกษา 2554 - 2556**

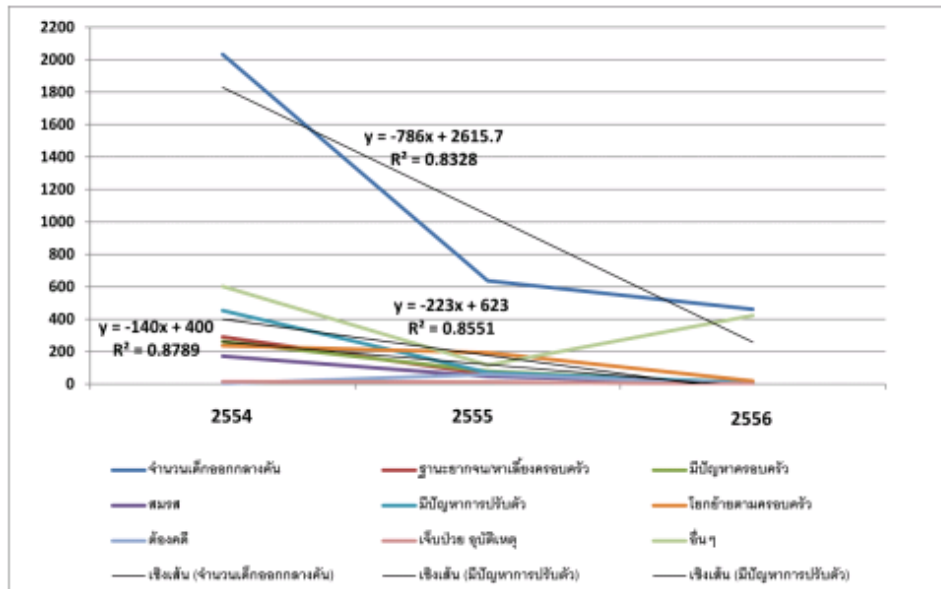

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1,2,3 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 สุรินทร์

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพื่อกำหนดห้วงโซ่คุณค่า และปัจจัยสู่ความสำเร็จที่สำคัญ พบว่า สาเหตุต่าง ๆ ได้แก่ โยกย้ายตามผู้ปกครอง ฐานะยากจน สมรส มีปัญหาในการปรับตัว และมีปัญหาครอบครัว เป็นตัวแปรหลักที่สำคัญในการเลือกห้วงโซ่คุณค่านักเรียนออกกลางคัน จึงมีการกำหนดสมการความสัมพันธ์ดังนี้

Y “นักเรียน”	=	X1	+	X2	+	X3	+	X4	+	X5
“จำนวนนักเรียนออกกลางคัน”		เด็กอพยพตามผู้ปกครอง		เด็กมีฐานะยากจน		สมรส		มีปัญหาในการปรับตัว		มีปัญหาครอบครัว

แผนภูมิที่ 5 นักเรียนที่ออกจากระบบการเรียนกลางคืน จำแนกตามสาเหตุที่ออกกลางคืน (Dropout cause) ความสัมพันธ์ของข้อมูลมีแนวโน้มแปรผันตามกัน

เมื่อทำการวิเคราะห์สมการความสัมพันธ์ของสาเหตุที่นักเรียนที่ออกจากระบบการเรียนกลางคืนบางรายการ (x) ว่าสาเหตุแต่ละเรื่องมีความสัมพันธ์กับจำนวนนักเรียนที่ออกจากระบบการเรียนกลางคืน (y) หรือไม่ ดังนี้

สมการจำนวนนักเรียนที่ออกจากระบบการเรียนกลางคืน $Y = -786x + 2,615.7$
 $R^2 = 0.8328$

สมการเด็กโยกย้ายตามครอบครัว $Y = -223x + 623$ $R^2 = 0.8551$

สมการเด็กมีฐานะยากจน/หาเลี้ยงครอบครัว $Y = -140x + 400$ $R^2 = 0.8789$

จากสมการแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลทั้ง 3 รายการ พบว่า สมการจำนวนนักเรียนที่ออกจากระบบการเรียนกลางคืน สมการเด็กโยกย้ายตามครอบครัว และสมการเด็กมีฐานะยากจน/หาเลี้ยงครอบครัว มีแนวโน้มแปรผันตามกัน โดย สมการจำนวนนักเรียนที่ออกจากระบบการเรียนกลางคืน คือ $Y = -786x + 2,615.7$ ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการมีค่าเป็นลบ คือ -786 และค่า R^2 หรือค่าสัมประสิทธิ์ในการตัดสินใจ อธิบายการ

เปลี่ยนแปลงผลผลิตด้วยสมการเชิงเส้นที่ 0.8328 ขณะที่สมการเด็กโยกย้ายตามครอบครัวคือ $Y = -223x + 623$ ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการมีค่าเป็นลบ คือ -223 และค่า $R^2 = 0.8551$ และสมการเด็กมีฐานะยากจน/หาเลี้ยงครอบครัว คือ $Y = -140x + 400$ ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการมีค่าเป็นลบ คือ -78.5 และมีค่า $R^2 = 0.8789$

จากข้อมูลค่าสัมประสิทธิ์ในการตัดสินใจ R^2 ของความสัมพันธ์จำนวนนักเรียนที่ออกจากระบบการเรียนกลางคืน พบว่า ความสัมพันธ์ของเด็กที่ออกจากระบบการเรียนเนื่องจากโยกย้ายตามครอบครัว ($R^2 = 0.8551$) มีความสัมพันธ์กับจำนวนนักเรียนที่ออกจากระบบการเรียนกลางคืนมากกว่าเด็กที่ออกจากระบบการเรียนเนื่องจากมีฐานะยากจน/หาเลี้ยงครอบครัว ($R^2=0.8789$) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าสาเหตุต่าง ๆ (ตัวแปร x) ล้วนมีผลต่อจำนวนนักเรียนที่ออกจากระบบการเรียนกลางคืน (สมการ Y) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรงของสาเหตุแต่ละเรื่องด้วยความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน

ดังนั้น ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผน ป้องกัน และแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องข้อมูลในการบริหารจัดการ โดยที่ข้อมูลนั้นต้องมีความครบถ้วน ถูกต้องเป็นไปตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งการได้มาของข้อมูลที่ดีจำเป็นที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องให้ความใส่ใจ เห็นถึงความสำคัญของข้อมูลที่รับผิดชอบ

3) การวิเคราะห์สถานการณ์ข้อมูล : ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การบริหารจัดการขยะ

จังหวัดสุรินทร์มีเนื้อที่ทั้งหมด 8,124.056 ตารางกิโลเมตร (ประมาณ 5,077,535 ไร่) มีประชากรทั้งสิ้น 1,388,194 คน เป็นชาย 694,034 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 50 ของประชากรทั้งหมด เป็นหญิง 694,160 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 50 ของประชากรทั้งหมด รายได้ประชากรเฉลี่ยต่อหัว 37,525 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งจะเห็นได้ว่าประชาชนของจังหวัดสุรินทร์ยังมีรายได้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.1 อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล และร้อยละ 6.9 อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ความหนาแน่นของประชากร 170.87 คนต่อตารางกิโลเมตร

จังหวัดสุรินทร์มีป่าสงวนแห่งชาติทั้งหมด 29 ป่า เนื้อที่ 1,115,284 ไร่ เป็นพื้นที่ป่าสีเขียวเพียงร้อยละ 11.46 คิดเป็น 581,885 ไร่ มีวนอุทยาน 2 แห่ง คือ วนอุทยานป่าสนหนองคู อำเภอสังขะ เนื้อที่ 625 ไร่และวนอุทยานพนมสวาย อำเภอเมืองสุรินทร์ เนื้อที่ 1,975 ไร่ รวมทั้งมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 1 แห่ง คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน ห้วยสำราญอยู่ในเขตอำเภอพนมดงรัก อำเภอกาบเชิง อำเภอสังขะ อำเภอบัวเขต เนื้อที่ 313,750 ไร่ ปัจจุบันจังหวัดสุรินทร์กำลังประสบปัญหาการบุกรุกเข้าไปทำกินและตัดไม้ ในพื้นที่ป่าไม้ ประกอบกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกและการพัฒนาของเทคโนโลยี เป็นผลให้ความสมดุลของธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของอากาศที่ร้อนจัดหรือหนาวจัด เกิดความแห้งแล้ง และอุทกภัย

ประชากรจังหวัดสุรินทร์จึงมีความต้องการในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน ได้แก่ การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ การรักษาสภาพต้นน้ำลำธาร ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของลำห้วยและแม่น้ำสายสำคัญในพื้นที่จังหวัดให้มีความอุดมสมบูรณ์ และปัญหาที่สำคัญในปัจจุบันและจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ ได้แก่ การบริหารจัดการขยะ หากไม่ดำเนินการก็จะเป็นการสะสมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และเกิดปัญหาในเรื่องของกลิ่นและการแพร่ระบาดของโรคต่าง ๆ ในที่สุด

ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ (Goals) เพื่อบริหารจัดการพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ซึ่งมีกลยุทธ์ (Strategies) ที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ป้องกันและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม การบริหารจัดการขยะและสิ่งปฏิกูล การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน เพื่อสร้างความมั่นคงทางพลังงานและรักษาสีน้ำและระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ แต่ในที่นี่จะขอกล่าวถึงปัญหาที่เกิดขึ้นใกล้ตัวประชาชนในจังหวัดสุรินทร์ ที่ในแต่ละปีทำให้จังหวัดต้องสูญเสียงบประมาณในการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง คือ การบริหารจัดการขยะ

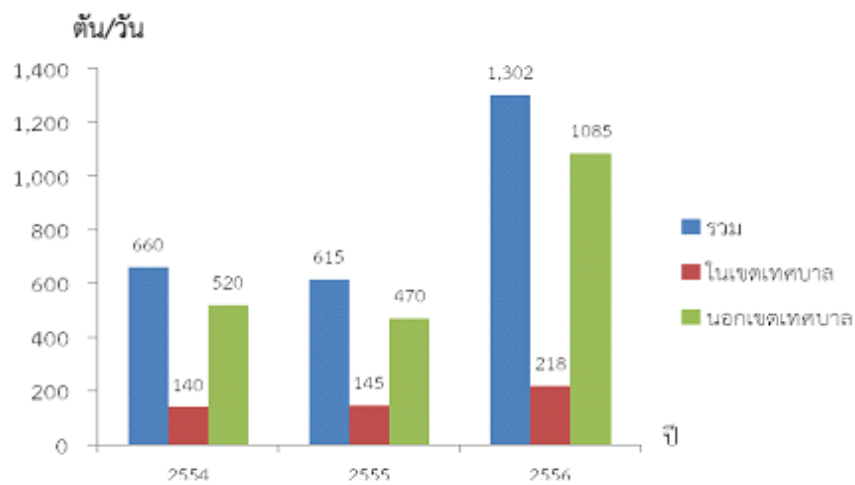
ขยะมูลฝอยชุมชนนับเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงของจังหวัดสุรินทร์ โดยเฉพาะในเขตเทศบาลเมือง และเขตเทศบาลตำบล เนื่องจากเป็นเขตที่มีประชาชนอาศัยอย่างหนาแน่น จึงมีอัตราการบริโภคสูง และส่งผลให้มีจำนวนขยะเพิ่มขึ้นตามมาด้วย ปัจจุบันเขตชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ประสบปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยเนื่องจากไม่สามารถกำจัดขยะได้หมด ทำให้มีขยะตกค้าง และไม่พื้นที่รองรับในการกำจัด รวมทั้งส่วนใหญ่ยังใช้วิธีกำจัดที่ไม่เหมาะสมและไม่ถูกหลักสุขาภิบาล ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านต่าง ๆ และคุณภาพชีวิตของประชาชนตามมา

1) **สภาพปัญหาปัจจุบัน** จังหวัดสุรินทร์ มีศูนย์กำจัดขยะของเทศบาลเมืองสุรินทร์ ตั้งอยู่ตำบลตระแสง อำเภอเมือง รองรับการจัดการขยะมาตั้งแต่ปี 2535 เป็นระบบฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาลมีเนื้อที่จำนวน 35 ไร่ และปิดการรองรับขยะเมื่อปี 2551 เนื่องจากปัจจุบันถูกคัดค้านจากประชาชน ห้ามนำขยะมาทิ้งในสถานที่ดั้งเดิม ซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ เนื่องจากประชาชนร้องว่าได้รับความเดือดร้อนจากการปนเปื้อนของมลพิษลงสู่น้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน ปัจจุบันเทศบาลเมืองสุรินทร์ ได้ว่าจ้างบริษัทเอกชนให้ขนถ่ายขยะไปกำจัดนอกพื้นที่จังหวัดสุรินทร์

สำหรับเทศบาลระดับตำบล ทั้งหมด 25 แห่ง มีปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย โดยจังหวัดสุรินทร์มีขยะเกิดขึ้นในประมาณ 150 ตันต่อวัน และมีอัตราการผลิตขยะมูลฝอยของประชากรในเขตเทศบาล ประมาณ 0.23 – 3.44 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน โดยเทศบาลเมืองสุรินทร์มีขยะเกิดขึ้นมากที่สุด และเทศบาลตำบลนิคมปราสาทมีปริมาณขยะเกิดขึ้นน้อยที่สุด

2) การจัดการขยะที่เกิดขึ้น สำหรับการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดสุรินทร์ ส่วนใหญ่เป็นการกำจัดที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาล เช่น การกองบนพื้นแล้วเผาการฝังในหลุม แล้วไถกลบเป็นครั้งคราว และการเผาในเตาเผา ซึ่งเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งจ้างบริษัทเอกชนเป็นผู้กำจัดขยะ

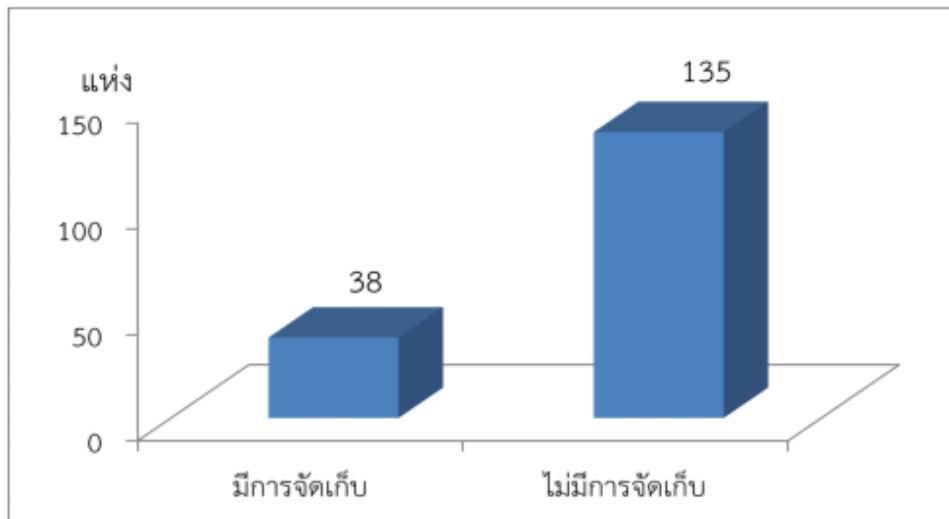
แผนภูมิที่ 6 ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในจังหวัดสุรินทร์ ปี พ.ศ. 2554 -2556

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากปริมาณข้อมูลขยะของจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ขยะมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยปี 2556 มีจำนวน 1,302 ตัน/วัน หรือ 475,230 ตัน/ปี โดยปริมาณเฉลี่ย 0.94 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน หากพิจารณาปริมาณขยะในเขตเทศบาล พบว่า ขยะมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี โดยปี 2556 มีจำนวน 218 ตันต่อวัน ซึ่งมีปริมาณขยะเฉลี่ย 2.3 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน ในขณะที่ปริมาณขยะเฉลี่ยของคนเอเชียอยู่ที่ 1 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน

แผนภูมิที่ 7 การจัดเก็บขยะของ อปท. จำแนกตามการมี/ไม่มีการจัดเก็บ
ปี พ.ศ. 2556

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

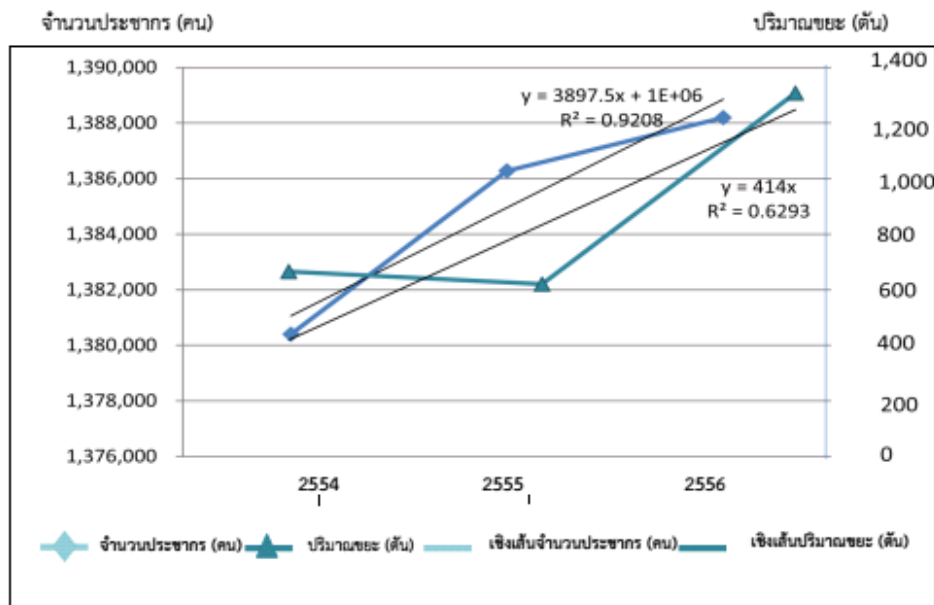
สำหรับการบริหารจัดการขยะของจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมี อปท. จำนวน 173 แห่ง มีการให้บริการจัดเก็บขยะ 38 แห่ง (ร้อยละ 22) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีการให้บริการจัดเก็บขยะ มีจำนวน 135 แห่ง (ร้อยละ 78) จะเห็นได้ว่าจำนวนพื้นที่ที่มีการกำจัดขยะในจังหวัดสุรินทร์ มีจำนวนน้อยมาก

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพื่อกำหนดห่วงโซ่คุณค่าและปัจจัยสู่ความสำเร็จที่สำคัญ พบว่าจำนวนประชากรเป็นตัวแปรที่สำคัญในการเลือกห่วงโซ่คุณค่า จึงมีการกำหนดสมการความสัมพันธ์ ดังนี้

Y “ขยะ”	=	X1	+	X2	+	X3
ปริมาณขยะ”		จำนวนประชากร ในจังหวัด		จำนวน ประชากรแฝง		ประสิทธิภาพ ในการเก็บขน

ด้วยปริมาณข้อมูลที่มีอยู่ สามารถกำหนดความสัมพันธ์ของจำนวนประชากร ในจังหวัดสุรินทร์ (คน) และสมการปริมาณขยะ (ตัน) โดยเป็นการอธิบายแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงตามกันระหว่างปริมาณขยะกับจำนวนประชากร มีแนวโน้มผกผันตามกัน โดยสมการปริมาณขยะ คือ $Y = 414X$ มีค่าสัมประสิทธิ์สมการเป็นบวกที่ $414X$ และค่า R^2 หรือความสามารถในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงผลผลิตด้วยสมการเชิงเส้นที่ 0.6293 ในขณะที่สมการจำนวนประชากร $Y = 3,897.5X + 1E+06$ มีค่าสัมประสิทธิ์สมการเป็น บวกที่ $3,897.5X$ และค่า R^2 หรือความสามารถในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงผลผลิต ด้วยสมการเชิงเส้นที่ 0.9208 นั่นคือ ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น (Y) มีความสัมพันธ์กับจำนวน ประชากรในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์

แผนภูมิที่ 8 ตารางความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีแนวโน้มแปรผกผันกัน : จำนวน ประชากร และ ปริมาณขยะ

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากข้อมูลพบว่าจังหวัดสุรินทร์ ต้องมีการพัฒนาในด้านการบริหารจัดการในเรื่องขยะอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับผลที่เกิดขึ้นโดยสิ่งที่ตามมาจากปัญหาขยะ เช่น

- ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนจากการจัดการขยะที่ไม่ถูกสุขอนามัย
- การขาดแคลนสถานที่จัดเก็บขยะ เนื่องจากการจัดหาสถานที่ใหม่จะต้องได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง
- ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการจัดเก็บขยะที่ไม่เพียงพอ
- การจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยร่วมโดยความร่วมมือของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11 สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุรินทร์และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในท้องที่จังหวัดสุรินทร์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายสมบัติ สมบูรณ์เทอดธนา
วัน เดือน ปีเกิด	8 เมษายน 2509
การศึกษา	วิทยาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏจังหวัดสุรินทร์
ประวัติการทำงาน	กรรมการผู้จัดการ บริษัท เกษตรรุ่งเรือง แทรกเตอร์แอนด์ คอมไบน์, บริษัท คูโบต้า บุรีรัมย์ จำกัด, บริษัท มิตซูแสนรุ่งเรือง สุรินทร์ จำกัด, บริษัทมิตซู แสนรุ่งเรือง บุรีรัมย์ จำกัด
ตำแหน่งปัจจุบัน	กรรมการผู้จัดการ, ประธานหอการค้าจังหวัดสุรินทร์, กรรมการสภาหอการค้าไทย ปี 2560 - 2561

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

เรื่อง แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแรงและยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคง
ของประเทศ กรณีศึกษา จังหวัดสุรินทร์

ผู้วิจัย นายสมบัติ สมบูรณ์เทอดธนา หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการบริหารประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นกว่าเดิม โดยประเทศไทยในปัจจุบันถือว่าสถานะเศรษฐกิจเป็นไปด้วยราบรื่น การพัฒนาเศรษฐกิจจึงถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อประชากรชาวไทยที่จะทำให้ประชากรในหลายภาคนั้นมีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีการกระจายรายได้ สร้างมาตรฐานสินค้าส่งออก และทำให้เกิดสมดุลในภาคเศรษฐกิจ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจไทยในตอนนี้กำลังอยู่ในระดับสูงโดยเฉพาะภาคเกษตรกรรมการส่งออกข้าวในตอนนี้ได้กลายเป็นรายได้หลักที่มีความสำคัญต่อประเทศ ในด้านการพัฒนาเรื่องการส่งออกนั้นจากในอดีตประเทศไทยได้เปรียบทางด้านแรงงานต่ำ แต่ในปัจจุบันจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลทำให้มีการจ้างแรงงานราคาค่อนข้างสูง ประกอบกับจำนวนแรงงานในประเทศไทยด้านภาคการเกษตรลดลง จึงเป็นผลทำให้เสียเปรียบทางการค้าการแข่งขันในตลาดภาคการเกษตรในระดับโลก จากเหตุนี้ทำให้ประเทศไทยเร่งหาทางปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ทางการค้า ซึ่งอาจจะต้องแปรรูปสินค้าหรือพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยในการผลิตสินค้าด้านการเกษตรและอื่นๆ แต่ประชากรส่วนใหญ่ที่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม มีฐานะยากจนโดยเฉพาะพื้นที่ทางภาคอีสานตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด ยโสธร ศรีสะเกษ และจังหวัดสุรินทร์ โดยประชากรร้อยละ 80% ทำการเพาะปลูกข้าวนาปี ซึ่งที่ผ่านมารัฐบาลแต่ละยุค ได้นำเงินจำนวนมากมาประกันราคาข้าวหรือมีการรับจำนำข้าว ซึ่งทำให้รัฐบาลเสียเงินเป็นจำนวน มหาศาล เพื่อใช้ช่วยพยุงราคาสินค้าเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ดีขึ้น และคิดว่าจะทำให้เศรษฐกิจของท้องถิ่นดีขึ้น แต่การดำเนินการที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นการประกันราคาข้าวหรือการจำนำข้าว ก็ส่งผลเสียอย่างมากกับทางรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทางรัฐบาลจะต้องนำเงินจำนวนมากมาใช้ชดเชยให้กับเกษตรกร อีกทั้งยังทำร้ายเกษตรกรในทางอ้อม ทำให้เกษตรกรไม่คำนึงถึงคุณภาพของข้าว คำนึงถึงเพียงแค่ปริมาณและรอรับเงินชดเชยผลต่างจากรัฐบาล ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์แล้วแนวทางดังกล่าวไม่ได้มีการเสริมสร้างเศรษฐกิจและความมั่นคงให้กับท้องถิ่นอย่างแท้จริง ซึ่งแนวทางที่ถูกต้องคือต้องผลักดันเกษตรกร ให้คำนึงถึงคุณภาพ และการพัฒนารูปแบบการทำนา ให้คำนึงถึงการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตและพัฒนาคุณภาพข้าว ให้ตรงกับความต้องการของตลาดหรือผู้บริโภค อีกทั้ง ยังสามารถให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นในด้านอื่นๆ ของจังหวัด โดยคำนึงถึงถึงจุดเด่นและภูมิประเทศของจังหวัด ให้สามารถดึงดูดนำเม็ดเงินก้อนใหม่ๆ ให้เข้าในจังหวัด ให้เพิ่มมากขึ้นในหลายๆ มิติ อาทิเช่น ด้านการ

ท่องเที่ยว ด้านการค้าขายชายแดน ด้านการสร้างผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น การพัฒนาตลาดส่งออก ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น อื่นๆ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาด้านเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแกร่งและความมั่นคงของประเทศในระดับจังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์รูปแบบเศรษฐกิจมาทำการพัฒนาปรับประยุกต์ใช้กับท้องถิ่นของจังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยจะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแกร่งเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ โดยนำข้อมูลเศรษฐกิจในทุกมิติของจังหวัดสุรินทร์มาวิเคราะห์เพื่อนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์ให้แข็งแกร่งและยั่งยืน รวมทั้งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และรวมถึงนโยบายมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับเรื่องนี้

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะให้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากข้อมูลทุติยภูมิ หนังสือ และเอกสารทางวิชาการ รายงาน เอกสารคู่มือ แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลเศรษฐกิจ สถิติเศรษฐกิจ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เอกสารโครงการ/แผนงานการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

โดยปัญหาหลักที่ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าจนพบเจอสาเหตุส่วนใหญ่ ที่สำคัญ โดยแบ่งออกเป็นลักษณะ 4 ส่วน ได้แก่

1. ปัญหาความยากจนและการเหลื่อมล้ำทางรายได้ จากการที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีข้อจำกัดในการประกอบอาชีพ
2. การบริหารจัดการของชุมชนเพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเองยังไม่เข้มแข็ง

3. การขาดแคลนวิทยากรการสมัยใหม่ การประกอบอาชีพของคนในชุมชน ส่วนใหญ่ยังเป็นแบบดั้งเดิม คือการใช้แรงงานจากคนและพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก ขาดแคลนเทคโนโลยีที่มาช่วยเพิ่มผลผลิต ทำให้ได้รับผลผลิตน้อยในขณะที่ต้นทุนกลับเพิ่มสูงขึ้นจากค่าแรงที่เพิ่มขึ้น

4. ปัญหาทางการศึกษา และการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ คนในสังคมส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ขาดโอกาสทางการศึกษา ทำให้ไม่สามารถนำมาพัฒนาอาชีพของตนได้

ซึ่งการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอก ที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแกร่งและยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ ในจังหวัดสุรินทร์ โดยจากการวิจัยผู้วิจัยได้ข้อสรุปจากการวิจัยในครั้งนี้ ได้แบ่งออกเป็นมาตรการ 3 ประการได้แก่

มาตรการเชิงรุก

1. ส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และวิสาหกิจชุมชนให้ได้รับการพัฒนาเพิ่มศักยภาพให้มีความสามารถในการแข่งขัน และมีรูปแบบที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปจากสินค้าเกษตรอินทรีย์

3. การกำกับและส่งเสริมกระบวนการผลิต และผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานสากล รองรับเศรษฐกิจ สีเขียวและเป็นมิตรต่อสังคมชุมชนและสิ่งแวดล้อม

4. ส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่เป็น SMEs วิสาหกิจชุมชน OTOP ภายในจังหวัด เพื่อกระจายรายได้และสร้างความเป็นธรรมให้สังคมมากขึ้น

5. สนับสนุนให้มีการปรับปรุงจัดพื้นที่อุตสาหกรรมที่เหมาะสม (Industrial Zoning) โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่รองรับผลผลิตวัตถุดิบจากพืชเศรษฐกิจที่สำคัญภายในจังหวัด

6. ส่งเสริมและสนับสนุน การพัฒนาสาธารณูปโภค จุดผ่านแดนถาวร ที่ทำการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเพิ่มช่องทางการขยายห่วงโซ่อุปทานของสินค้า

7. สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาการกำหนดมาตรฐานให้สามารถตอบสนองความต้องการของทุกภาคส่วน และได้รับการยอมรับ

8. กำกับดูแลและพัฒนาผู้ประกอบการให้สามารถผลิตสินค้าได้ตามมาตรฐานและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

9. ส่งเสริมการผลิตและการพัฒนาวัตถุดิบต้นน้ำให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอต่อความต้องการ และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของภาคอุตสาหกรรม

มาตรการเชิงรับ

1. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารการจัดการให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นการลดต้นทุนการผลิตเพื่อรองรับการขยายตัวทางอุตสาหกรรม

2. ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมให้ตระหนักในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
3. ส่งเสริมความร่วมมือและสร้างความเข้าใจของชุมชนกับภาคอุตสาหกรรม
4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และสร้างกลไกการรับรู้และนำเสนอปัญหา อุปสรรค เพื่อการแก้ไขกฎหมาย และประเด็นที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรม
5. สร้างความเข้าใจให้ผู้ประกอบการตระหนักถึงการปรับตัว รวมทั้งการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน รองรับการเปลี่ยนแปลงแบบพลวัต อาทิ กระแสสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
6. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี(ในสถานประกอบการ)ที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่

มาตรการเชิงปรับปรุงและพัฒนา

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีอุตสาหกรรมแปรรูปจากสินค้าข้าวหอมมะลิอินทรีย์
2. นำเสนอข้อมูลปัญหา ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อหน่วยงานต้นสังกัดและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนและการดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรม
3. พัฒนาการให้บริการของกระทรวงผ่านศูนย์บริการร่วมที่สามารถตอบสนองได้อย่างเป็นเอกภาพ รวมถึงการพัฒนากระบวนการให้บริการผ่านระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่
4. ร่วมกับสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการในการวางแผนการพัฒนาบุคลากรภาคเอกชน
5. ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมให้ตระหนักในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยภาครัฐส่งเสริม
6. พัฒนาเศรษฐกิจด้านการอุตสาหกรรมในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
7. ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตเพื่อรองรับการขยายตัวทางอุตสาหกรรม และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
8. ส่งเสริมให้มีการคิดค้นนวัตกรรม หรือเทคโนโลยี โดยร่วมกับสถาบันทางการศึกษา เพื่อเพิ่มมูลค่าลดต้นทุนและลดมลภาวะ
9. ส่งเสริมความร่วมมือและสร้างความเข้าใจของชุมชนกับภาคอุตสาหกรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน
10. ส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รวมทั้งการเรียนรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมประเทศในประชาคมอาเซียน
11. การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสำนักงานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและสร้างภาพลักษณ์ที่ดี
12. บูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่างๆเช่น แรงงาน พลังงาน น้ำ วัตถุดิบทางการเกษตร โลจิสติกส์ ฯลฯ เพื่อลดผลกระทบจากต้นทุนที่จะเพิ่มสูงขึ้น

13. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องความสำคัญของมาตรฐานและความเชื่อมั่นเครื่องหมายมาตรฐาน ให้กับผู้ประกอบการและผู้บริโภค

สรุปและข้อเสนอแนะ

โดยจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ตามที่นโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลยี่ดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือการใช้หลักคุณธรรมกำกับการพัฒนาเศรษฐกิจในระบบตลาดเสรี เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากซึ่งเปรียบเสมือนรากแก้วของประเทศ เศรษฐกิจระบบตลาด และเศรษฐกิจส่วนร่วม ให้มีส่วนร่วมในการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ภายใต้กรอบความยั่งยืนและความพอดี โดยเน้นให้ภาคเอกชนมีบทบาทนำและผนึกกำลังร่วมกับภาครัฐ และภาคประชาสังคม เพิ่มความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจทั้งสามภาคดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะโดยแบ่งลักษณะของเศรษฐกิจจังหวัดสุรินทร์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจในเข้มแข็งและยั่งยืน ดังนี้

1. ภาคเศรษฐกิจฐานราก เป็นพื้นฐานที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจไทย ซึ่งจะต้องเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็งตามแนวทางดังนี้

1.1 การเกษตรกรรม สนับสนุนให้การพัฒนาการเกษตรตามแนวทางทฤษฎีใหม่เป็นทางเลือกสำคัญสำหรับเกษตรกรรายย่อย ในขณะที่ขยายโอกาสในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และยกระดับคุณภาพของผลผลิตโดยอาศัยเทคโนโลยี การจัดการ และการเชื่อมโยงกับระบบตลาด

1.2 ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น จะได้รับการสนับสนุนให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค ตามศักยภาพทางการตลาดในระดับต่างๆ คือ ระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับการส่งออก โดยจัดระบบการบริหารจัดการโครงการแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างเทคโนโลยีและการจัดการควบคู่ไปกับการสนับสนุนด้านการตลาด

1.3 แรงงาน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญอีกส่วนหนึ่งของภาคเศรษฐกิจฐานราก จะเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาคแรงงาน ภาคเอกชน และภาครัฐให้ครอบคลุมถึงการพัฒนาคุณภาพและฝีมือของแรงงานในระดับต่างๆ เพื่อให้สามารถมีผลผลิตและรายได้สูงขึ้นตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน ตลอดจนส่งเสริมให้แรงงานทุกกลุ่มมีงานทำ มีอาชีพเสริม ได้รับการคุ้มครองและดูแลด้านสุขอนามัย ความปลอดภัยในการทำงาน ตลอดจนมีหลักประกันความมั่นคง รวมทั้งสวัสดิการแรงงานอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

1.4 การขยายตัวทางเศรษฐกิจของภาคเศรษฐกิจฐานราก ตามแนวทางข้างต้น จะดำเนินการควบคู่ไปกับการดูแลผู้ที่ไม่พร้อมหรือยังไม่สามารถจะปรับตัวได้ โดยการจัดสวัสดิการสงเคราะห์และบริการทางสังคมที่จำเป็นอย่างทั่วถึง และโดยการดูแลโอกาสในการเรียนรู้ การศึกษา ตลอดจนการฝึกอาชีพสำหรับคนเหล่านี้และลูกหลาน นอกจากนั้นการเติบโตทางเศรษฐกิจจะต้องได้รับการดูแลมิให้เกิดผลกระทบทางลบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกด้วยเพื่อการนี้ จะปรับปรุงบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดและหน่วยงานภูมิภาค โดยปรับปรุงระบบความสัมพันธ์ระหว่างภูมิภาค

ท้องถิ่นชุมชนและภาคประชาสังคมอย่างเหมาะสม เพื่อร่วมกันรับผิดชอบดูแลผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนรักษาและดูแลสุขภาพการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึงเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ

2. ภาคเศรษฐกิจระบบตลาด รัฐบาลถือเป็นนโยบายที่จะให้กลไกการตลาดสามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ ภาคใต้หลักคุณธรรมและการสร้างความเป็นธรรมในภาคเศรษฐกิจ การขจัดการดำเนินการที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน และการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคล และจะอาศัยกลไกการตลาดเสรีเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันด้วยความเป็นธรรม ดังนี้

2.1 การพัฒนาอุตสาหกรรม ส่งเสริมให้มีการลงทุนทั้งจากในและนอกประเทศในอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการแข่งขันสูงตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านเทคโนโลยีและการสร้างทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศเป็นส่วนร่วม

2.2 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จะอาศัยความเป็นพันธมิตรระหว่างเอกชนและรัฐหมึกกำลังเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องโดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนการบริหารจัดการในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทุกประเภท นอกจากนั้นจะให้ความสำคัญเป็นพิเศษแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ใช้ทรัพย์สินทางปัญญา

2.3 การส่งออก ส่งเสริมและผลักดันการส่งออกสินค้าและบริการ โดยมีภาคเอกชนเป็นกลไกขับเคลื่อน ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจการค้าภายในประเทศ รวมทั้งสร้างเสถียรภาพของราคาสินค้าที่มีความเป็นธรรมทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

2.4 การท่องเที่ยว พัฒนาประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ มีมาตรฐานความปลอดภัยและบริการระดับสากล เน้นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทยควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเชิงรุกทั้งในและต่างประเทศเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพ

2.5 พลังงาน ส่งเสริมประสิทธิภาพและประหยัดการใช้พลังงาน การพัฒนาและใช้ประโยชน์พลังงานทดแทน การสำรวจและพัฒนาแหล่งพลังงานทั้งภายในประเทศและนอกประเทศ รวมถึงเขตพัฒนาร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้าน การส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาด การกำหนดโครงสร้างราคาพลังงานที่เหมาะสม และการปรับโครงสร้างการบริหารกิจการพลังงานให้เหมาะสมโดยแยกงานนโยบายและการกำกับดูแลให้มีความชัดเจนรวมทั้งส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจพลังงานในระยะยาว และการศึกษาวิจัยพลังงานทางเลือก

2.6 โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ความโปร่งใส และวางรากฐานการทำงานอย่างเป็นระบบที่ดี สร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ ยึดมั่นความซื่อสัตย์ สุจริต คุณธรรม จริยธรรม เพื่อสร้างมาตรฐานการบริหารจัดการโครงการที่ดี และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่การวางแผนจนถึงการดำเนินโครงการโดยขับเคลื่อนโครงการลงทุนขนาดใหญ่ที่อยู่ในแผนแม่บทและมีความพร้อมทุกด้าน เน้นการลงทุนประเภทที่จะเพิ่มประสิทธิภาพระบบเครือข่ายการขนส่งสินค้าและพัสดุ การประหยัดพลังงาน และลดต้นทุนการขนส่งและปัญหามลพิษรวมทั้งโครงการลงทุนตลอดจนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อลด

ความสูญเสียที่จะเกิดจากอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ ทั้งนี้ จะจัดให้มีการจัดลำดับความสำคัญของการลงทุนโครงการขนาดใหญ่ที่ชัดเจนขึ้นโดยเร็ว

2.7 โครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา โดยที่ประเทศไทยได้มีการลงทุนจำนวนมากพอสมควรในด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ แต่โครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาอยู่ในฐานะด้อยกว่าประเทศคู่แข่งหลายประเทศ ดังนั้น รัฐบาลจะจัดทำแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาขึ้น เพื่อเร่งรัดให้มีการสร้างปัญญาในสังคม เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจพอเพียงและเพื่อสร้างความสามารถของประเทศอย่างยั่งยืน ตลอดจนสนับสนุนให้ภาครัฐและภาคเอกชนร่วมกันสร้างนวัตกรรม

2.8 การจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรชีวภาพ เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศ โดยใช้มาตรการทางเศรษฐกิจที่ผสมผสานกับหลักการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและเกิดความ เป็นธรรมกับทุกฝ่าย

2.9 เศรษฐกิจระหว่างประเทศ จะดำเนินนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศและการเจรจาการค้าระหว่างประเทศทั้งกรอบทวิภาคีและพหุภาคีที่เป็นประโยชน์กับประเทศชาติ และประชาชน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมของภาคประชาสังคมและให้เป็นไปตามขั้นตอน และกระบวนการที่ถูกต้อง

2.10 การปรับปรุงกฎระเบียบด้านธุรกิจการค้า ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ข้อบังคับ และกฎระเบียบการค้าให้มีความทันสมัย เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า สร้างความเป็นธรรมและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน

3 ภาคเศรษฐกิจส่วนรวม

3.1 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพเป็นรากฐานการเติบโตของผลิตภัณฑ์ประชาชาติที่ยั่งยืน ดังนั้น รัฐบาลจึงให้ความสำคัญแก่เป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพควบคู่ไปกับการวัดความเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ เพื่อการนี้จะจัดทำแผนแม่บทการสร้างเสริมประสิทธิภาพแห่งชาติโดยเป็นแผนร่วมกับเอกชนสำหรับภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ ให้เสร็จสิ้นภายใน 6 เดือน

3.2 การออม มุ่งสนับสนุนการออมในทุกระดับโดยใช้นโยบายการออมที่เหมาะสม และส่งเสริมจิตสำนึกในการประหยัดเพื่อลดหนี้สินในระดับครัวเรือนและเพื่อการดำรงชีพที่ดีในวัยสูงอายุ

3.3 การเงินและการคลัง ดำเนินนโยบายงบประมาณขาดดุลเพื่อให้สามารถรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างเพียงพอ และมีการลงทุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ ในขณะที่จะเสริมสร้างวินัยทางการเงินการคลังภาครัฐ โดยการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผลและประหยัด